

2025:21

FÖRDJUPAD UPPFÖLJNING AV ARBETET MED ATT FÖREBYGGA OCH BEKÄMPA MÄNS VÅLD MOT KVINNOR, STRATEGIPERIODEN 2017–2025

Jämställdhetsmyndigheten

Göteborg, december 2025

Rapport 2025:21

Dnr: 25/00370

Omslagsfoto: Stina Gränfors

Har du frågor om denna publikation, kontakta:

Peter Vikström

Telefon 031-123 45 67

INNEHÅLL

Förord	5
Sammanfattning	6
Inledning	9
En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor	9
Uppdrag om fördjupad uppföljning	10
Jämställdhetsmyndighetens utgångspunkter i uppföljningen	10
Rapportens disposition och läsanvisningar	11
Mäns våld mot kvinnor är fortsatt ett samhällsproblem	12
Fler kvinnor än män utsätts för dödligt våld i en parrelation	12
Kvinnor är mer utsatta än män för våld i nära relationer – unga kvinnor är särskilt utsatta	13
Flickor som lever i en hederskontext och därmed med oskuldskrav är mer utsatta för våld än pojkar och flickor utan oskuldskrav	13
Kvinnor är mer utsatta än män för sexualbrott	13
Kvinnor och flickor utnyttjas av män i prostitution och människohandel för sexuella ändamål	14
Kvinnor och flickor utsätts för våld i offentligheten	14
Fler maktordningar än kön har betydelse för våldsutsatthet	15
Ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld	17
Resultat av centrala åtgärder för att förebygga våld	17
Utvecklingen utifrån indikatorerna inom målområdet	25
Förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd	28
Resultat av centrala åtgärder för förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta	28
Arbetet med ekonomiskt våld behöver utvecklas	35
Utvecklingen utifrån indikatorerna inom målområdet	35
Effektivare brottsbekämpning	38
Resultat av centrala åtgärder för effektivare brottsbekämpning	38
Utvecklingen utifrån indikatorerna inom målområdet	41
Förbättrad kunskap och metodutveckling	49
Resultat av centrala åtgärder för förbättrad kunskap och metodutveckling	49
Utvecklingen utifrån indikatorerna inom målområdet	55
Övergripande slutsatser	57
Jämställdhetspolitiska satsningar kan minska mäns våld mot kvinnor – data behöver utvecklas för att bättre förstå utvecklingen	57
Politiska omorienteringar och tillfälliga regeringsuppdrag påverkar måluppfyllelsen	58

Normutvecklingen i samhället påverkar måluppfyllelsen – medvetandehöjande åtgärder bör ges större utrymme.....	58
Arbetet mot kommersialisering och exploatering av kvinnokroppen och de digitala dimensionerna av mäns våld mot kvinnor behöver utökas	59
Regeringsuppdrag till sektorsmyndigheten kan stärka jämställdhetspolitiska effekter	60
Om mäns våld mot kvinnor ska upphöra behöver våld förebyggas på flera arenor samtidigt med utgångspunkt i risk- och skyddsfaktorer för våldsutövande.....	60
Skolans arbete med sexualitet, samtycke och relationer behöver förstärkas	62
Ett myndighetsövergripande kunskaps- och metodstöd kan stärka det våldsförebyggande arbetet	62
Utveckling, uppföljning och utvärdering av det återfallsförebyggande arbetet behöver beakta könsaspekter och inkludera ungas våldsutövande	63
Fler våldsutövare behöver motiveras till att genomgå återfallsförebyggande program	63
Incitamenten för att fråga om våld bör förstärkas	64
Fler åtgärder behöver fokusera på likvärdig tillgång till stöd och skydd för våldutsatta oavsett bakgrund och livssituation.....	64
Återkommande nationell tillsyn kan stärka socialtjänstens, hälso- och sjukvårdens och tandvårdens arbete	64
Hälso- och sjukvården behöver stärka sin kapacitet i arbetet med våldutsatta och integrera i området i ordinarie kunskapsstyrning	65
Mer utredning krävs av tillgången till skydd och stöd för unga våldutsatta	65
Likvärdigt stöd för personer utsatta för prostitution och människohandel för sexuella ändamål behöver säkerställas och socialtjänstens ansvar förtydligas	65
Barnrättsperspektivet bör fortsatt stärkas i familjerättsliga processer och skyddat boende. 66	
Könsperspektivet behöver stärkas i genomförandet av reformeringen av skyddat boende.. 66	
Tillämpningen av lagstiftarens intentioner med brottet grov kvinnofridskränkning bör utredas.....	67
Ny lagstiftning på området mäns våld mot kvinnor behöver fortsätta utvärderas.....	67
Statistiken om kontaktförbud behöver utvecklas	67
Förbättrade möjligheter till informationsdelning och utvecklad myndighetssamverkan kan stärka rättsprocessen – men gemensamma arbetssätt och tolkning av lagstiftning är centralt för genomförandet	67
Den kontinuerliga kunskapsuppbyggnaden behöver förstärkas	68
Kunskapsmål behöver införas i grundutbildning för fler sektorer och yrkesgrupper	69
Kunskapskedjan från nationell nivå till lokal praktik behöver stärkas	69
Bilaga 1. Indikatorförteckning	71
Delmål 6 (utsatthet för våld)	71
Målsättning 1 (Ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld)	71
Målsättning 2 (Förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldutsatta kvinnor och barn).....	71
Målsättning 3 (Effektivare brottsbekämpning)	72
Målsättning 4 (Förbättrad kunskap och metodutveckling)	72
Referenser	73

FÖRORD

I ett historiskt perspektiv är mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål ett relativt nytt område för regeringens åtgärder. Problemen har alltid funnits, men uppmärksammades inte på allvar som ett jämställdhetspolitiskt problem förrän på 1990-talet.

Tidigare uppföljningar av politiska åtgärder sedan kvinnofridsreformen 1998 har visat att området inledningsvis var lågt prioriterat av ansvariga myndigheter, trots en skärpt politisk styrning.¹ Senare uppföljning ifrågasatte den långsiktiga effekten av regeringens åtgärder, då många åtgärder var av mer tillfällig karaktär.²

Jämställdhetsmyndigheten visar i denna rapport att den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, som lanserades 2016 och gäller för perioden 2017–2026, inneburit en ökad prioritering och ett mer aktivt arbete hos ansvariga myndigheter. Det förebyggande arbetet har utvecklats, fler samhällssektorer har utvecklat ett arbete för att upptäcka våld, kunskapsproduktionen inom området har vuxit och fler yrkesgrupper får grundläggande kunskaper om våld i sin grundutbildning. Samtidigt är tillgången till skydd, stöd och vård av god kvalitet för våldsutsatta kvinnor och barn ojämn och otillräcklig över landet. Personuppleringen är fortsatt låg för brott som rör mäns våld mot kvinnor.

Det våld som riktas mot kvinnor för att de är kvinnor äventyrar grundläggande värden och rättigheter, urholkar kvinnors och flickors rätt till jämställdhet på livets alla områden och är ett hinder för kvinnors och flickors likvärdiga delaktighet i samhället. Detta medför betydande kostnader och lidande för den enskilda individen, men också för kostnader och förluster för samhället som helhet. Det europeiska jämställdhetsinstitutet EIGE har uppskattat att kostnaderna för könsrelaterat våld mot kvinnor i Sverige uppgår till cirka 6,6 miljarder euro.³ Samtidigt visar beräkningar att det innebär omfattande samhällsvinster att vidta åtgärder för att exempelvis undvika sjukskrivning eller arbetslöshet till följd av våld.⁴

För att mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt utnyttjande i prostitution och människohandel ska upphöra behöver framtida åtgärder fokusera mer på våldets orsaker och förebygga att våld alls uppstår. Under strategiperioden har vi bland annat fått ökad kunskap om förekomst av våld inom prostitution och pornografi, digitala dimensioner av våld, ekonomiskt våld, våld mot samiska kvinnor samt våld mot hbtqi-personer. Hedersrelaterat våld och förtryck har uppmärksammats alltmer de senaste åren och ny lagstiftning har införts. I det fortsatta arbetet utifrån en ny strategi bör ett ökat fokus vara att alla oavsett kön och livssituation genom hela livet ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig och psykisk integritet, frihet från våld och frihet från normer som rättfärdigar våld samt begränsar handlingsutrymme och livsval.

¹ SOU 2004:121 2004.

² Brottsförebyggande rådet (Brå) 2010.

³ European Institute for Gender Equality (EIGE) 2021b.

⁴ Nilsson Lundmark 2022.

SAMMANFATTNING

Övergripande utveckling under strategiperioden:

- Under perioden 2017–2024 har i genomsnitt 13 kvinnor dödats varje år av en man de har eller hade en parrelation med. Det är en minskning i förhållande till början av 2000-talet och visar på en positiv utveckling.
- Strategin har inneburit ett mer aktivt arbete – men det har sammantaget inte skett ett proaktivt skifte i enlighet med strategins intentioner.
- Könnsneutralitet är en övergripande tendens i myndigheternas samlade arbete inom området. De samlade åtgärderna har inte i tillräckligt hög utsträckning adresserat de underliggande könsnormer som reproducerar våld.
- Övergripande strukturer för återfallsförebyggande arbete har förstärkts, men arbetet är under uppbyggnad och har ännu oklar effekt. Få våldsutövare tar del av tillgängligt samtalsstöd och fullföljer återfallsförebyggande program.
- Kunskapsutvecklingen om våldsförebyggande arbete har stärkts. Flera våldsförebyggande metoder är under utveckling och har fått nationell spridning. Såväl metodutveckling som utvärderingsforskning behöver fortsatt förstärkning.
- Fler samhällssektorer har börjat arbeta med att ställa frågor om våld, men tillgången till skydd, stöd och vård är ojämna och otillräckliga över landet.
- Rättsvårdande myndigheter har utvecklat arbetssätt för att öka personuppkläringen, men andelen personuppklarade brott är generellt låg (i genomsnitt under 20 procent). Uppklaringsgraden för våld i nära relationer och hedersrelaterade brott är fortsatt låg. Sexualbrott har fått viss ökning i uppklaringsgrad, och för prostitution och människohandel varierar utfallet: vissa brottstyper har hög uppkläring, medan vissa har sjunkande eller obefintlig uppkläring.
- Ny lagstiftning har potential att verka normerande och kan på sikt stärka rättsväsendets möjligheter, men genomslaget är hittills begränsat.
- Kunskapsproduktionen inom statliga myndigheter har ökat under strategiperioden, men den systematiska och kontinuerliga datainsamlingen behöver utvecklas för att i högre grad fungera uppföljande och vägledande för fortsatta åtgärder.
- Fler yrkesgrupper har fått grundutbildning om mäns våld mot kvinnor och kartläggning av våld sker i högre grad i lokalt brottsförebyggande arbete, men kunskapskedjan mellan nationell, regional och lokal nivå brister fortfarande.

För ökad måloppfyllelse i arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor generellt ser Jämställdhetsmyndigheten inför kommande strategiperiod behov av:

- Att regeringen i högre grad styr myndigheter genom förordning med instruktion och myndighetsdialog, där uppföljning av åtgärdernas resultat får ett större fokus.
- Att fler uppdrag ges till myndigheter med sektorsansvar att samverka med andra myndigheter och jämställdhetsintegrera stöd och vägledningar.
- Att kunskapskedjan stärks från nationell nivå till lokal praktik genom utvecklingen av ett myndighetsgemensamt kunskaps- och metodstöd, med särskilt fokus på områden med svagare utveckling såsom universell prevention, hedersrelaterat våld och förtryck och prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

- Att kommersialisering och exploatering av kvinnokroppen inkluderas i regeringens styrning av politikområdet genom fler åtgärder för att förebygga och bekämpa digitala dimensioner av våld inklusive våldspornografins skadeverkningar.
- Att regeringens styrning i högre grad beaktar maktordningar såsom sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck, social bakgrund, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning och ålder.

För ökad måluppfyllelse i det våldsförebyggande arbetet ser Jämställdhetsmyndigheten inför kommande strategiperiod behov av:

- Att tidigt våldsförebyggande arbete (universell våldsprevention) får ett större utrymme i regeringens styrning.
- Att destruktiva normer för maskulinitet får ett ökat fokus i regeringens styrning.
- Att lärare rustas med kunskaper om mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt sexualundervisning i sin grundutbildning.
- Att utbildningspolitiken stärker skolsektorns förebyggande roll och att resurser tillförs för att höja kvaliteten i undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer.
- Att ta fram en myndighetsövergripande genomförandeplan för ett samlat nationellt och regionalt kunskaps- och metodstöd för det våldsförebyggande arbetet.
- Att vidareutveckling, uppföljning och utvärdering av det återfallsförebyggande arbetet beaktar köns- och maktaspekter av våldsutövning samt inkluderar ungas våldsutövande.
- Att socialtjänsten får ett lagstadgat ansvar för att erbjuda insatser för den som utnyttjat kvinnor och barn för sexuell exploatering samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

För ökad måluppfyllelse i arbetet med upptäckt, skydd och stöd ser Jämställdhetsmyndigheten inför kommande strategiperiod behov av:

- Att det i klientnära myndigheters instruktioner, så som Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Migrationsverket, görs tillägg som stärker incitamenten för att fråga om våld.⁵
- Att Sverige ratificerar ILO:s konvention om avskaffande av våld och trakasserier i arbetslivet.
- Att fler åtgärder fokuserar på likvärdig tillgång till stöd och skydd för våldsutsatthet oavsett bakgrund och livssituation.
- Att området mäns våld mot kvinnor integreras inom ordinarie styrsystem för hälso- och sjukvården, så som råd för kunskapsstyrning av vård och omsorg vid Socialstyrelsen och nationella programområden (NPO).
- Att Inspektionen för vård och omsorg (IVO) får återkommande regeringsuppdrag om nationell tillsyn av socialtjänstens, hälso- och sjukvårdens samt tandvårdens arbete inom området.
- Att socialtjänsten får ett lagstadgat ansvar för att erbjuda insatser för den som utsatts för sexuell exploatering och prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

⁵ Justitieombudsmannen (JO) har i ett beslut kritiserat Försäkringskassans för att i samband med handläggning av ett sjukpenningärende ha ställt frågor om våldsutövande och våldsutsatthet. JO anser att då frågorna saknar betydelse för bedömningen i ärendet så bör de inte ha ställts. Jämställdhetsmyndigheten kommer i närtid att söka dialog med JO samt kontinuerligt arbeta för att relevant lagstöd finns för att bedriva ett verkkningsfullt arbete mot våld samt att regeringens intentioner inom området får reellt genomslag.

- Att mer uppföljning görs av socialtjänstens och andra offentliga verksamheters arbete med att erbjuda skydd och stöd till unga våldsutsatta.
- Att utreda hur förutsättningarna för att pröva frågorna om vårdnad, boende och umgänge kan förbättras, samt hur ett alternativt förfarande skulle kunna se ut som stärker domstolens möjlighet att säkerställa skydd för våldsutsatta och tillämpa ett starkare barnrättsperspektiv.
- Att Domstolsakademin genomför obligatoriska utbildningsinsatser för domarna som innefattar kunskap om mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, våld mot barn, hedersrelaterat våld och förtryck, ekonomiskt våld samt eftervård.
- Att Socialstyrelsen ser över möjligheterna att stärka vissa perspektiv och praktiker i föreskriften om skyddat boende vilka enligt beprövad erfarenhet tidigare visat sig viktiga för skyddsformen.
- Att Socialstyrelsen ser över möjligheterna att förtydliga barnperspektivet, bland annat i förhållande till rutiner om att säkra skolgång för barn i föreskriften om skyddat boende.

För ökad måluppfyllelse i arbetet med brottsbekämpning ser Jämställdhetsmyndigheten inför kommande strategiperiod behov av:

- Att det utvecklas fler stödverksamheter för våldsutsatta både under pågående rättsprocess och innan en eventuell rättsprocess startat. Detta behöver också ske likvärdigt över landet.
- Att tillämpningen av ny och förändrad lagstiftning utvärderas.
- Att tillämpningen av brottet grov kvinnofridskränkning utreds i förhållande till lagstiftarens intentioner, inkluderat en utredning av straffsatserna för brottet.

För ökad måluppfyllelse i arbetet med kunskap- och metodutveckling ser Jämställdhetsmyndigheten inför kommande strategiperiod behov av:

- Att återkommande nationella prevalensstudier genomförs med regelbundenhet på ett likartat sätt, för att kunna fungera uppföljande och vägledande för fortsatta åtgärder.
- Att utvecklingen av mäns dödliga våld mot kvinnor över tid följs upp utifrån allt det våld som innebär att en kvinna eller flicka uppsåtligen dödas på grund av sitt kön, så kallat femicid.⁶
- Att centrala myndigheter, tillsammans med civilsamhällesorganisationer, utvecklar ett långsiktigt arbete för att bidra till allmänhetens kunskap om det våld som innefattas i strategin, om kopplingen till kön och om andra relevanta faktorer med betydelse för att förebygga våld.
- Att fler sektorer och yrkesgrupper får examensmål inom området i sin grundutbildning, såsom lärare och yrkesgrupper inom vård och omsorg. Att en nationell stödstruktur för uppföljning och utvärdering av våldsförebyggande metoder och arbetssätt tas fram.

⁶ European Institute for Gender Equality (EIGE) 2025.

INLEDNING

Mäns våld mot kvinnor utgör ett hinder för jämställdhet. Därför har jämställdhetspolitiken målet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra och en nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Strategin riktar sig mot våld som kvinnor och flickor utsätts för på grund av sitt kön. Den riktar sig också mot våld som kvinnor och flickor utsätts för i särskilt hög grad eller som generellt sett har särskilt svåra konsekvenser för kvinnor och flickor. Strategin omfattar alla former av fysiskt, psykiskt och sexuellt våld och hot om våld som riktas mot kvinnor och flickor, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck med skiftande uttryck såsom könsstympling och tvångsäktenskap. Strategin omfattar vidare prostitution och människohandel för sexuella ändamål liksom kommersialisering och exploatering av kvinnokroppen i reklam, medier och pornografi i syfte att reproducera föreställningar om kvinnors underordning. När det gäller våld från närstående inklusive hedersrelaterat våld och förtryck, sexualbrott samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål syftar insatser inom strategin till att även motverka mäns och pojkars utsatthet för våld respektive kvinnors och flickors utövande av våld.

Jämställdhetsmyndigheten redovisar i denna rapport en fördjupad uppföljning av delmålet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra, inklusive en uppföljning av målsättningarna i den nationella strategin för perioden 2017–2025.

En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor

Den första nationella strategin i Sverige för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor presenterades 2016. Strategin gäller perioden 2017–2026. Med strategin lades grunden för ett mer långsiktigt och målinriktat arbete än tidigare. I strategins inledande skrivningar konstateras att samhällets ansträngningar hanterat våldets konsekvenser, snarare än dess orsaker. En övergripande inriktning för den nationella strategin är därför att verka för en omorientering, från ett reaktivt till ett proaktivt förhållningssätt. Att förhindra både att våld utövas och att våld upprepas. Strategin uttrycker att arbetet kräver ett bredare och mer konstruktivt engagemang av män och pojkar än tidigare, samt en uppgörelse med normer som rättfärdigar våld och begränsningar av kvinnors och flickors handlingsutrymme och livsval. Dessutom bedömer regeringen att det krävs skarpare och mer träffsäkra åtgärder vad gäller skydd och brottsbekämpning. Alla samhällssektorer som kommer i kontakt med våldet och dess konsekvenser måste bli bättre på att upptäcka det. Kunskapen om fungerande arbetssätt, om effekten av insatser samt om våldets utbredning och kostnader över tid behöver öka.⁷

Den jämställdhetspolitiska skrivelsen till riksdagen 2016, i vilken strategin ingår, innehöll även ett riktat åtgärdsprogram för perioden 2017–2020. Därefter följde ett åtgärdsprogram för perioden 2021–2023⁸, och ett åtgärdsprogram för 2024–2026.⁹

⁷ Skr 2016/17:10 2016.

⁸ Arbetsmarknadsdepartementet 2021.

⁹ Arbetsmarknadsdepartementet 2024a.

Med undantag för frågor om prostitution och människohandel¹⁰ överensstämmer strategin i stort med tillämpningsområdet för Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet, även kallad Istanbulkonventionen.¹¹ Konventionen är det första juridiskt bindande avtalet om våld mot kvinnor i Europa och avkräver stater på omfattande åtgärder. Sverige ratificerade konventionen år 2014.

Uppdrag om fördjupad uppföljning

Enligt regleringsbrevet för 2025 ska Jämställdhetsmyndigheten redovisa en fördjupad uppföljning av delmålet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra, inklusive en uppföljning av målsättningarna i den nuvarande nationella strategin för perioden 2017–2025. Uppföljningen ska innehålla en analys av utvecklingen mot ett utvalt antal indikatorer samt en redogörelse av resultat och effekter av centrala åtgärder och andra omständigheter som kan påverka måluppfyllelsen, såväl av det jämställdhetspolitiska delmålet som av målsättningarna i strategin.¹² Jämställdhetsmyndigheten ska i uppdraget inhämta kunskap och synpunkter från Brottsförebyggande rådet och andra relevanta aktörer.¹³ Jämställdhetsmyndighetens fördjupade uppföljning ligger till grund för regeringens skrivelser till riksdagen.

Jämställdhetsmyndighetens utgångspunkter i uppföljningen

Uppföljningen syftar till att ge regeringen en analys och bedömning av utvecklingen som har skett i relation till målsättningen att mäns våld mot kvinnor ska upphöra, inför arbetet med en ny nationell strategi. Tonvikt ligger på att bedöma måluppfyllelse och identifiera vad som bör omhändertas i det fortsatta arbetet. Utvecklingen på regional och lokal nivå har integrerats i uppföljningen.

För uppföljning av delmålet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra har Jämställdhetsmyndigheten utgått från följande frågeställningar:

- Hur ser den övergripande utvecklingen ut under strategiperioden vad gäller omfattningen av mäns våld mot kvinnor?
- Har de samlade åtgärderna under strategiperioden genomförts i enlighet med intentioner och utgångspunkter i den nationella strategin (2016/17:10)?
- Finns det särskilda omständigheter som kan ha påverkat måluppfyllelsen?

Omfattningen av mäns våld mot kvinnor, primärt utifrån indikatorer för uppföljningen, redovisas i ett eget kapitel. Frågan om intentionerna med strategin har brutits ned i följande frågeställningar för uppföljning av strategins fyra målsättningar:

- Har det skett en uppgörelse med normer som rättfärdigar våld och begränsningar av kvinnors och flickors handlingsutrymme och livsval?
- Har det skett en förstärkning av det återfallsförebyggande arbetet?
- Har det skett en utveckling av verkningsfulla förebyggande metoder?¹⁴

¹⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv (2011/36/EU) om förebyggande och bekämpande av människohandel och om skydd av dess offer utgör ett ramverk för Sveriges arbete med människohandel. Direktivet omfattar dock endast prostitution i de fall då den är en del av människohandelsbrottet. Att prostitution betraktas som en del av mäns våld mot kvinnor är delvis unikt för Sverige.

¹¹ Europarådet 2011.

¹² Arbetsmarknadsdepartementet 2025a.

¹³ Kunskap och synpunkter har inhämtats från Brottsförebyggande rådet, Socialstyrelsen, Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten.

¹⁴ Här avses i vilken mån det har skett en utveckling av strukturerade metoder som utformats utifrån bästa tillgängliga kunskap om vad som är verkningsfullt för att förebygga våld. Metod används här synonymt med begreppet

- Har det skett en omorientering från ett reaktivt till ett proaktivt förhållningssätt?
- Har relevanta samhällssektorer blivit bättre på att upptäcka våldsutsatta och våldsutövare?
- Har utsatta kvinnor och barn fått ett förbättrat stöd och skydd?
- Har rättsväsendets aktörer, och aktörer utanför rättsväsendet, utvecklat arbetssätt som skapar förutsättningar för att öka personuppkläringen av brott?
- Har de åtgärder som genomförts inom målområdet gett effekt vad gäller bekämpningen av de brott som rör mäns våld mot kvinnor?
- Har kunskaper om våldets konsekvenser och utbredning i samhället ökat under strategiperioden?
- Har kunskapen om mäns våld mot kvinnor ökat hos allmänhet och berörda yrkesgrupper?
- Har kunskapen om fungerande arbetssätt och effekten av insatser ökat?

Uppföljningen av utvecklingen har gjorts utifrån ett urval av de indikatorer som följs av Jämställdhetsmyndigheten (2–5 per målsättning, redovisas kursiverat), samt ett urval av resultat i slutredovisningar av regeringsuppdrag och forskningsrapporter. Urvalet av centrala åtgärder bygger på uppdrag med särskild relevans för uppföljningens frågeställningar tillsammans med utvecklingsområden som uppmärksammas i Europarådets expertgrupp GREVIO:s tematiska rapport om Sverige 2024.¹⁵ Uppföljningen av utvecklingen regionalt och lokalt har gjorts utifrån Länsstyrelsernas årliga redovisningar av arbetet med mäns våld mot kvinnor 2018–2024 och Jämställdhetsmyndighetens kommunenkät om mäns våld mot kvinnor, som genomförts i samverkan med Länsstyrelserna åren 2023 och 2025.

Regeringens två senaste åtgärdsprogram innehåller även en femte målsättning om struktur för stöd, organisering och uppföljning. Detta målområde har inte stått i fokus för Jämställdhetsmyndighetens uppföljning. Det är en avgränsning som skett med anledning av den statliga utredning om en starkt långsiktig styrning av arbetet mot könsrelaterat och hedersrelaterat våld och förtryck som presenterades i mars 2025, som behandlar övergripande strukturer och organisering av arbetet.¹⁶

Rapportens disposition och läsanvisningar

Rapporten presenterar resultat av centrala åtgärder, utvecklingen utifrån de indikatorer som följs av Jämställdhetsmyndigheten och bedömning av vad som krävs för ökad måluppfyllelse. Indikatorerna kursiveras första gången de förekommer i texten. Utvecklingen av indikatorer som Jämställdhetsmyndigheten använder för att följa utvecklingen av omfattningen av mäns våld mot kvinnor presenteras i ett inledande kapitel. Analysen är därefter disponerad i fyra kapitel som utgår från strategins fyra målsättningar. Ett avslutande kapitel redogör för omständigheter som Jämställdhetsmyndigheten bedömer kan ha påverkat måluppfyllelsen. Kapitlet innehåller även delmålsövergripande slutsatser av vad som krävs för ökad måluppfyllelse, med medskick för det fortsatta arbetet.

evidensbaserad insats, det vill säga en metod eller ett program som bygger på den bästa tillgängliga vetenskapliga kunskapen och som har visats vara effektiv genom forskning.

¹⁵ Europarådet 2024a.

¹⁶ SOU 2025:28 2025.

MÄNS VÅLD MOT KVINNOR ÄR FORTSATT ETT SAMHÄLLSPROBLEM

Mäns våld mot kvinnor utgör ett hinder för jämställdhet och en yttersta konsekvens av ett samhälle som inte är jämställt. Trots betydande åtgärder är mäns våld mot kvinnor ett omfattande samhällsproblem. Jämställdhetsmyndigheten konstaterar att könsneutralitet är en övergripande tendens i myndigheternas samlade arbete inom området. Hur problemet förstås får konsekvenser för åtgärdernas utformning. Jämställdhetsmyndigheten vill därför understryka att de samlade åtgärderna inom politikområdet behöver bedrivas utifrån kunskap om kopplingen mellan flickors och kvinnors våldsutsatthet och mäns överordnade position i samhället.

Detta kapitel ger en kortfattad överblick av omfattningen av vissa former av mäns våld mot kvinnor, primärt utifrån de indikatorer som Jämställdhetsmyndigheten använder, tillsammans med relevant forskning och viss kompletterande statistik.

Fler kvinnor än män utsätts för dödligt våld i en parrelation

Mäns dödliga våld mot kvinnor i parrelation har minskat över tid, men utgör fortsatt en stor andel av allt dödligt våld. *Antalet dödsoffer i en parrelation* var under hela 1990-talet och större delen av 2000-talet i genomsnitt 20 fall per år, för att sedan minska till i genomsnitt 16 fall per år efter 2010.¹⁷ För 2024 konstaterades 13 fall av dödligt våld där offer och förövare hade en parrelation vid tidpunkten för brottet eller hade haft en sådan relation tidigare. Av de 13 fallen av dödligt våld i parrelation 2024 var offret en kvinna eller flicka i 11 fall och i 2 fall var offret en man eller pojke.¹⁸

- Under perioden 2017–2024 har 107 kvinnor avlidit till följd av *dödligt våld i parrelation*. Det är ett årsgenomsnitt på 13 dödade kvinnor under perioden.
- Antalet män som offer för dödligt våld i en parrelation har under samma period varierat mellan 0 och 4. Ett årsgenomsnitt på 2 dödsfall.

En studie från Västra Götalandsregionens kompetenscentrum om våld i nära relationer (VKV) lyfter fram delvis olika omständigheter som föregick det dödliga partnervåldet för manliga respektive kvinnliga förövare. Studien visar att det är vanligare att manliga förövare drivs av en känsla av äganderätt över offret, med tilltagande svartsjuka, kontrollerande beteenden och stalkning. Män planerade i högre utsträckning mordet innan det utfördes. Kvinnliga förövare hade oftare själva utsatts för våld av partnern innan mordet, som oftare skedde i ett sammanhang där gärningen inte var planerad.¹⁹ I själva brottsituationen har det dödliga partnervåldet från en kvinna mot en man ofta skett i självförsvar (dock inte i nivå med nödvärn), även om det också finns ett fåtal fall där det är tydligt att kvinnan varit drivande, exempelvis av ekonomiska motiv.²⁰

¹⁷ Brottsförebyggande rådet (Brå) 2024c.

¹⁸ Brottsförebyggande rådet (Brå) 2024b.

¹⁹ Enander m.fl. 2021.

²⁰ Brottsförebyggande rådet (Brå) 2024b.

Kvinnor är mer utsatta än män för våld i nära relationer – unga kvinnor är särskilt utsatta

Kvinnor utsätts oftast för misshandel av en vän eller bekant, alternativt av en partner eller före detta partner. Män utsätts oftast för misshandel av en okänd person.²¹ Utsatthet för våld är särskilt vanligt i unga kvinnors relationer. Unga kvinnor (16–29 år) löper mer än tre gånger så stor risk att utsättas för partnervåld som kvinnor 45 år eller äldre.²² Nästan var tredje ungdom (31 procent) som har haft en parrelation har varit utsatt för någon typ av våld i en nära relation redan vid 15 års ålder. Nästan en av tio som har haft en parrelation har erfarenhet av sexuellt och fysiskt våld i relationen.²³ Nästan 40 procent av tjejer och icke-binära uppger att de varit våldsutsatta i sin relation jämfört med 23 procent av killarna. Sexuellt våld är fyra gånger så vanligt bland tjejer och icke-binära jämfört med killar.²⁴

Flickor som lever i en hederskontext och därmed med oskuldskrav är mer utsatta för våld än pojkar och flickor utan oskuldskrav

Hedersrelaterat våld och förtryck är svårt att kartlägga av en rad metodologiska skäl. Det är också därför det saknas indikatorer för omfattningen av denna typ av våld. Folkhälsomyndigheten inkluderade för första gången frågor som rör hedersrelaterat våld och förtryck i en befolkningsundersökning bland unga 2023. Resultaten visar att omkring en tiondel av unga rapporterar olika former av hedersnormer. I Allmänna barnhusets skolundersökning i årskurs 9 från 2023 flickor uppger i högre utsträckning krav på att en partner har samma etnicitet eller religion. Elva procent av de unga kvinnorna och männen upplever oskuldskrav från familjen innan de ingår äktenskap. För pojkar och flickor i årskurs 9 uppgick andelen till 19 procent. Oskuldskrav på barn, framför allt flickor, är större bland utrikes födda föräldrar och kan medföra stora negativa konsekvenser, såsom hot, utfrysning, att bli utkastad från hemmet samt våld, om partnern inte accepteras av familjen. Ungefär var femte ungdom upplever oskuldskrav, vilket är vanligast bland flickor med utrikesfödda föräldrar. Ungdomar med oskuldskrav är mer utsatta för våld av föräldrar och andra vuxna än övriga ungdomar. Flickor med oskuldskrav är utsatta för mer allvarligt och systematiskt fysiskt våld än pojkar och flickor utan oskuldskrav.

Under 2021 gjorde Socialstyrelsen en uppskattning om att 63 000 kvinnor och 5 000 flickor i Sverige kan vara könsstympade. Samtidigt konstaterade myndigheten att mellan 13 000 och 23 000 flickor och kvinnor riskerar att utsättas för könsstympning. I Allmänna barnhusets skolundersökning uppgav 14 procent av barnen att det finns förväntningar på dem kring omskärelse eller könsstympning.

Kvinnor är mer utsatta än män för sexualbrott

Att utsättas för sexualbrott är betydligt vanligare bland kvinnor än män. Enligt uppföljningsintervjuerna till den nationella trygghetsundersökningen (NTU) uppges gärningspersonen ha varit en man i 99 procent av de sexualbrott som kvinnor utsattes för under 2023, och en kvinna i 1 procent av fallen.²⁵

²¹ Brottsförebyggande rådet (Brå) 2025d.

²² Brottsförebyggande rådet (Brå) 2025e.

²³ Jernbro & Landberg 2024.

²⁴ Jernbro & Landberg 2024.

²⁵ Brottsförebyggande rådet (Brå) 2025d.

- Från 2012 ökade andelen som uppgav att de utsatts för sexualbrott föregående år successivt till ett genomsnitt i befolkningen på 6,4 procent 2017. Bland unga kvinnor (20–24 år) uppgav 35,8 procent att de utsatts för sexualbrott i undersökningen från år 2017. 2024 uppgav 24,6 procent av de unga kvinnorna (20–24 år) att de utsatts för sexualbrott.²⁶
- *Andel elever i årskurs 9 som uppgav att de har blivit tafsade eller tagna på ett sexuellt sätt mot sin vilja, eller blivit tvingade till att göra något som de upplevde som sexuellt under de senaste 12 månaderna* har varierat mellan 13 och 18 procent mellan 2015 och 2023. Tjejer är mer utsatta än killar och andelen tjejer som utsatts 2017 var 28 procent men har sjunkit till 18 procent 2023. För killar syns ingen tydlig trend under perioden och andelen utsatta år 2023 var 7 procent.²⁷

Unga, och i synnerhet flickor, är särskilt utsatta för digitala dimensioner av mäns våld mot kvinnor. År 2024 angav 20 procent av unga mellan 13 och 16 år att de utsatts för sexuella närmanden på nätet. Motsvarande siffra för 17–18-åringar var 26 procent.²⁸ 24 procent av flickorna i undersökningen anger att någon okänd skickat nakenbilder till dem. För flickor med en psykisk funktionsnedsättning var det 40 procent som uppgav att någon okänd skickat nakenbilder.²⁹

Kvinnor och flickor utnyttjas av män i prostitution och människohandel för sexuella ändamål

Det är främst flickor och kvinnor som identifieras som utsatta för prostitution och människohandel för sexuella ändamål, och de som köper sexuella tjänster och utnyttjar personer i prostitution i Sverige är framför allt män. Knappt 1 av 10 män har någon gång betalat för sexuella tjänster. Motsvarande siffra för kvinnor är 1 av 200.³⁰ Idag kan alla delar av människohandel och sexuell exploatering ske i digitala miljöer. Det handlar om rekrytering, annonsering och betalning på webbplatser som öppet marknadsför sexköp. Men även spridning av bilder, filmer och direktsända övergrepp. En kartläggning av 34 webbplatser som används för att marknadsföra sexuella handlingar mot betalning i Sverige visar att webbplatserna fungerar som arenor där män ges snabb tillgång till kvinnor och flickor som exploateras i prostitution. De största sidorna har mellan 30 000 och 150 000 svenska besökare varje månad vilket visar att efterfrågan är omfattande. Analysen av nästan 30 000 omdömen visar på ett objektifierande språkbruk, där kvinnors kroppar och beteenden värderas utifrån köparens behov och förväntningar. Språket i kommentarerna visar en tydlig maktobalans där den som betalar för sexuella handlingar reducerar den utsatta till en vara och en tydlig insikt om att kvinnorna kan vara människohandelsoffer.³¹

Kvinnor och flickor utsätts för våld i offentligheten

En annan typ av sexualbrott är sexuella trakasserier på arbetet. Att utsättas för sexuella trakasserier på jobbet är tre gånger vanligare för kvinnor än för män i Sverige.³² Kvinnor 16–29 år är den grupp som i störst utsträckning uppgav att de har varit utsatta av sexuella trakasserier. Minst 13 procent uppgav det 2024 att jämföra med genomsnittet på totalt 4

²⁶ Brottsförebyggande rådet (Brå) 2022a.

²⁷ Brottsförebyggande rådet (Brå) u.å.-b.

²⁸ Mediemyndigheten 2025a.

²⁹ Mediemyndigheten 2025b.

³⁰ Folkhälsomyndigheten 2019.

³¹ Jämställdhetsmyndigheten 2025f.

³² Folke & Rickne 2023.

procent.³³ Befolkningsstudier visar att så många som 57 procent av de unga kvinnorna i åldern 16–29 år någon gång utsatts för sexuella trakasserier. Studier visar även på en koppling mellan sexuella trakasserier i arbetslivet och psykisk ohälsa.^{34 35} Att utsättas för sexuella trakasserier leder till sämre villkor på arbetsmarknaden, vilket i sin tur leder till en sämre ekonomisk jämställdhet och kan innebära att kvinnor avstår från mer välbetalda arbeten och inflytelserika roller på mansdominerande arbetsplatser.

Totalförsvarets forskningsinstitut (FoI) har haft i uppdrag att göra en analys om hat och hot mot kvinnor i svenska digitala miljöer. Undersökningen visar bland annat att män förnedras digitalt genom kommentarer som antyder omanlighet/kvinnlighet eller hot om fysiskt våld, medan kvinnor förnedras digitalt genom kommentarer om utseende, objektifiering och sexualisering samt utsätts för hot om sexuellt våld.³⁶

Konsekvenserna av nätbaserade hot och trakasserier är omfattande och drabbar särskilt unga kvinnor, som i högre grad än män överväger att lämna politiken eller minska sin närvaro på digitala plattformar efter att ha utsatts. Forskning visar att kvinnor generellt är mer benägna än män att ompröva sina politiska uppdrag på både lokal och nationell nivå och att de oftare utövar så kallad självzensur genom att avstå från att delta i offentliga debatter. De hot och trakasserier som kvinnor i offentligheten utsätts för är också av en annan karaktär – kvinnor sexualiseras och objektifieras.³⁷ Forskningsläget om hot, trakasserier och våld mot kvinnor i offentligheten visar på vikten av att det våldsförebyggande arbetet inkluderas i en större jämställdhetspolitisk kontext.

Fler maktordningar än kön har betydelse för våldsutsatthet

Kunskapsläget visar att en persons våldsutsatthet påverkas av maktordningar baserade på kategorier såsom sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck, social bakgrund, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller ålder.

Hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer är ett underforskat område. Dock tyder studier på att hbtqi-personer är utsatta för våld i nära relationer i hög grad. Framför allt gäller det bisexuella kvinnor och transpersoner. Även i dessa relationer är våldsutövaren oftast en man.³⁸ En studie med gymnasieelever som genomfördes efter #metoo visar på en mycket hög utsatthet bland unga hbtqi-personer.

- 60 procent av de svarande som anger att de är homosexuella och 43 procent av de som anger att de är bisexuella i årskurs tre på gymnasiet svarar att de utsatts för sexuella övergrepp. Bland unga heterosexuella är andelen 23 procent.
- Av de elever som identifierar sig som transpersoner svarar 66 procent att de någon gång utsatts för sexuella övergrepp.³⁹

Det finns även en tydlig koppling mellan funktionsnedsättning och utsatthet för fysiskt, psykiskt och sexuellt våld både i barndomen och i vuxen ålder. Över lag är riskökningen mer markant för kvinnor med funktionsnedsättning jämfört med män.⁴⁰ Även kvinnor i missbruk och beroende är mer utsatta för våld och kränkningar i nära relationer än

³³ Arbetsmiljöverket 2025.

³⁴ Jämställdhetsmyndigheten 2021b.

³⁵ Jämställdhetsmyndigheten 2021.

³⁶ Totalförsvarets forskningsinstitut 2021.

³⁷ Jämställdhetsmyndigheten 2023e.

³⁸ Jämställdhetsmyndigheten 2025g.

³⁹ Stiftelsen Allmänna Barnhuset 2021.

⁴⁰ Myndigheten för delaktighet (MFD) 2023.

kvinnor generellt.⁴¹ Personer med funktionsnedsättning är liksom personer i missbruk eller äldre personer inte sällan i beroendeställning, vilket utgör en särskild sårbarhet.

- En vanlig uppskattning är att 10–15 procent av personer över 60 år i den allmänna populationen varit utsatta för våld de senaste tolv månaderna.⁴²

Även kvinnor i de nationella minoritetsgrupperna befinner sig i en särskilt sårbar position. År 2021 genomfördes den första större undersökningen om våld mot samiska kvinnor i Sverige. Studien visar att samiska kvinnor uppger en större utsatthet för våld än kvinnor generellt i Sverige, vid jämförelse med resultateten i Folkhälsomyndighetens nationella enkät om sexuell och reproduktiv hälsa genomförd 2017.

- Över hälften av de samiska kvinnorna har utsatts för sexuellt våld (55,5 procent), sju av tio har utsatts för psykiskt våld (68,5 procent) och mer än var fjärde för fysiskt våld (27,9 procent).⁴³

⁴¹ Länsstyrelsen Västmanland & Mälardalens Högskola 2021.

⁴² Jämställdhetsmyndigheten 2024c.

⁴³ Brandén m.fl. 2024.

ETT UTÖKAT OCH VERKNINGSFULLT FÖREBYGGANDE ARBETE MOT VÅLD

Att förebygga mäns våld mot kvinnor är den huvudsakliga utgångspunkten för den nationella strategin om att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. I detta kapitel redovisas resultat av centrala åtgärder för att förebygga våld och utvecklingen utifrån indikatorerna inom målområdet.

Ett förebyggande arbete handlar om att förhindra att våld uppstår eller upprepas. Det inkluderar insatser som riktas till breda grupper i befolkningen (universell våldsprevention) och insatser som riktas till grupper som enligt bästa tillgängliga kunskap har förhöjd risk att utöva eller utsättas för våld (selektiv våldsprevention). Inom målområdet ingår också återfallsförebyggande insatser för att förebygga upprepat våld riktade till personer som har utövat våld (indikerad våldsprevention) samt åtgärder som syftar till att minska antalet möjliga tillfällen att utöva våld, exempelvis i stadsmiljöer.⁴⁴ Målsättningen tar avstamp i Istanbulkonventionens tredje kapitel – Förebyggande.⁴⁵ För att bedöma måluppfyllelse under strategiperioden 2017–2025 har Jämställdhetsmyndigheten utgått från följande frågeställningar:

- Har det skett en uppgörelse med normer som rättfärdigar våld och begränsningar av kvinnors och flickors handlingsutrymme och livsval?
- Har det skett en förstärkning av det återfallsförebyggande arbetet?
- Har det skett en utveckling av verkningsfulla förebyggande metoder?
- Har det skett en omorientering från ett reaktivt till ett proaktivt förhållningssätt?

Resultat av centrala åtgärder för att förebygga våld

Strategins utgångspunkter har fått varierande genomslag – få åtgärder rör maskulinitetsnormer

Den nationella strategin har nio utgångspunkter som pekar ut särskilt centrala målgrupper och perspektiv. Principen om barnets bästa har fått en större plats i regeringens åtgärder. Strategins skrivningar om en uppgörelse med normer som rättfärdigar våld och begränsningar av kvinnors och flickors handlingsutrymme och livsval har fått störst genomslag vad gäller hedersnormer. Övriga utgångspunkter har inte fått samma genomslag under strategiperioden.

Att mäns våld mot kvinnor hänger samman med normer, attityder och sociala strukturer som ger män större makt och inflytande och som normaliserar kontroll, dominans samt sexuella kränkningar av kvinnor är en grundläggande anledning till att det våldsförebyggande arbetet bedrivs inom ramen för jämställdhetspolitiken. Därför beskrivs utgångspunkten om att våld ska förebyggas med fokus på våldsutövare och maskulinitetsnormer som central i den nationella strategin. Jämställdhetsmyndigheten kan konstatera

⁴⁴ Skr 2016/17:10 2016.

⁴⁵ Europarådet 2011.

att skadliga maskulinitetsnormer fått ett relativt litet genomslag bland åtgärderna som helhet, trots att dessa normer utgör en riskfaktor för samtliga våldsformer inom strategin.

Fortsatt osäkerhet hos unga vuxna kring sexuellt samtycke – skolan brister i undervisningen

Regeringen har sedan 2018 initierat flera åtgärder för att påverka normer och attityder rörande sexualitet, samtycke och relationer. Satsningarna har exempelvis inneburit nationella skolutvecklingsprogram, webbstöd och webbutbildningar för lärare, förstärkta skrivningar i läroplanerna och nytt examensmål för vissa lärarutbildningar. Forskning pekar dock på att undervisningen tenderar att domineras av juridiska och riskorienterade perspektiv som kan förenkla ungas erfarenheter och förståelser av sexualitet och samtycke.⁴⁶

Forskning indikerar även att normutvecklingen kring sexuellt samtycke i Sverige präglas av ökad komplexitet och ambivalens. Unga vuxna förstår innebörden av sexuellt samtycke, men deras erfarenheter påverkas av motstridiga könsnormer och ideal.⁴⁷ Unga kvinnor upplever förväntningar att vara omtänksamma, attraktiva och eftertraktade, medan unga män förväntas vara aktiva, dominanta, ha en stark sexlust och ta initiativ till sex – samtidigt som de ska vara jämställda. Dessa normer skapar osäkerhet kring hur samtycke uttrycks i praktiken.⁴⁸ För unga vuxna med intellektuella funktionsnedsättningar är förståelsen av sociala koder och samtycke särskilt komplex, vilket kan innebära svårigheter att tolka sexuella situationer och ökad risk för övergrepp.⁴⁹

Skolinspektionens granskning av hur skolor arbetar med kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer visar att kvaliteten i undervisningen behöver höjas på en majoritet av skolorna, den anpassade skolan inkluderad.⁵⁰ Elever efterfrågar att få samtala mer om samtycke utifrån verklighetsnära situationer. När skolorna inte tar ett helhetsgrepp kring kunskapsområdet riskerar elever att få begränsade möjligheter till breddning och fördjupning. Även om den anpassade grundskolan lyckas bättre med att skapa ett klassrumsklimat som präglas av öppenhet och tillit, saknas på flera skolor ett medvetet arbete för att alla elever ska vilja och våga tala. I granskningen framgår att frågor som rör könsnormer, jämställdhet och hedersrelaterat våld och förtryck upplevs som särskilt svårt att samtala om, både bland lärare och elever.⁵¹

Det våldsförebyggande arbetet mot hedersnormer är under utveckling

Folkhälsomyndigheten inkluderade år 2023 för första gången i en befolkningsundersökning bland unga frågor som rör hedersrelaterat våld och förtryck. Resultaten visar att omkring en tiondel av de unga rapporterar förekomst av hedersnormer, såsom krav från ens familj om partners kön (heterosexuell relation), etnicitet eller religion, samt krav på att vänta med sex före äktenskap.⁵²

Hedersnormer har stått i fokus för regeringens åtgärder sedan 2021 och prioriteringen har förstärkts. I åtgärdsprogrammet 2024–2026 har en övervägande majoritet av uppdragen inom arbetet för ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld ett

⁴⁶ Gunnarsson m.fl. 2024.

⁴⁷ Holmström m.fl. 2020.

⁴⁸ Blom 2025.

⁴⁹ Hart m.fl. 2024.

⁵⁰ Skolverket 2025b.

⁵¹ Skolinspektionen 2025.

⁵² Folkhälsomyndigheten 2025.

sådant fokus. Flera åtgärder riktas mot att stärka skolväsendets kapacitet att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck.⁵³ Skolinspektionens granskningar visar att hedersrelaterat våld och förtryck är ett tema som inte återkommer och fördjupas på de granskade skolorna. Flera elever beskriver i intervjuerna att de inte vet vad hedersförtryck är men att de skulle vilja lära sig om det. Samtidigt upplever många lärare hedersproblematik som känsligt och svårnavigerat. På vissa granskade skolor uppger lärare och rektorer att innehåll om hedersrelaterat våld och förtryck inte är prioriterat. En vanlig förklaring till det är att de inte har elever på skolan som lever i en hederskontext.⁵⁴ Bristerna är särskilt stora i den anpassade skolan.⁵⁵

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) har i samverkan med UMO och sajten Youmo.se tagit fram utbildningspaketet om sexualitet, relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt hälsa och jämställdhet. Utbildningspaketet *Rätt att veta!* vänder sig till yrkesverksamma och ideellt engagerade som möter unga. Den senaste utvärderingen, som utgjordes av intervjuer före och efter utbildningen, konstaterar att utbildningen med stor sannolikhet leder till bättre samtal med ungdomar kring hedersrelaterade frågor.⁵⁶

Gävle kommun har under strategiperioden fått medel från Brottsförebyggande rådet (Brå) samt Delegationen mot segregation (Delmos) för att med hjälp av forskare från Högskolan i Gävle undersöka och utvärdera den våldspreventiva hedersrelaterat våld och förtryck-metoden/projektet Shanazi hjältar. Utvärderingen visar att ungdomarnas deltagande i projektet hade en positiv inverkan på kunskaper, medvetenhet och attityder om jämställdhet samt hedersrelaterat våld och förtryck.⁵⁷

Förstärkta stödstrukturer för det återfallsförebyggande arbetet – från nationell till lokal nivå

Arbetet med att förebygga mäns upprepade våld mot kvinnor i nära relationer, det så kallade återfallsförebyggande arbetet, har utökats under strategiperioden. Andelen kommuner som har verksamhet för våldsutövare har ökat sedan socialnämnden 2021 fick ett lagstadgat ansvar för stöd till våldsutövare, även om verksamhet fortfarande saknas i omkring 16 procent av kommunerna. Nationell samordning av området har etablerats genom Socialstyrelsens satsning Nationell kunskapsutveckling för arbete med personer som utövar våld mot närstående (NKVU). Från och med 2025 omfattar uppdraget även prostitution och människohandel. Fokus i arbetet, enligt Socialstyrelsen, ligger på våldsutövarens eget ansvar att förändra sitt beteende och på att de närståendes skydd och säkerhet har hög prioritet.

Länsstyrelserna stödjer kommunerna i arbetet på uppdrag av regeringen 2023–2028, och verkar för likvärdiga insatser i hela landet. Länsstyrelsernas årliga redovisningar⁵⁸ visar att det återfallsförebyggande arbetet har fått allt större utrymme från och med 2020,

⁵³ Regeringens förebyggande åtgärder mot hedersnormer omfattar även bland annat att öka kunskapen om hedersrelaterat våld bland fritidsledare, andra som arbetar med ungas fritid samt personer som möter nyanlända och unga asylsökande. Arbetet inkluderar även exempelvis uppdrag att främja utvecklingen av stöd till föräldrar och familjer i hederskontexter samt utveckling av familjecentraler. Det är dock svårt att bedöma resultat och effekter eftersom flera av åtgärderna inte pågått tillräckligt länge.

⁵⁴ Skolinspektionen 2025.

⁵⁵ Skolverket 2025b.

⁵⁶ Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) & UMO u.å.

⁵⁷ Sjöberg m.fl. 2023.

⁵⁸ Länsstyrelsernas årliga redovisningar av arbetet med mäns våld mot kvinnor 2018–2024.

med ökade satsningar på kompetenshöjande insatser, metodstöd och nätverk för yrkesverksamma som möter våldsutövare.

Flera av de som söker stöd för sitt beteende hos nationella telefonlinjer kan motiveras till vidare stödkontakter – antalet samtal ökar men är fortsatt få

PrevenTell, en nationell hjälplinje vid oönskad sexualitet bedrivs sedan 2012 inom Karolinska universitetssjukhuset. Verksamhetens statistik antyder en ökning av antalet samtal till över tid, men relativt få (omkring 200 samtal) inkommer på årsbasis.⁵⁹ I en vetenskaplig studie med 1454 män och 119 kvinnor som kontaktat *PrevenTell* valde drygt hälften att gå vidare till bedömning och behandling. Slutsatsen är att män och kvinnor som själva känner oro över sitt sexuella beteende kan nås av en nationell stödtelefon och därigenom motiveras att genomgå vidare bedömning och behandling.⁶⁰

Under strategiperioden har även en nationell telefonlinje för personer som utövat våld mot närstående startat. Telefonlinjen *Välj att sluta* drivs av Manscentrum Stockholm och finansieras av Socialstyrelsen. *Välj att sluta* tog 2021 emot 331 samtal (22 mars till 1 november). 2023 tog stödtelefonen på helåret emot 858 samtal.⁶¹ Samtalen ökar, men är i jämförelse med 49 354 besvarade samtal 2023 från den nationella Kvinnofridslinjen, relativt få.⁶² Omkring hälften av samtalen till *Välj att sluta* är samtal från personer som söker stöd för sitt våldsutövande mot närstående.⁶³ Omkring hälften av de som kontaktar stödlinjen *Välj att sluta* är personer som utövar våld i nära relationer, och uppföljningar visar att omkring två tredjedelar av dem som får en hänvisning går vidare till behandlingsverksamheter.⁶⁴

Olika arbetssätt och metoder för återfallsförebyggande arbete prövas – mer uppföljning och utvärdering krävs för att fastställa vad som är verksamt

Socialstyrelsen bedömer att det saknas tillräckligt vetenskapligt stöd för att någon enskild behandlingsmetod ska kunna rekommenderas framför någon annan av de som erbjuds i Sverige. Socialstyrelsen bedömer dock att fler kan nås genom en sammanhållen vårdkedja mellan Kriminalvården, socialtjänsten och hälso- och sjukvården.⁶⁵ Socialstyrelsen har i uppdrag att genomföra en vetenskaplig uppföljning av implementeringsprocessen, vad som är utmärkande för målgruppen samt kortsiktiga utfall i samband med stöd och behandling.

En nationell utvärderingsstudie pågår (2021–2027) även av verksamhet för köpare av sexuella tjänster (KAST), finansierad av Jämställdhetsmyndigheten och länsstyrelser. En första delrapport visar att metoder och praktiker varierar och pekar på behov av mer forskning.⁶⁶

För hedersrelaterat våld saknas särskilt riktade insatser för våldsutövare. Socialstyrelsen ska utvärdera hur och i vilken omfattning familjebehandling används som behandlingsform i familjer som utövar hedersrelaterat våld och förtryck, samt undersöka vilka negativa eller positiva resultat det ger. Uppdraget slutredovisas 2026.

⁵⁹ Myndigheten för vård- och omsorgsanalys 2019.

⁶⁰ Adebahr m.fl. 2021.

⁶¹ Socialstyrelsen 2024d.

⁶² Statistik från Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK).

⁶³ Länsstyrelsen Stockholm 2023.

⁶⁴ Länsstyrelsen Stockholm 2023.

⁶⁵ Socialstyrelsen 2020.

⁶⁶ Kivi & Bergström 2025.

Återfallsförebyggande insatser för unga våldsutövare behöver utvecklas

Våldsutövande i nära relationer inleds i relativt unga åldrar, och riskerar att fortsätta om samhället inte agerar. Samtidigt är det återfallsförebyggande arbetet med unga män underutvecklat och det saknas tillräcklig kunskap för att uttala sig om i vilken utsträckning unga våldsutövare söker och erhåller behandlingsstöd. Brå bedömer dock att ytterst få insatser erbjuds för att förebygga upprepat våld hos unga våldsutövare, och att de insatser som finns till stor del erbjuds av den ideella sektorn.⁶⁷ En studie om insatser inom den ideella sektorn i arbetet med våld i ungas relationer visar att unga våldsutövare ofta söker anonymt stöd när de nått en punkt av insikt, ånger eller kris. De beskriver fysiskt våld, sexuella gränsöverskridanden och kontrollerande beteenden, och efterfrågar både känslomässigt stöd, hjälp att förstå vad som hänt och praktiska råd. Ett viktigt fynd är att ungdomarna själva efterlyser mer förebyggande stöd – innan våldet sker – genom tidig möjlighet att prata om relationer, känslor och samtycke.⁶⁸

Olika arbetssätt och metoder för universellt våldsförebyggande arbete provas – mer uppföljning och utvärdering krävs för att fastställa vad som är verksamt

Det stora flertalet universellt våldsförebyggande insatser är inte strukturerade metoder som går att utvärdera, eller metoder som har utvärderats med god kvalitet. Många saknar genusperspektiv. Av de tio våldsförebyggande arbetssätt/metoder som flest kommuner anger att de arbetar med år 2025 har endast två av en genusförändrande ansats. Av de våldsförebyggande metoder som fått mest spridning har inte alla primärt utvecklats för att förebygga våld. Den våldsförebyggande effekten är i de flesta fall ännu inte fastställd.

En strukturerad metod för tidigt våldsförebyggande arbete med barn och unga – Mentors in Violence Prevention, på svenska *Mentorer i våldsprevention (MVP)* – utmärker sig som både genusförändrande och effektutvärderat med robusta metoder.⁶⁹ Metoden har fått nationell spridning och används 2025 av omkring var femte kommun.⁷⁰

Den universellt preventiva metod som flest kommuner anger att de arbetar med är föräldrastödsprogrammet *Alla barn i centrum (ABC)*.⁷¹ ABC har evidens för att stärka föräldraskap och att minska risker, exempelvis för att föräldrar använder hotfulla eller kränkande metoder för att kontrollera barnet i uppfostringssyfte.⁷² Detsamma gäller den föräldraskapsstödande metoden *Community Parent Education Program (COPE)*,⁷³ som också används av flera kommuner. Metoderna har ännu inte utvärderats för just våldsprevention och det går därför inte att säga något om våldsförebyggande effekter. ABC har en valbar genuskomponent och COPE har inget uttalat genusperspektiv.

⁶⁷ Brottsförebyggande rådet (Brå) 2021c.

⁶⁸ Korkmaz & Överlien 2023.

⁶⁹ Jämställdhetsmyndigheten 2020b.

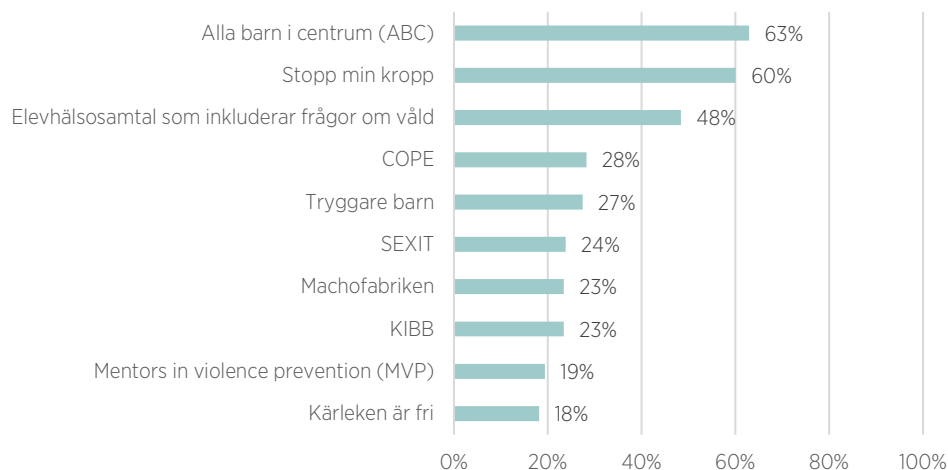
⁷⁰ Jämställdhetsmyndigheten 2025c.

⁷¹ Jämställdhetsmyndigheten 2025c.

⁷² Lindberg m.fl. 2013.

⁷³ Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) 2021; Thorell 2009.

Figur 1 Andel kommuner som arbetar med följande arbetssätt/metoder i våldsförebyggande syfte 2025 (de tio vanligast angivna arbetssätten/metoderna).

Källa: Kommunenkät om mäns våld mot kvinnor 2025. Jämställdhetsmyndigheten.

Näst efter ABC har den universellt våldsförebyggande metoden *Stopp! Min kropp!* fått störst nationell spridning. Med stöd av statsbidrag från Jämställdhetsmyndigheten genomfördes en kvasiexperimentell effektutvärdering av *Stopp! Min kropp!* 2024–2025. Resultaten visade en signifikant ökning i barns kunskap om kroppslig integritet, gränser, samtycke och säkerhet online, särskilt bland de barn som hade lägst kunskap vid start. Studien visar med andra ord evidens för kunskapseffekter men mätte inte vålds- eller beteendeförändring, vilket innebär att det ännu inte går att säga något om metodens våldsförebyggande effekt.⁷⁴ Metoden är att betrakta som genussensitiv men syftar inte till att förändra könsnormer eller maskulinitetsideal.

En genusförändrande metod som används i Sverige med syfte att förebygga våld i ungas nära relationer som fått nationell spridning är *Machofabriken*. Metoden används 2025 av omkring var femte kommun.⁷⁵ Genom statsbidrag från Jämställdhetsmyndigheten har metoden processutvärderats under 2025. Resultaten visar att *Machofabriken* kan bidra till ökad medvetenhet och reflektion hos unga och vuxna kring normer, maskulinitet, jämställdhet och våldsprevention. Utvärderingen mätte inte beteendeförändringar eller minskning av våld, vilket innebär att det ännu inte går att säga något om metodens våldsförebyggande effekt.⁷⁶

Det universellt våldsförebyggande arbetssätt som har störst nationell spridning i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck är en informations- och utbildningsinsats som riktar sig till barn och unga. Insatsen som går under namnet *Kärleken är fri* har utvärderats bland annat genom deltagaruppföljningar som visar positiva resultat på kunskap, attityder och samverkan.⁷⁷ Arbetssättet utgör ännu ingen strukturerad metod och det går ännu inte att se mätbara effekter på våldsutövning eller attitydförändringar över tid. Arbetssättet synliggör till viss del kopplingen mellan kön och makt, men det är inte

⁷⁴ Karlstads universitet, Rädda Barnen & World Childhood Foundation. 2025.

⁷⁵ Jämställdhetsmyndigheten 2025c.

⁷⁶ Funderberg & Rönnblom 2025.

⁷⁷ Länsstyrelsen Östergötland 2022; Polismyndigheten & Länsstyrelsen Östergötland 2021.

genusförändrande i meningen att det syftar till att förändra könsstrukturer eller maskulinitetsnormer.

Jämställdhetsmyndigheten ser fortsatta behov av att utveckla och effektutvärdera existerande program och insatser, men även att utveckla universella våldspreventiva metoder med genusförändrande ansats i arbetet med barn och unga. För närvarande genomför Jämställdhetsmyndigheten ett tioårigt regeringsuppdrag inom vilket delar av den svenska anpassade versionen av programmet Dating Matters, på svenska *Relationskompassen (REKO)*, prövas i ett antal svenska kommuner. Programmet kommer att spridas i större skala om utvärderingen visar på positiva resultat vad gäller minskad våldsutsatthet och våldsutövning. REKO vänder sig till elever, föräldrar, samt skol- och fritidspersonal för årskurs 5–6. Metoden har haft positiv effekt på att förebygga våldsutsatthet och våldsutövning bland barn och unga i USA.⁷⁸

Stärkt stöd för det våldsförebyggande arbetet men ytterligare förstärkning krävs

Såväl Statskontoret som Jämställdhetsmyndigheten har under strategiperioden bedömt att det råder brist på utvärderade förebyggande metoder och arbetssätt inom området.⁷⁹

Jämställdhetsmyndigheten konstaterar att det har skett en utveckling och nationell spridning av våldsförebyggande metoder, som i allt högre grad är utvärderade. Regeringsuppdrag till myndigheter om utveckling av verkningsfulla våldsförebyggande metoder bedöms ha bidragit till utvecklingen, tillsammans med det nyligen inrättade statsbidraget för visst våldsförebyggande arbete.

Statsbidrag för visst våldsförebyggande arbete lystes ut första gången år 2022 för perioden 2023–2024. Två tredjedelar av det totala fördelade bidraget tillföll ideella organisationer, stiftelser och ideella föreningar. En tredjedel tillföll kommuner och regioner. Projekten och verksamheternas prestationer och resultat så här långt visar sammantaget på ett framtidssyftande, proaktivt arbete av hög kvalitet. Samverkan med högskolor och universitet utgör en viktig framgångsfaktor.

Regionalt och lokalt efterfrågas nationell vägledning kring vilka metoder som bör spridas. Den utveckling som pågår genom statliga myndigheters arbete och genom andra organisationers arbete med stöd av statsbidraget bidrar till kunskapsutvecklingen inom det våldsförebyggande arbetet och förväntas över tid förbättra möjligheter att bygga evidens. Kunskapsuppbyggnaden kring vilka metoder som har mer vetenskapligt stöd än andra kan också skapa förutsättningar för en stärkt nationell vägledning kring våldsförebyggande metoder.

Ett mer proaktivt arbete – men inget proaktivt skifte

Av regeringens åtgärder under strategiperioden kan flest kategoriseras inom målområdet för ett utökat och mer verkningsfullt förebyggande arbete. Flera statliga myndigheter arbetar aktivt med frågan. Exempelvis arbetar en majoritet av de myndigheter som ingår i regeringens utvecklingsprogram Jämställdhetsintegrering i myndigheter (JiM-programmet) under programperioden 2020–2025 med delmålet om mäns våld mot kvinnor. Myndigheterna beskriver främst ett utvecklat arbete med att upptäcka våld eller stötta

⁷⁸ Jämställdhetsmyndigheten 2022d.

⁷⁹ Statskontoret 2021.

våldsutsatta. Flera myndigheter uttrycker att deras arbete ämnar förebygga våld, men det finns få exempel på konkreta våldsförebyggande insatser.⁸⁰

Länsstyrelsernas årliga redovisningar 2018–2024 visar en gradvis förskjutning mot tidigt våldsförebyggande arbete. De senare åren sker även en förskjutning från punktsatser till ett mer långsiktigt och strategiskt våldsförebyggande arbete, särskilt i de län som integrerat våldsprevention i arbetet med jämställdhets- eller folkhälsostراتيجier.

Jämställdhetsmyndighetens och Länsstyrelsernas nationella kommunenkät visar att frågan om mäns våld mot kvinnor fått ökad prioritet lokalt. Exempelvis har omkring 75 procent av kommunerna i undersökningen 2023 respektive 2025⁸¹ tjänst med strategiskt eller samordnande ansvar, att jämföras med 63 procent av kommunerna i en liknande nationell undersökning 2017.⁸² Omkring 75 procent av kommunerna har mål rörande mäns våld mot kvinnor i styr- och ledningssystem 2025, att jämföras med 68 procent av de svarande kommunerna 2023.⁸³ 2023 genomfördes fördjupade intervjuer med 15 kommuner som besvarat enkäten. Flera av dessa kommuner menar samtidigt att det trots kommunövergripande mål- och styrdokument bara är socialförvaltningen som i praktiken arbetar med frågan.⁸⁴

Vad gäller utvecklingen av det proaktiva våldsförebyggande arbetet på lokal nivå finns motstridiga resultat. I den nationella kommunenkäten om våldsförebyggande arbete anger 88 procent av kommunerna att de erbjuder universella våldsförebyggande insatser, främst inom socialtjänsten. I de fördjupade kommunintervjuerna lyfter flera kommunrepresentanter avsaknad av universella metoder. Intervjuerna pekar på utmaningar med att få till en bred implementering i kommunen av ett mer proaktivt/universellt våldsförebyggande arbete, även utifrån en specifik metod för universell prevention. Detta kan bero på resursbrist både ekonomiskt och personellt men också brist på motivation i organisationen.⁸⁵

Verksamhetsområden såsom ekonomiskt bistånd och äldreomsorg arbetar mer förebyggande än verksamhetsområdet våld i nära relationer, enligt en självskattning som 98 procent av kommunerna genomfört inför implementeringen av den nya förebyggande socialtjänstlag som trädde i kraft 1 juli 2025. Socialtjänstens verksamhetsområde våld i nära relationer tycks enligt skattningarna arbeta mer reaktivt, på individnivå.

Strategins intentioner var inledningsvis ett skifte från att hantera våldets konsekvenser till att hantera våldets orsaker. Nationella, regionala och lokala myndigheter har bedrivit ett mer aktivt och strukturerat arbete med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor under strategiperioden. Såväl i regeringens styrning som i Länsstyrelsernas arbete och i ett antal kommuners arbete syns en förflyttning i proaktiv riktning under strategiperioden. Samtidigt är det Jämställdhetsmyndighetens bedömning att det sammantaget inte skett ett tydligt proaktivt skifte, enligt intentionerna med strategin då den togs fram.

⁸⁰ Jämställdhetsmyndigheten 2025b.

⁸¹ Jämställdhetsmyndigheten 2023a; 2025c.

⁸² Länsstyrelsen Stockholm 2017.

⁸³ Jämställdhetsmyndigheten 2025c.

⁸⁴ Jämställdhetsmyndigheten 2024b.

⁸⁵ Jämställdhetsmyndigheten 2024b.

Utvecklingen utifrån indikatorerna inom målområdet

Fler pojkar än flickor är positiva till att använda våld

Utvecklingen utifrån de indikatorer som följs av Jämställdhetsmyndigheten inom målområdet visar att:

- *Andelen elever i årskurs 9 som uppger att de skulle använda våld om en annan elev kallade den för något dumt har legat stabilt mellan 8 och 10 procent mellan 2015 och 2021 men har ökat till 13 procent 2023.*⁸⁶
- 6 procent av flickorna och 11 procent av pojkarna i årskurs 9 uppger att de inte tycker att det är fel att använda våld för att få respekt 2023. Bland pojkar har andelen varierat mellan 8 och 11 procent åren 2015–2023.⁸⁷

Tendensen ligger i linje med andra undersökningar som visar könsskillnader när det gäller värderingar. Exempelvis visar MUCF:s attityd- och värderingsstudier från år 2024 att andelen unga som tycker att jämställdhet är viktigt har minskat sedan 2018, även om det stora flertalet fortfarande är positiva. Ju yngre åldersgrupp som undersöks, desto mer negativ är inställningen till jämställdhet, särskilt bland pojkar och unga män. Samma undersökning visar att det är betydligt vanligare att unga killar (16–29 år) instämmer i påståendet det är viktigt att tjejer är kvinnliga och killar är manliga, vilket 32 procent av killarna gör till skillnad från 11 procent av tjejerna. Detsamma gäller för andelen unga som instämmer i påståenden om vikten av traditionella normer för kön.⁸⁸

Forskning visar att vissa unga män i västvärlden alltmer lockas till den så kallade manosfären – en nätkultur som främjar antifeministiska och konservativa ideal. Manosfären fungerar som en remaskuliniseringsrörelse som vill återupprätta manliga privilegier och traditionella könsnormer.⁸⁹ Det markerar ett skifte från tidigare generationers mer progressiva hållning till jämställdhet.⁹⁰

För målområdet är tendensen när det gäller mer stereotypa normer för maskulinitet och en mer positiv attityd till våldsanvändning av särskild betydelse. Så kallad hegemonisk maskulinitet, det vill säga maskulinitetsideal som legitimerar mäns makt över kvinnor och vissa andra män, är förknippade med ett lägre stöd för jämställdhet och en större benägenhet att utöva våld mot kvinnor och partnervåld.⁹¹ Mer positiva eller alternativa former av maskulinitet hänger å andra sidan samman med en högre acceptans för jämställdhet och en lägre sannolikhet att utöva våld mot kvinnor.⁹²

Fler våldsutövare erbjuds och fullföljer återfallsförebyggande program

Män är tydligt överrepresenterade bland såväl relations- som sexualbrottsdömda klienter. 98 procent respektive 99 procent av samtliga klienter som avslutade en verkställighet med medel- eller hög risk för återfall i relationsvåld respektive sexualbrott på anstalt utgjordes under 2024 av män.⁹³

⁸⁶ Brottsförebyggande rådet (Brå) u.å.-b.

⁸⁷ Brottsförebyggande rådet (Brå) u.å.-b.

⁸⁸ Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) 2025.

⁸⁹ Gottzén 2025b; 2025a; Van Valkenburgh 2021.

⁹⁰ Gottzén & Areschoug 2025.

⁹¹ World Health Organization (WHO) 2021.

⁹² Fulu m.fl. 2013.

⁹³ Kriminalvården 2025.

- 2024 var det 1 634 avslutade verkställigheter med klienter med medel- eller hög risk i återfall i sexualbrott. Av dem var 16 kvinnor och 1 618 män.
- 2024 var det 3 807 avslutade verkställigheter med klienter med medel- eller hög risk i återfall i relationsvåld. Av dem var 96 kvinnor och 3 711 män.

Utvecklingen av det återfallsförebyggande arbetet utifrån de indikatorer som följs av Jämställdhetsmyndigheten inom målområdet visar att:

- *Andelen klienter som fullföljt ett program mot återfall i sexualbrott har ökat från 8 procent till 22 procent mellan 2020 och 2024 bland de som sitter i fängelse och från 14 procent till 17 procent bland klienter inom frivården.*
- *Andelen klienter i fängelse som fullföljt ett behandlingsprogram kopplat till relationsvåld har under denna tid varit runt 9 procent medan vi kan se en ökning av klienter som fullföljt behandling inom frivården från 10 procent 2020 till 16 procent 2024.*
- *Andelen kommuner som har verksamhet som erbjuder stödsamtal med biståndsbeslut för våldsutövande män har ökat från 62 procent 2019 till 84 procent 2024.⁹⁴*
- *Även andelen kommuner som erbjuder stödsamtal till våldsutövande män utan biståndsbeslut har ökat över tid, från 57 procent 2019 till 64 procent 2024.*

Tabell 1 Andel kommuner där socialtjänsten erbjuder stödsamtal med och utan biståndsbeslut till våldsutövare.

År	Till kvinnor som utövat våld		Till män som utövat våld	
	Med biståndsbeslut	Utan biståndsbeslut	Med biståndsbeslut	Utan biståndsbeslut
2019	64 %	55 %	62 %	57 %
2020	73 %	58 %	72 %	61 %
2021	74 %	61 %	74 %	62 %
2022	80 %	65 %	79 %	66 %
2023	85 %	63 %	85 %	64 %
2024	84 %	65 %	84 %	64 %

Källa: Öppna jämförelser, Socialstyrelsen

Utvecklingen indikerar att lagändringen 2021 då kommunerna fick lagstadgat ansvar för våldsutövare gett resultat. Fler kommuner erbjuder stödsamtal med eller utan biståndsbeslut för våldsutövare. Andelen kommuner med verksamhet som erbjuder stödsamtal för våldsutövare ger dock ingen indikation på hur många våldsutövare som tagit del av erbjudande av stöd och som fullföljt samtalen. Statistik från landets åtta KAST-verksamheter visar att inflödet av nya klienter på årsbasis varierar mellan 0 och cirka 300 klienter per år, med ett genomsnitt nationellt på cirka 450 klienter per år.⁹⁵ Statistik från Rikskriscentrums⁹⁶ verksamhetsberättelser visar att 1 144 våldsutövande män och

⁹⁴ Att första mätpunkten är 2019 beror på att Socialstyrelsen förändrade frågan i Öppna Jämförelser 2019 och den är därmed inte jämförbar längre tillbaka i tid. Här redovisas andel kommuner som erbjuder stödsamtal till män som utövat våld. Det är mycket små skillnader i andelen kommuner som erbjuder stödsamtal till kvinnor respektive män.

⁹⁵ Kivi & Bergström 2025.

⁹⁶ Riksorganisationen Rikskriscentrum samlar mottagningar som bedriver professionellt behandlingsarbete mot våld i nära relationer bland annat genom rådgivning, samtalsstöd och/eller behandling till personer som använder eller riskerar att börja använda våld mot en närstående.

131 våldsutövande kvinnor besökt de 26 olika mottagningar över landet som bidragit till statistiken för år 2024. 53 av de våldsutövande männen har deltagit i gruppbehandling.⁹⁷

I GREVIO:s tematiska rapport om Sverige uttrycks en oro för att krav på registrering inom socialtjänsten, i samband med biståndsbeslutad insats, tillsammans med egenavgifter som i vissa fall begärts av socialtjänsten, kan utgöra hinder för våldsutövare att fullfölja återfallsförebyggande stöderbudanden inom socialtjänsten.⁹⁸ Enligt Jämställdhetsmyndighetens uppföljning tycks egenavgifter vara ett marginellt fenomen som inte bör påverka måluppfyllelsen i någon större utsträckning. Däremot går det inte att utesluta att begränsningar i regleringen av socialtjänsten kring vilka insatser som kan erbjudas som service, utan biståndsbeslut, kan ha påverkat enskilda våldsutövares benägenhet att inleda eller fullfölja återfallsförebyggande program. Den nya socialtjänstlagen, som trädde i kraft i juli 2025, syftar till att göra socialtjänsten mer förebyggande och tillgänglig. Den förändrade lagstiftningen möjliggör också att socialtjänsten ska kunna erbjuda snabbare och enklare insatser utan behovsprövning. I den mån biståndsprövning utgjort ett hinder för våldsutövares benägenhet att genomgå återfallsförebyggande program bör den förändrade lagstiftningen öka möjligheterna att undanröja detta hinder.

⁹⁷ Rikskriscentrum 2025.

⁹⁸ Europarådet 2024a.

FÖRBÄTTRAD UPPTÄCKT AV VÅLD OCH STARKARE SKYDD OCH STÖD

Strategins andra målsättning handlar om att förbättra möjligheterna att upptäcka våldsutsatta samt att förstärka skydd och stöd till de kvinnor och barn som utsätts för våld. I detta kapitel redovisas resultat av centrala åtgärder för upptäckt, stöd och skydd samt utvecklingen utifrån indikatorerna inom målområdet.

Målsättningen om förbättrad upptäckt och starkare skydd och stöd tar avstamp i Istanbulkonventionens fjärde kapitel – Skydd och stöd.⁹⁹ För att bedöma måluppfyllelse har Jämställdhetsmyndigheten utgått från följande frågeställningar för strategiperioden 2017–2025:

- Har relevanta samhällssektorer blivit bättre på att upptäcka våldsutsatta kvinnor och barn under strategiperioden?
- Har våldsutsatta kvinnor och barn fått ett förbättrat skydd och stöd och under strategiperioden?

Resultat av centrala åtgärder för förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta

De flesta våldsutsatta kvinnor upptäcks inte trots stora behov av skydd, stöd och vård

Forskningsstudier visar att många våldsutsatta kvinnor inte nås av exempelvis socialtjänst, kvinnojourer eller primärvård, trots stort behov av stöd, skydd och vård.¹⁰⁰ Socialstyrelsens skade- och dödsfallsutredningar visar återkommande under strategiperioden att de flesta brottsoffer har haft många kontakter med olika samhällsaktörer före brottet, utan att de uppmärksammats för sin utsatthet. Socialstyrelsens analys visar att risken för att brotten skulle begås hade kunnat minska om samhällsaktörerna agerat annorlunda.¹⁰¹

Fler samhällssektorer har under strategiperioden ökat beredskapen att upptäcka våldsutsatta

Under strategiperioden har det skett ett utvecklingsarbete kring arbetsgivares arbete med att inkludera våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck i det systematiska arbetsmiljöarbetet, bland annat genom att fråga anställda om våldsutsatthet. Exempelvis har fem av sju polisregioner påbörjat ett arbete med att inkludera våld i nära relationer i sitt systematiska arbetsmiljöarbete och det är numera möjligt att ställa krav på kompetens inom området våld i nära relationer i upphandlingar av företagshälsa.¹⁰² Omkring hälften av kommunerna bedriver 2025 i egenskap av arbetsgivare ett arbete med att

⁹⁹ Europarådet 2011.

¹⁰⁰ Dufort m.fl. 2013; Enander m.fl. 2021.

¹⁰¹ Socialstyrelsen 2022c; 2024c.

¹⁰² Jämställdhetsmyndigheten 2025e.

uppmärksamma medarbetares egna erfarenheter av våldsutsatthet och ungefär en fjärdedel utifrån våldsutövande.¹⁰³

Under strategiperioden har även fler statliga myndigheter med medborgarnära verksamhet utvecklat arbetet med att fråga om våld. Det gäller exempelvis Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Migrationsverket.¹⁰⁴ Erfarenheter under strategiperioden, i linje med tidigare evidens, är att frågor om våld på rutin ökar upptäckten av våld avsevärt. Exempelvis visar Arbetsförmedlingens uppföljning att cirka 1 500 fall av våldsutsatthet upptäckts per månad, och att det är ungefär fyra gånger så vanligt att de som ställer frågor om våld ibland eller på rutin upptäcker våld.¹⁰⁵

Telefonlinjer för att underlätta för våldsutsatta att själva söka stöd når fler än tidigare

Den nationella stödtelefonen för våldsutsatta kvinnor, *Kvinnofridslinjen*, drivs sedan 2007 genom Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) vid Uppsala universitet. Verksamhetens första år besvarades drygt 20 000 samtal. 2017 besvarades 30 029 samtal att jämföra med 48 369 samtal 2024.¹⁰⁶ En anledning till ökningen över tid tros vara att frågor rörande mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer under de senaste åren har fått större uppmärksamhet i samhället.¹⁰⁷ För samtliga år gäller att fler samtal inkommit än som har varit möjliga att besvara.

Under strategiperioden har NCK även öppnat tre nya stödlinjer varav en för våldsutsatta män (*Stödlinjen för män*), en för våldsutsatta transpersoner inklusive ickebinära (*Stödlinjen för transpersoner*) samt en för personer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck (*Rätt att välja*). 2024 besvarade stödlinjen för våldsutsatta män 6225 samtal, stödlinjen för transpersoner besvarade samma år 480 samtal, och motsvarande siffra för stödlinjen för hedersrelaterat våld var 183 samtal. Under 2024 kunde drygt 15 000 av de besvarade samtalen till Kvinnofridslinjen hänvisas vidare till olika stödresurser. Motsvarande siffra för Stödlinjen för män var drygt 1200 hänvisade samtal 2024. När det gäller Stödlinjen för transpersoner kunde drygt 70 samtal hänvisas vidare till olika stödresurser 2024.¹⁰⁸

Våld är vanlig orsak till att socialtjänsten utreder barn – men barn får sällan stöd för våldet

2021 genomförde Socialstyrelsen en andra kartläggning av anmälningar om barn som far illa eller misstänks fara illa.¹⁰⁹ Både intervjuer och fritextsvar ger en i stort samstämmig bild av att antalet anmälningar som rör våld i nära relationer har ökat över tid, samtidigt som andelen i stort är oförändrad och rör omkring var femte anmälan.¹¹⁰

¹⁰³ Jämställdhetsmyndigheten 2025c.

¹⁰⁴ Justitieombudsmannen (JO) har i ett beslut kritiserat Försäkringskassans för att i samband med handläggning av ett sjukpenningärendet ha ställt frågor om våldsutövande och våldsutsatthet. JO anser att då frågorna saknar betydelse för bedömningen i ärendet så bör de inte ha ställts. Jämställdhetsmyndigheten kommer i närtid att söka dialog med JO samt kontinuerligt arbeta för att relevant lagstöd finns för att bedriva ett verkkningsfullt arbete mot våld samt att regeringens intentioner inom området får reellt genomslag.

¹⁰⁵ Arbetsförmedlingen 2024.

¹⁰⁶ Verksamhetsstatistik från NCK 2017–2024.

¹⁰⁷ Nationellt centrum för kvinnofrid 2021.

¹⁰⁸ Verksamhetsstatistik från NCK 2024. Tysta samtal, trakasserier mot linjen, felringningar och hänvisningar som gjorts där inringaren endast uppmanats att ringa tillbaka till någon/några av NCK:s stödlinjer har exkluderats i sammanställningen.

¹⁰⁹ Socialstyrelsen 2022a.

¹¹⁰ Resultatet 2021 visar att det är vanligare att anmälningsorsaken är relaterad till föräldrars eller vårdnadshavares problematik (40 procent) än till barnet självt (28 procent). Omkring var femte anmälan (19 procent) är relaterad till

Det nationella forsknings- och utvecklingsprojektet NUSO (Nationell uppföljning av socialtjänstens omställning) visar i en första resultatsammanfattning om avslutade barnvårdsutredningar att ”konflikter i familjen” och ”fysiskt eller psykiskt våld mot barnet” utgör 24 procent respektive 26 procent av anledningarna till utredning om barn som far illa. Trots att dessa orsaksanledningar är vanligast som skäl för utredning, är det andra anledningar, så som exempelvis kriminalitet, som i högre grad leder till insatser.¹¹¹

En aktuell studie från Allmänna Barnhuset följer 258 barn genom socialtjänstens öppenvårdsinsatser och visar hur barnets röst ofta tappas bort på vägen. Familjer har ofta flera svårigheter. Våld är en av de vanligaste erfarenheterna som lett till kontakt med socialtjänsten. 44 procent av barnen hade upplevt fysiskt våld från förälder/bonuspappa. I 60 procent av ärendena överförs inte barnets berättelse under socialtjänstens utredning till öppenvården som ska genomföra det stöd som beviljats. Trots att våld är ett av de mest allvarliga problemen arbetar socialtjänstens öppenvård i 79 procent av våldsärendena inte alls med våldet.¹¹²

Uppföljning på individnivå som sammanställs och analyseras på gruppnivå ger den kunskap som är nödvändig för att prioritera rätt arbetssätt i verksamheten. Socialstyrelsen har ett pågående uppdrag om att utveckla arbetet med systematisk uppföljning av våldsutsatta individer. Arbetet ska ske i samråd med Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) och slutredovisas februari 2026.

Socialtjänsten använder allt oftare standardiserade metoder för att upptäcka och utreda våld

Användningen av standardiserade bedömningsmetoder för att upptäcka och utreda våld i nära relationer inom socialtjänsten har under den inledande strategiperioden ökat drastiskt från 12 procent 2010 till 89 procent 2022.¹¹³ De bedömningsmetoder som används i högst utsträckning är FREDA¹¹⁴ och PATRIARK¹¹⁵. Under 2025 har Socialstyrelsen lanserat bedömningsinstrumentet Heva som syftar till att upptäcka hedersrelaterat våld och förtryck.

Resultat av dödsfallsutredningar och tillsyn visar övergripande brister i socialtjänstens- och hälso- och sjukvårdens arbete med våldsutsatta

Socialstyrelsens skade- och dödsfallsutredningar visar att brottsoffren, som i de allra flesta fall är våldsutsatta kvinnor, får få eller inga insatser alls. En orsak kan vara att ansvariga myndigheter inte inser allvaret i brottsoffrens situation, utan i stället förminskar och normaliserar våldet.¹¹⁶ Socialstyrelsens slutsatser styrks även av forskning som pekar på stora luckor i samhällets skyddsnät och stora skillnader mellan kommunerna när det gäller vilka insatser som erbjuds och i vilken omfattning.¹¹⁷

våld i nära relation, mot vuxna eller mot barn. Här ingår våld som är fysiskt, psykiskt och/eller bevittnat, samt skada eller övergrepp. Andelen anmälningar som rör våld varierar från 16 till 22 procent i kommuner av olika storlek. Om man utgår ifrån att även anmälningar om våld i nära relation berör problem hos föräldrar och vårdnadshavare, relaterar anmälningsorsaken i nära 6 av 10 anmälningar på olika sätt till föräldrar och vårdnadshavare.

¹¹¹ Nationell Uppföljning av Socialtjänstens Omställning (NUSO) 2024.

¹¹² Stiftelsen Allmänna Barnhuset 2025.

¹¹³ Socialstyrelsen 2022b.

¹¹⁴ FREDA står för ”Frågor om Erfarenheter av våld och hot i nära relationer”, det är ett verktyg utvecklat av Socialstyrelsen för att stödja socialtjänstens arbete med att identifiera och bedöma våld i nära relationer.

¹¹⁵ PATRIARK är en bedömningsmetod som används för att identifiera och hantera risker för hedersrelaterat våld.

¹¹⁶ Socialstyrelsen 2022c; 2024c.

¹¹⁷ Ekström 2016.

Även Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har i tillsyn och i årsrapporter under strategiperioden visat på återkommande och allvarliga brister i socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våldsutsatta kvinnor och barn. Brister som fanns redan 2017 och som fortsatt består är bland annat otillräcklig dokumentation, riskbedömning och förhandsbedömning kring barn som bevittnat våld. Det finns också brister inom både socialtjänsten och hälso- och sjukvården kring att ställa frågor om våld, både till vuxna och barn och beakta särskilt utsatta och sårbara grupper.¹¹⁸

I slutredovisningen av IVO:s regeringsuppdrag 2024 framgår att 69 procent av socialnämnderna inte uppfyller samtliga krav i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer. En femtedel av de granskade kommunerna saknar fastställda rutiner för när och hur personal ska ställa frågor om våld till vuxna, och ännu fler saknade rutiner för att upptäcka barn som bevittnat våld eller våldsutövare. Mer än hälften av kommunerna analyserar inte heller om de insatser som erbjuds faktiskt motsvarar de behov som finns. Därutöver beaktar flera kommuner inte särskilda utsattheter kopplade till exempelvis hedersrelaterad kontext, funktionsnedsättning eller könsöverskridande identitet. IVO lyfter även fram problemet med att kommuner inte alltid verkställer beslut om insatser för personer som utsatts för våld i nära relation eller som har bevittnat våld.

Även inom vårdcentralerna framträder liknande mönster. En mindre men ändå betydande andel av vårdcentralerna saknar rutiner för kvalitetssäkring, för hur och när frågor om våld ska ställas samt kring anmälningsskyldigheten. Flera vårdcentraler saknar även rutiner för att säkerställa barns rätt till information, råd och stöd. Liksom inom socialtjänsten syns också brister i hur särskild utsatthet beaktas i planeringen, exempelvis utifrån hedersrelaterat våld eller funktionsnedsättning och sexuell läggning.¹¹⁹

Resultat av kartläggningar visar brister i hälso- och sjukvårdens arbete med våldsutsatta kvinnor

Inom ramen för SKR:s kvinnofridssatsning som genomfördes efter överenskommelse med regeringen 2018–2020 har kartläggningar genomförts av hälso- och sjukvårdens arbete inom området, utifrån mål inom satsningen om att stärka kvinnofridsarbetet i hälso- och sjukvården.

SKR:s kartläggning om hälso- och sjukvård för våldsutsatta visar att arbetet varierar stort mellan regionerna. De flesta våldsutsatta söker vård för diffusa besvär och får inte alltid rätt stöd. Sex huvudutmaningar identifieras: dolda behov, tids- och prioriterings-svårigheter, otydlig ansvarsfördelning, begränsad tillgång till anpassad behandling, brister i säker dokumentation samt svårigheter att skapa systematik i hela regionen.¹²⁰ SKR har även genomfört en nationell kartläggning av vården för personer som utsatts för sexuell våld. Utifrån en analys av patienternas behov av vård i relation till den vård som erbjuds idag har kartläggningen identifierat sex övergripande förbättringsområden: bemötandet är ofta osäkert och kan upplevas ifrågasättande, tillgängligheten till vård i icke-akuta skeden är låg och ansvarsfördelningen otydlig. Kunskap om behandling vid komplex traumatisering brister, det akuta omhändertagandet är ojämlikt och särskilt utsatta

¹¹⁸ Den särskilda utsatthet eller sårbarhet som en våldsutsatt kan ha på grund av hedersrelaterad kontext, en funktionsnedsättning respektive könsöverskridande identitet eller uttryck eller sexuell läggning (HSLF-FS 2022:39 §8)

¹¹⁹ Inspektionen för vård och omsorg (IVO) 2024.

¹²⁰ Sveriges kommuner och regioner (SKR) 2021.

grupper riskerar att inte få ett adekvat stöd. Sammantaget används vårdens resurser inte effektivt, då många patienter återkommer utan att få rätt insatser.¹²¹

Under strategiperioden har även Socialstyrelsen genomfört en kartläggning, inom regeringsuppdrag om sexuellt våld.¹²² Kartläggningen visar att vården vid sexuellt våld är ojämlig över landet och mellan grupper. Sammanhållna vårdkedjor saknas i flera regioner, vilket gör att patienter ofta inte vet vilken vård som finns att få och att personal saknar tydliga remissvägar, särskilt i det icke-akuta skedet. Det finns även brister i kunskapsstöd, avsaknad av specialiserade mottagningar i alla regioner och oklarheter kring regler för spårsäkring.¹²³

Brister i brottsofferstödet till unga kvinnor i våldsutsatthet

År 2025 uppgav ungefär 70 procent av kommunerna att de har stödverksamheter, antingen i egen regi eller genom samverkansavtal för kvinnor över 18 som utsatts för våld i nära relation. Något färre, ungefär 60 procent av kommunerna, uppger att de har verksamheter för flickor och pojkar under 18 som utsatts för våld i nära relation.¹²⁴ Då statistiken endast rör verksamhet som erbjuds, går det inte utifrån denna statistik att dra slutsatser kring hur många vuxna eller unga som faktiskt tar del av det stöd som erbjuds. Det saknas också uppgifter om vilken typ av verksamhet som avses.

Brå har tidigare pekat på hur våld i ungas nära relationer osynliggörs inom organisationer, till exempel inom socialtjänster som är organiserade i barn- respektive vuxenenheter.¹²⁵ Även forskning om våld i ungas relationer indikerar att det finns ett lågt förtroende bland unga för det stöd och den hjälp som erbjuds via offentliga verksamheter.¹²⁶

Kommuners stöd till barn och vuxna som utnyttjats för sexuella ändamål är otillräckligt

Flera länsstyrelser rapporterar att kommuner ofta saknar kunskap, mandat eller tydliga rutiner för att identifiera och hantera ärenden om människohandel. Det finns också länsstyrelser som lyfter stora utmaningar i arbetet med barn och unga som utsatts för sexuell exploatering, särskilt i digitala miljöer.¹²⁷

En relativt liten andel kommuner uppger att de har stödverksamhet för utsatta för prostitution och människohandel. Knappt 30 procent av kommunerna erbjuder detta för vuxna, och knappt 20 procent för utsatta under 18 år.¹²⁸

Under strategiperioden har även en statlig utredning identifierat brister i kommuners stöd till barn och vuxna som utnyttjats för sexuella ändamål. Det är vanligare att större kommuner kan erbjuda särskilda insatser till målgrupperna, ofta i form av specialiserade verksamheter, men stödet över landet är ojämnt och uteblir ofta i mindre kommuner.¹²⁹

¹²¹ Sveriges kommuner och regioner (SKR) 2020.

¹²² Socialstyrelsen 2023.

¹²³ Socialstyrelsen 2024a.

¹²⁴ Jämställdhetsmyndigheten 2025c.

¹²⁵ Brottsförebyggande rådet (Brå) 2021c.

¹²⁶ Korkmaz & Överlien 2023.

¹²⁷ Länsstyrelserna u.å.

¹²⁸ Jämställdhetsmyndigheten 2025c.

¹²⁹ SOU 2023:97 2023.

Brister i arbetet med hedersrelaterat våld och förtryck

Ungefär 45 procent av kommunerna uppger att de har verksamhet för kvinnor och män över 18 år som utsatts för hedersrelaterat våld och förtryck. Något färre har sådan stödverksamhet för personer under 18 år.¹³⁰ Även länsstyrelsernas redovisningar under strategiperioden visar att arbetet har utvecklats ojämnt över landet. Avseende hedersrelaterat våld och förtryck framhåller flera länsstyrelser att exempelvis brist på långsiktig finansiering för regionala resurscentra samt brist på metoder och verktyg utgör hinder för fortsatt utveckling. Ett återkommande problem som majoriteten av länsstyrelserna beskriver är att kommuner saknar kapacitet att delta fullt ut i utvecklingen, framför allt i mindre kommuner. Vidare påtalar länsstyrelserna att det behövs en ökad långsiktig finansiering av specialistfunktioner för att uppnå jämlik tillgång till stöd och skydd i hela landet. Genom satsningar i budgetpropositionen för 2026 skalar regeringen upp satsningen på regionala resurscentrum för att alla barn, unga och vuxna som är eller riskerar att bli utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck ska få specialiserat och likvärdigt stöd i hela landet.¹³¹

Viktiga steg har tagits för stärkt samordning – men samordningen har fortfarande brister vad gäller kvinnor som utsatts för våld i nära relationer

Särskilda samordningsformer är under utveckling genom resurscentrum för hedersrelaterat våld och förtryck och genom regionkoordinatorerna för arbetet med prostitution och människohandel. Även för våldsutsatta barn finns samordning i organiserad form genom så kallade Barnahus. Motsvarande utveckling saknas kring kvinnor som utsatts för våld i nära relation, vilket påtalats av Europarådets expertgrupp GREVIO. Baserat på de brister GREVIO identifierade 2019 vid baslinjerapporten uppmanar GREVIO Sverige att utveckla formaliserade former för hur koordinerade insatser ska genomföras av de myndigheter och organisationer som erbjuder stöd till våldsutsatta, exempelvis genom att introducera Multi-Agency Risk-Assessment Conferences (MARAC:er) för att samordna individuell planering i ärenden som rör våldsutsatta kvinnor.¹³² Socialstyrelsen har ett pågående uppdrag att stödja och följa samverkansinitiativ på lokal nivå samt bidra till att sprida goda exempel nationellt. Uppdraget redovisas 27 februari 2026.

Förstärkningar har skett i arbetet med våld i mål om vårdnad, boende och umgänge

Jämställdhetsmyndigheten har tidigare konstaterat att uppgifter om våld, som är vanligt förekommande i mål om vårdnad, boende och umgänge, inte beaktas vid domstolarnas bedömning i målet, vilket är förenat med stora risker för barnet, då bedömning om risken för fortsatt våldsutsatthet saknas.¹³³ Jämställdhetsmyndigheten bedömer att de lagändringar som skett på området tillsammans med myndighetens nyligen avslutade uppdrag om kompetenshöjande insatser om våld i frågor om vårdnad, boende och umgänge på sikt kommer att innebära ett stärkt skydd för barn.¹³⁴

¹³⁰ Jämställdhetsmyndigheten 2025c.

¹³¹ Resurscentrum innebär samlokalisering av till exempel socialtjänst, hälso- och sjukvård samt polisanställda med flerspråkig kompetens, för att underlätta stöd och skydd för personer som är eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck

¹³² Europarådet 2024a.

¹³³ Jämställdhetsmyndigheten 2022b.

¹³⁴ Jämställdhetsmyndigheten 2023d; Nationellt centrum för kvinnofrid & Jämställdhetsmyndigheten u.å.

Från och med 1 januari 2025 har föräldrabalken ändrats för att ge barn ett starkare skydd mot våld från vårdnadshavare och umgängesföräldrar. Domstolarna har genom förändringarna större befogenheter att begränsa eller övervaka umgänge om det finns risk för att barnet far illa. Portalparagrafen om barnets bästa i föräldrabalken har ändrats genom att risken för att barnet eller någon annan i familjen utsätts för våld eller annat övergrepp ges en särskilt framträdande plats vid bedömningen i frågor om vårdnad, boende och umgänge. Med våld avses alla former av våld. Förändringarna i Föräldrabalken innebär också att det nu finns en skyldighet för domstolen att i vissa svårbedömda fall hämta in ett sakkunnigutlåtande från en legitimerad psykolog.

Jämställdhetsmyndighetens bedömning är att det har gått för kort tid för att se utfallet av lagändringarna men konstaterar att en förflyttning har påbörjats under strategiperioden mot att uppgifter om våld ska bli en större del av bedömningen när det kommer till vårdnad, boende och umgänge.

Ojämn tillgång till skyddade boenden och minskning av antalet barn i skyddat boende

Privata aktörer behöver från och med den 1 april 2024 tillstånd för att yrkesmässigt få bedriva skyddat boende. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om skyddat boende trädde i kraft den 1 juni 2025¹³⁵. Socialstyrelsen har under våren 2024, innan reformen trädde i kraft, gjort en fjärde kartläggning av samtliga skyddade boenden för våldsutsatta personer¹³⁶ (första gången var 2013). Kartläggningen visar att mellan 2019 och 2024 har antalet skyddade boenden minskat från 282 till 257 men antalet platser har däremot ökat med cirka fem procent för medföljande barn och cirka 34 procent för våldsutsatta vuxna. Andelen skyddade boenden som är privat drivna har ökat och ideellt drivna har minskat under samma tidsperiod. Enligt uppgifter från IVO har det fram till maj 2025 inkommit 202 ansökningar om att driva skyddat boende från privata och ideella aktörer. Av dessa har 14 avskrivits eller fått avslag. Det är i dagsläget cirka 20 procent färre skyddade boenden som har eller inväntar tillstånd nu jämfört med Socialstyrelsens kartläggning 2024.¹³⁷

Socialstyrelsen ser en positiv utveckling av kvaliteten på skyddade boenden kring bland annat säkerhetsplanering och i arbetet med medföljande barn, men påtalar att det saknas kunskap om hur den nya lagstiftningen för skyddat boende påverkar såväl olika grupper av stöd- och skyddssökande som socialtjänstens förutsättningar och arbete. Socialstyrelsen ser ett särskilt behov av att analysera hur kommunerna tillgodoser skyddet för barn och hur kommunerna resonerar runt olika stöd och skyddslösningar med anledning av att antalet medföljande barn enligt kartläggningen har minskat med 34 procent. GREVIO uttrycker oro över att endast 34 procent av landets kommuner har en aktuell överenskommelse om samverkan med kvinnojourer. I 2024 års öppna jämförelser uppgår siffran till 37 procent¹³⁸.

I kommunenkäten 2025 uppgav 61 procent av kommunerna att de hade någon typ av samverkan med kvinno- och tjejjourer rörande våld i nära relation, 46 procent rörande

¹³⁵ Socialstyrelsen 2025a.

¹³⁶ Socialstyrelsen 2024b.

¹³⁷ Förutsatt att kommunerna har anmält samtliga skyddade boenden i egen regi till IVO.

¹³⁸ Socialstyrelsen 2025b.

hedersrelaterat våld och förtryck och 23 procent rörande prostitution och människohandel.¹³⁹

Länsstyrelserna lyfter i sina redovisningar att de ser en minskad och ojämn tillgång till skyddade boenden¹⁴⁰ och en minskning av placering av medföljande barn på skyddat boende. Det är inte klarlagt om detta handlar om kommunernas ekonomi, då det blivit väsentligt dyrare att placera i skyddat boende, eller om utvecklingen beror på något annat.

Statskontoret fick i mars 2025 i uppdrag att följa upp och analysera effekterna avseende reformen om skyddat boende från 2024¹⁴¹. Uppdraget ska slutredovisas 2027 och innehåller bland annat de delar som Socialstyrelsen efterfrågat. Statskontoret ska särskilt utreda hur reformen har påverkat dem som behöver skydd på grund av våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck samt genomgående beakta konsekvenserna ur ett barnrätts- och jämställdhetsperspektiv. Jämställdhetsmyndigheten välkomnar denna översyn mot bakgrund av den ojämna tillgången till skyddade boenden över landet och minskningen av placerade barn.

Arbetet med ekonomiskt våld behöver utvecklas

Riksrevisionen har granskat om staten arbetar effektivt för att motverka ekonomiskt våld i nära relationer. Den övergripande slutsatsen är att det finns väsentliga brister i statens arbete.¹⁴² Mot bakgrund av konstaterade brister har regeringsuppdrag lämnats till Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Konsumentverket, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten och Statens servicecenter att inom sina verksamhetsområden sammanställa och sprida information om ekonomiskt våld till sina respektive målgrupper samt säkerställa att det finns välfungerande och kunskapsbaserade rutiner och arbetssätt för hur myndigheterna kan hjälpa den som utsatts för sådant våld. Jämställdhetsmyndigheten samordnar uppdraget. Uppdraget slutredovisas 26 februari 2026.¹⁴³

Utvecklingen utifrån indikatorerna inom målområdet

Långsamt positiv utveckling – men majoriteten av kommunerna brister fortsatt i sitt ansvar

Jämställdhetsmyndighetens uppföljning visar övergripande på en uppåtgående trend för flera av indikatorerna, men utvecklingen går på de flesta områden långsamt och majoriteten av kommunerna brister inom de områden som omfattas av indikatorerna.

Inom hälso- och sjukvården har *andelen gravida kvinnor som i samband med besök hos mödrahälsovården tillfrågats om utsatthet för våld från närstående* ökat stadigt sedan 2012. Sedan 2019 har andelen legat över 90 procent och på 96 procent sedan 2021. 2024 var andelen 95 procent i riket.¹⁴⁴ Däremot finns det indikationer på att långt färre kvinnor uppfattat att frågan har ställts.¹⁴⁵ Därför bör siffrorna tolkas med viss försiktighet. Andra former av våld, som exempelvis könsstympning av flickor och kvinnor uppmärksammas betydligt mer sällan inom vården. *Antal flickor och kvinnor som fått*

¹³⁹ Jämställdhetsmyndigheten 2025c.

¹⁴⁰ Länsstyrelserna u.å.

¹⁴¹ Socialdepartementet 2025.

¹⁴² Riksrevisionen 2025.

¹⁴³ Arbetsmarknadsdepartementet 2024b.

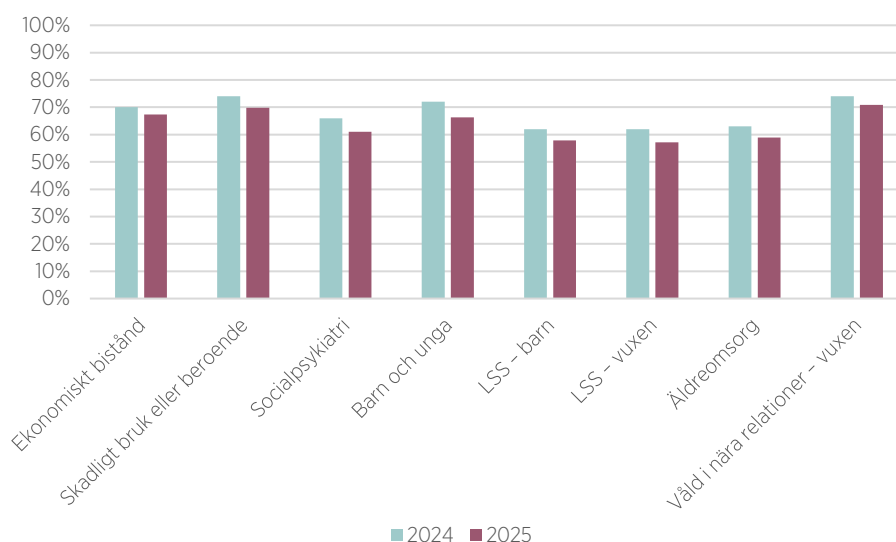
¹⁴⁴ Karolinska universitetssjukhuset u.å..

¹⁴⁵ Akademiskt primärvårdscentrum 2022.

diagnoskod för könsstympning minskar under strategiperioden, från att tidigare ha ökat. 2021 uppgick antalet till 1 601. 2022 fick 1 519 kvinnor och flickor en diagnoskod och 2023 uppgick antalet flickor och kvinnor som fått en diagnoskod för könsstympning till 1 417.¹⁴⁶ Möjliga förklaringar till detta kan röra minskade antal beviljade uppehållstillstånd och asylärenden från länder där könsstympning är vanligare eller att ett dåligt bemötande av dessa kvinnor i vårdkontakter gör att färre söker vård.¹⁴⁷

Andelen kommuner där socialtjänstens verksamhetsområden har rutiner vid indikation på att en vuxen utsätts för våld har i genomsnitt ökat med cirka åtta procentenheter mellan 2017 och 2023, men nivån är fortfarande relativt låg. År 2024 – då mätperioden ändrades från 12 till 24 månader – är andelen kommuner något högre, men mer än en fjärdedel uppger fortfarande att de saknar sådana rutiner. Den positiva trenden som syns under strategiperioden ser ut att ha avstannat då andelen kommuner som uppger att de har rutiner vid indikation minskat under 2025.

Figur 2 Andel kommuner där socialtjänstens verksamhetsområden har rutiner vid indikation på att en vuxen utsätts för våld

Källa: Öppna Jämförelser, Socialstyrelsen¹⁴⁸

Andelen kommuner där socialtjänsten har en aktuell skriftlig rutin för hur handläggaren ska säkra skolgången för barn i skyddat boende har ökat under strategiperioden. 16 procent av kommunerna hade rutiner år 2016, medan 41 procent av kommunerna uppgav att de hade en rutin år 2025. Trots en uppåtgående trend är det fortsatt få kommuner som anger att de har rutiner på plats. Utvecklingstakten behöver öka.

Andel kommuner där socialtjänstens verksamhetsområde våld i nära relationer har aktuella skriftliga överenskommelser om samverkan i enskilda ärenden med externa

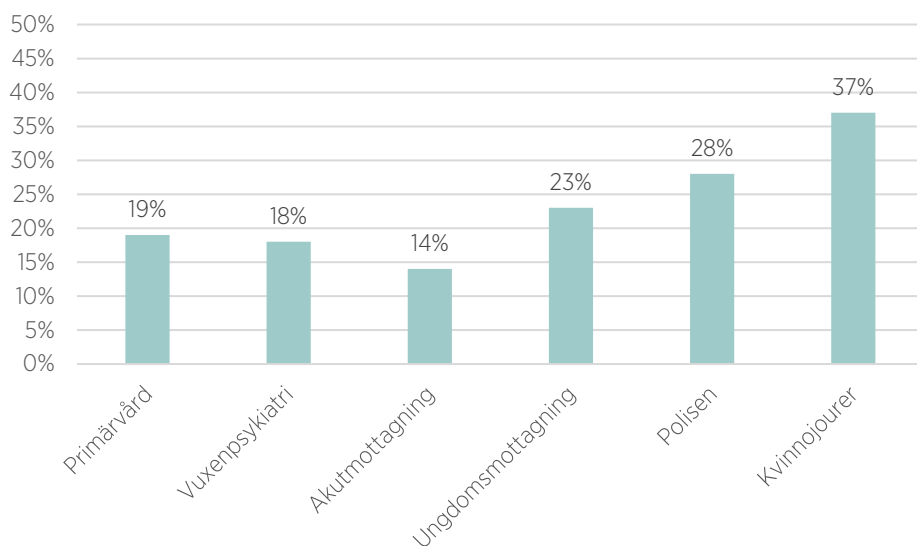
¹⁴⁶ Socialstyrelsen u.å.

¹⁴⁷ Eshraghi m.fl. 2024.

¹⁴⁸ LSS står här för verksamheter som bedrivs inom socialtjänsten utifrån Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

aktörer har minskat mellan 2016 och 2023 för flera aktörer, med undantag för polisen och kvinnojourer där vi ser en marginell ökning 2023 jämfört med 2016.¹⁴⁹

Figur 3 Andel kommuner där socialtjänstens verksamhetsområde våld i nära relationer har aktuella skriftliga överenskommelser om samverkan i enskilda ärenden med externa aktörer, 2024

Källa: Öppna Jämförelser, Socialstyrelsen

¹⁴⁹ Andelen är högre 2024, men sannolikt till följd av att frågan ställts på ett nytt sätt i Öppna jämförelser och att uppföljningsperioden ändrats från 12 till 24 månader.

EFFEKTIVARE BROTTSBEKÄMPNING

Strategins tredje målsättning handlar om effektivare bekämpning av brott som rör mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Det handlar om förbättringar i rättsväsendets ingripanden mot brott.

Målsättningen tar avstamp i Istanbulkonventionens kapitel fyra och fem om bland annat utredning, lagföring, processrätt och skyddsåtgärder. I detta kapitel redovisas resultat av centrala åtgärder samt utvecklingen utifrån de indikatorer som Jämställdhetsmyndigheten följer. För att bedöma måluppfyllelse vad gäller målet om effektivare brottsbekämpning har Jämställdhetsmyndigheten utgått från följande övergripande frågeställning för strategiperioden 2017–2025:

- Har rättsväsendets aktörer, och aktörer utanför rättsväsendet, utvecklat arbetssätt som skapar förutsättningar för att öka personuppleringen av brott?
- Har de åtgärder som genomförts inom målområdet gett effekt vad gäller bekämpningen av de brott som rör mäns våld mot kvinnor?

Resultat av centrala åtgärder för effektivare brottsbekämpning

Ett utvecklat arbete med syfte att öka lagföring av brott som ännu inte fått önskad effekt

Rättsvårdande myndigheter har, ofta i samverkan, utvecklat nya arbetssätt för att öka upptäckt och uppläkning av brott inom området mäns våld mot kvinnor. Sedan 2020 finns en särskild hedersåklagare på varje allmän åklagarkammare liksom vid Riksenheten för internationell och organiserad brottslighet; 2021 tillsattes en ämnesspecialist för hedersrelaterad brottslighet och 2023 en för särskilt utsatta brottsoffer.¹⁵⁰ Åklagarmyndigheten har infört checklistor för våldtäktsutredningar, uppdaterat metodstöd och tagit fram nya rättsliga vägledningar för sexualbrott samt människohandel och människoexploatering.¹⁵¹ Under strategiperioden har Åklagarmyndigheten också genomfört omfattande utbildningsinsatser, bland annat erfarenhetsseminarier, webinarier och e-utbildningar om våld i nära relationer samt sexualbrott.¹⁵²

Polismyndigheten har 2016–2025 intensifierat arbetet med att förebygga, utreda och lagföra brott inom mäns våld mot kvinnor, i nära samverkan med andra aktörer. Resurserna för att utreda våld i nära relation och våldtäkter ökade kraftigt 2018–2023, i flera polisregioner med 50–80 procent.¹⁵³ Brå konstaterar dock att detta bara lett till en begränsad ökning av uppläkningen av brott mot särskilt utsatta brottsoffer, från 12 procent 2019 till 14 procent 2023.¹⁵⁴ Detta förklaras bland annat med att personalsituationen i BINR-grupperna¹⁵⁵ är instabil med en relativt hög andel oerfarna utredare, högre

¹⁵⁰ Åklagarmyndigheten u.å.; 2021b; 2023a.

¹⁵¹ Åklagarmyndigheten 2018; 2023b; 2025c; 2025a.

¹⁵² Åklagarmyndigheten 2022; 2023b.

¹⁵³ Polismyndigheten 2025a.

¹⁵⁴ Brottsförebyggande rådet (Brå) 2024e.

¹⁵⁵ BINR-grupper är polisens utredningsgrupper för brott i nära relation.

personalrörlighet än tidigare samt att en hög belastning av andra grova brott sannolikt hänger ihop med en lägre uppkläring av brott i nära relation.¹⁵⁶

Åren 2018–2021 utvecklade Polismyndigheten metoden riskreducerande insatser (RRI) för att förebygga våld i nära relationer genom strukturerade samtal med personer med hög risk att begå våldsbrott. Efter goda resultat i ett pilotprojekt, där brottsligheten upphörde i 72 procent av fallen, beslutades 2021 att göra RRI till en nationell metod och en styrande handbok togs fram. Metoden används i alla polisregioner och bedöms särskilt effektiv vid våld i nära relation, olaga förföljelse (stalkning), upprepade överträdelser av kontaktförbud samt brott mot anställda i rättsprocessen.¹⁵⁷ Sedan 2023 används RRI inom den nationella operationen Beta, som kartlägger och hanterar högriskindivider inom våld i nära relationer och är en del av arbetet för att förebygga grovt och dödligt våld mot kvinnor. Slutrapporten från analyshubben inom Operation Beta betonar att metoden får störst effekt när den kombineras med tidiga frihetsberövanden, systematisk underrättelseinhämtning och en kultur där varje medarbetare tar ansvar för bemötande och dokumentation.¹⁵⁸

Polisen bedömer i en genomgång av 17 fall av dödligt våld 2023–2024 att flera liv sannolikt hade kunnat räddas om riskfaktorer följts upp mer konsekvent och information delats i tid mellan polis, socialtjänst och hälso- och sjukvård.¹⁵⁹ Sedan augusti 2021 finns en sekretessbrytande bestämmelse som gör det möjligt för socialtjänst, hälso- och sjukvård samt tandvård att, under vissa förutsättningar, lämna uppgifter till polisen för att förebygga allvarliga brott i nära relation.¹⁶⁰ Det finns också flera exempel på framgångsrik samverkan, bland annat Islandsmodellen, Trygga Relationer och ett samverkansprojekt mellan polis och sjukvård i Västra Götalandsregionen.¹⁶¹

Trots att lagstiftningen medger informationsdelning utnyttjas möjligheterna inte fullt ut. Många aktörer upplever sekretessreglerna som komplexa.¹⁶² Detta kan leda till att information inte delas i den utsträckning som lagen medger. Bristande informationsdelning mellan myndigheter har också identifierats som en faktor i fall av dödligt våld i nära relationer. Polismyndighetens analyser visar att otillräcklig informationsdelning och riskbedömning kan ha bidragit till att brott inte förhindrats.¹⁶³ Sedan 1 december 2025 finns en ny sekretessbrytande bestämmelse som innebär att information kan delas friare mellan polis, skola och socialtjänst.

Utvecklingen mot ökad åtalsandel och lagföring av brott i parrelation går inte i takt med Åklagarmyndigheten satsningar. Andelen brottsmisstankar i parrelation som lett till lagföring ökade 2020–2022 men har därefter minskat från 19,5 procent 2022 till 18,6 procent 2024.¹⁶⁴ För än mer komplexa brott som människohandel och hedersrelaterad brottslighet är lagföringen fortsatt låg. 2024 ledde tre procent av brottsmisstankarna om hedersrelaterade brott till lagföring, och antalet åtal om människohandel har minskat från 18 år 2021 till 3 år 2023, trots införandet av en ämnesspecialist.¹⁶⁵ I flera polisregioner

¹⁵⁶ Brottsförebyggande rådet (Brå) 2024e.

¹⁵⁷ Brottsförebyggande rådet (Brå) u.å.-a.

¹⁵⁸ Polismyndigheten 2025a.

¹⁵⁹ Polismyndigheten 2025a.

¹⁶⁰ 10 kap. 18 c § offentlighets- och sekretesslagen (OSL).

¹⁶¹ Jämställdhetsmyndigheten u.å.; Malmö stad u.å.; Västra götalandregionen 2025.

¹⁶² Brottsförebyggande rådet (Brå) 2021a.

¹⁶³ Polismyndigheten 2025a.

¹⁶⁴ Åklagarmyndigheten 2024.

¹⁶⁵ Åklagarmyndigheten 2023b; 2024; 2025c.

har dessutom särskilda grupper mot människohandel inordnats i större enheter, vilket sannolikt minskat de fredade resurserna för detta arbete.¹⁶⁶

Domstolsverket har under strategiperioden vidtagit flera åtgärder för att integrera arbetet mot mäns våld mot kvinnor i ordinarie verksamhet. Statskontoret konstaterade 2021 att deltagande i nätverk och samverkan i hög grad beror på domstolschefernas engagemang och tolkning av uppdraget, och att domare är försiktiga med kompetensutveckling av hänsyn till sin självständiga roll.¹⁶⁷ GREVIO betonar att domarutbildning om våld mot kvinnor bör vara obligatorisk och omfatta trauma- och offerbeteende, könsstereotyper, rättens ansvar att undvika skadligt bemötande av brottsutsatta samt Istanbulkonventionens principer.¹⁶⁸

Länsstyrelsernas roll i brottsbekämpningen är indirekt men strategiskt viktig, framför allt genom att stödja samarbete, arbetssätt samt strategier och handlingsplaner. Sedan 2017 har samverkan med Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Kriminalvården stärkts i flera län, och under 2022–2023 samordnar många länsstyrelser nätverk där även rättsväsendets aktörer deltar. Samtidigt är samverkan svår att upprätthålla i vissa delar av landet. Flera länsstyrelser efterfrågar därför mer formaliserade strukturer och nationellt stöd för att inkludera Polisen och Åklagarmyndigheten i det regionala våldsförebyggande arbetet.

Barnombudsmannen (BO) har konstaterat att många frihetsberövade unga som varit involverade eller utnyttjade i kriminalitet också varit utsatta för olika uttryck för våld. Bland annat gäller det våld av närstående vuxen, att de bevittnat våld i hemmet eller hedersrelaterat våld och förtryck. BO skriver också att ytterst få av dessa unga fått frågor om sin egen våldsutsatthet, trots att en majoritet av de intervjuade haft flera myndighetskontakter.¹⁶⁹ Sedan 2023 bedrivs samverkan för att förhindra rekrytering av barn och unga till kriminella nätverk i så kallade bob-råd på nationell, regional och lokal nivå. Regeringen gav förnyade uppdrag till bland annat Polismyndigheten, Brå och Statens institutionsstyrelse (SiS) att fortsätta utveckla stödet till detta arbete. Jämställdhetsmyndigheten anser att det är av stor vikt att jämställdhetsperspektivet integreras i bob-samverkan, inte minst då tidigare våldsutsatthet och brist på stöd i detta riskerar att bli en väg in i kriminalitet.

Sammantaget är Jämställdhetsmyndighetens bedömning att metoder, resurser och kompetens har förstärkts i rättskedjan, men den potentiella effekten hämmas av ojämn metodtillämpning, variationer i hur väl samverkan fungerar och otillräcklig informationsdelning mellan myndigheter.

Normerande effekter av ny lagstiftning kan gynna brottsbekämpningen

Under strategiperioden har flera nya lagar av relevans för målområdet tagits i bruk. GREVIO berömmar i sin senaste rapport att Sverige går längre i lagstiftning än vad Istanbulkonventionen kräver, med barnfridsbrottet som aktuellt exempel.¹⁷⁰

Sverige har en lång tradition av att stifta lag i linje med den utveckling man vill se.¹⁷¹ 1958 förbjöds så kallad barnaga i skolan, och 1979 blev Sverige först i världen med ett

¹⁶⁶ Jämställdhetsmyndigheten 2024a.

¹⁶⁷ Statskontoret 2021.

¹⁶⁸ Europarådet 2024a.

¹⁶⁹ Barnombudsmannen 2025.

¹⁷⁰ Europarådet 2024a.

¹⁷¹ Hydén 2002.

totalförbud mot våld mot barn i hem och skola. Andelen vuxna som var positiva till kroppslig bestraffning minskade från cirka 53 procent 1965 till cirka 11 procent 1994.¹⁷²

Den nya sexualbrottslagstiftningen från 2018, som slår fast att alla sexuella handlingar ska vara frivilliga och bygga på samtycke, har potential att bidra till liknande normskiften. Det finns tecken på stärkt kunskap och mer positiva attityder till samtycke, särskilt bland unga: i en RFSU-enkät 2023 uppgav 33 procent av 16–20-åringarna att de frågat om samtycke den senaste gången de hade sex med en ny partner, jämfört med 25 procent 2020.¹⁷³ Samtidigt konstaterar Folkhälsomyndigheten att utsattheten för sexuellt våld bland unga inte har minskat och att förståelsen för vad lagen kräver om frivillighet fortfarande är otillräcklig.¹⁷⁴ Brå föreslår därför ytterligare informationsinsatser, särskilt riktade till unga, för att öka kunskapen om lagen och hur samtycke fungerar i praktiken.¹⁷⁵

Även det nya barnfridsbrottet från 2021 har ett signalvärde och gör det straffbart att låta ett barn bevittna vissa brott i brottsbalken. Det innebär bland annat att barn som bevittnat våld får brottsofferstatus och har rätt till särskild företrädare/målsägarbiträde.¹⁷⁶ Lagen har också lett till att fler barn får tillgång till Barnahus, då barnfridsbrottet ger barnen en rättslig status för samordnade utredningar och stödinsatser. Även ersättningsnivåer har justerats sedan lagen trädde i kraft. Dessa förändringar signalerar att samhället tagit lagen på allvar och att den påverkar praktiken.¹⁷⁷ Samtidigt behöver exempelvis polisen utveckla rutiner och metoder i förhållande till barnförhör, då riskbedömningar i hög grad fortfarande fokuserar på den brottsutsatta förälderns behov av skydd.¹⁷⁸

Utvecklingen utifrån indikatorerna inom målområdet

Sammantaget är personuppkläringen¹⁷⁹ generellt låg (under 20 procent¹⁸⁰) hela perioden 2017–2025 rörande brott inom området mäns våld mot kvinnor. Uppklaringsgraden för våld i nära relationer och hedersrelaterade brott är fortsatt låg och visar inga tydliga förbättringar under strategiperioden. Sexualbrott har fått viss ökning i uppklaringsgrad, men växande ärendemängder och komplex bevisning begränsar en större ökning av uppkläringen. För prostitution och människohandel varierar utfallet: vissa brottstyper (till exempel köp av sexuell handling) har hög uppkläring, medan andra (koppleri, människohandel) uppvisar sjunkande eller obefintlig uppkläring.

Andelen handlagda misshandelsbrott av närstående i parrelation som lett till personuppkläring har legat stabilt under strategiperioden, men sjunkit marginellt 2019–2024 för både kvinnor och män. En sannolik förklaring är att antalet handlagda brott ökat (från

¹⁷² SOU 2001:72 2001.

¹⁷³ RFSU u.å.

¹⁷⁴ Folkhälsomyndigheten 2025.

¹⁷⁵ Brottsförebyggande rådet (Brå) 2025f.

¹⁷⁶ Åklagarmyndigheten 2021a.

¹⁷⁷ Kaldal & Andersson 2024.

¹⁷⁸ Vikander & Strand 2025.

¹⁷⁹ Många av indikatorerna för målsättningen om en effektivare brottsbekämpning utgår ifrån statistiken om handlagda brott och måttet personuppklarade brott. Personuppklarade brott är handlagda brott där ett lagföringsbeslut har fattats om minst en person som är misstänkt för brottet. Med lagföringsbeslut avses här beslut om att väcka åtal, utfärda strafföreläggande eller meddela åtalsunderlåtelse eller straffvarning. Personuppklaringsprocenten avser andelen personuppklarade brott av alla handlagda brott.

¹⁸⁰ Egen uträkning. Övägt medeltal av personuppklaringsprocenten för brotten misshandel i parrelation, grov kvinnofridskränkning, barnfridsbrott, våldtäkt, oäktsam våldtäkt, hedersförtryck, äktenskapstvång, barnäktenskapsbrott, vilseledande till äktenskapsresa, könsstympning, köp av sexuell handling, utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling, grooming, koppleri och människohandel för sexuella ändamål.

10 348 år 2019 till 16 801 år 2024 med kvinnor som brottsoffer) och att misshandel i parrelation ofta är komplex och kräver omfattande utredningar, till exempel när vittnen saknas.¹⁸¹ Brå definierar närstående genom parrelation som: ”maka/make, sambo, särbo (med eller utan gemensamma barn) eller flickvän/pojkvän”.¹⁸² Statistik över misshandel mot personer under 18 år är dock inte uppdelad på parrelation, vilket försvårar uppföljning av våld i ungas parrelationer.

Andel handlagda brott av grov kvinnofridskränkning som lett till personupplärning per år har ökat något mellan 2017 och 2024 – från 16 till 26 procent. Däremot har antalet brottsändelser som registreras som grov kvinnofridskränkning minskat drastiskt över lång tid vilket delvis kan förklara den ökade upplärningsgraden. År 2016 handlades 1 899 brott och år 2024 handlades 1 182 brott. Trenden har tidigare konstaterats bero på att polisen har förändrade registreringsrutiner vid anmälan. Ärenden registreras i högre grad på de underliggande brotten – såsom misshandel – i stället för grov kvinnofridskränkning.¹⁸³ Detta riskerar att leda till kortare påföljder än om brotten registreras under grov kvinnofridskränkning. Registreringen på underbrott kan bero på att polisen gjort en bedömning att en registrering på fridskränkingsbrott inte kommer att hålla för åtal. För att kunna identifiera tidigare händelser och registrera fridskränkingsbrott behöver polisanställda stärkt kompetens om särskilt utsatta brottsoffer, brott i nära relation och mäns våld mot kvinnor. Om brottet inledningsvis registreras som grov kvinnofridskränkning tilldelas också fler utredningsresurser, och registreringen kan vid behov ändras efter utredning. Brottsoffer behöver få möjlighet att beskriva fler händelser än den mest aktuella. Polisens kompetens i att bygga tillit i samtalet och att beskriva olika typer av händelser som våld (till exempel sexuellt våld, ekonomiskt våld, hot) samt att hålla flera förhör är avgörande för att få fram nödvändig information i ärendet.

Andel handlagda brott av barnfridsbrott som lett till personupplärning per år. Barnfridsbrottet trädde i kraft 1 juli 2021.

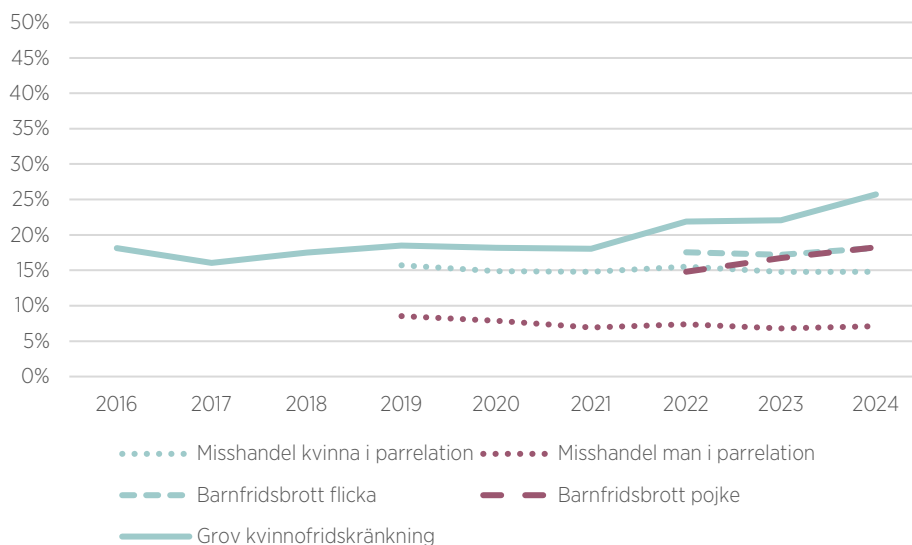
- Antalet brott har ökat med 37 procent mellan åren 2022 och 2024, från 9 003 brott till 12 378 brott.
- Uppklaringen har under perioden varit relativt oförändrad och ligger på 18 procent, både för flickor och pojkar, år 2024.

¹⁸¹ Brottsförebyggande rådet (Brå) 2023a.

¹⁸² Brottsförebyggande rådet (Brå) 2024d.

¹⁸³ Brottsförebyggande rådet (Brå) 2019.

Figur 4 Andel handlagda brott av grov kvinnofridskränkning, misshandel av närstående i parrelation samt barnfridsbrott som lett till personupplärning per år.

Källa: Officiell statistik över handlagda brott, Brottsförebyggande rådet (Brå)

Andelen beviljade kontaktförbud av de ansökta kontaktförbuden¹⁸⁴ har legat stabilt på 29–33 procent 2015–2024, med relativt små skillnader mellan åklagarområden. Lägst andel beviljas i kategorin ”Övriga”, där de nationella kamrarna ingår, men där hanteras också betydligt färre ärenden. En stor del av ansökningarna gäller särskilt utsatta brottsoffer.¹⁸⁵ Den låga andelen beviljade förklaras delvis av det tidigare restriktivitetskravet, som innebar att åklagare ska vara mycket återhållsamma när förbudspersonen var ostraffad – något som ofta är fallet. Kravet togs bort den 1 juli 2025, och Åklagarmyndigheten bedömer, och ser redan tecken på, att fler kontaktförbud nu beviljas. Inför lagändringen genomfördes utbildningsinsatser, och lagen utökades med en ny grund för kontaktförbud vid risk för otillbörlig påverkan av en skyddsperson, tänkt för bland annat kriminella nätverk men också brott i nära relation och hedersrelaterad brottslighet.¹⁸⁶ Åklagarmyndigheten har under 2025, inför att lagen trätt i kraft, genomfört utbildningsinsatser till åklagarkamrarna för att öka kunskapen om de nya bestämmelserna.¹⁸⁷ Åklagarmyndigheten kommer att följa om tillämpningen av den nya grunden kommer att innebära någon förändring i vem som främst söker kontaktförbud.¹⁸⁸

Genomströmningstiden (mediantid) från framställan till beslut avseende kontaktförbud har legat stabilt på fem dagar mellan 2014 och 2020. Efter 2021 har genomströmningstiden ökat. År 2024 är mediantiden för riket sju dagar. Åklagarmyndigheten reglerade 2011 hur skyddsamhetskravet i lagen om kontaktförbud ska tolkas.¹⁸⁹

¹⁸⁴ Statistiken om kontaktförbud avser inte endast kontaktförbud där skyddspersonen är ett särskilt utsatt brottsoffer. Däremot är det Åklagarmyndighetens bedömning att en stor del av kontaktförbuden utfärdas i ärenden där skyddspersonen är utsatt eller varit utsatt för brott i nära relation. (Mailkorrespondens med Åklagarmyndigheten 23 september 2025)

¹⁸⁵ Mailkorrespondens med Åklagarmyndigheten 2025-09-23 samt 2025-09-26.

¹⁸⁶ Möte med Åklagarmyndigheten 2025-09-25.

¹⁸⁷ Möte med Åklagarmyndigheten 2025-09-25.

¹⁸⁸ Mailkorrespondens med Åklagarmyndigheten 2025-09-23.

¹⁸⁹ Åklagarmyndigheten 2011.

En tillsyn som Åklagarmyndigheten genomförde 2019 visade att tidsfrister hölls i knappt tre fjärdedelar av ärendena och att kvalitativ handläggning ibland krävde längre tid än de då gällande sju dagarna. Efter granskningen ändrades föreskriften och från 1 oktober 2020 gäller att beslut om kontaktförbud ska fattas skyndsamt och senast inom två veckor. När det gäller gemensam bostad, utvidgat samt särskilt utvidgat kontaktförbud med elektronisk övervakning ska beslut fattas inom en vecka.¹⁹⁰ Åklagarmyndigheten bedömer dessutom att de nu håller tidsfristen oftare än innan förändringen. Detta förklarar varför handläggningstiden ökat efter 2020.

Uppklaringen av sexualbrott har ökat något men ökat antal brott håller tillbaka utvecklingen

Andel handlagda våldtäktsbrott som lett till personuppkläring per år har ökat något under strategiperioden, samtidigt som antalet ärenden ökat. För kvinnor som utsatts för brott har personuppläringsprocenten stigit från åtta till tio procent sedan 2016, och för män från tre till sex procent. Uppklaringen för kvinnor över 18 år har legat stabilt på minst tio procent sedan 2019. För brottsoffer under 18 år är uppläringsgraden generellt högre, bland annat eftersom våldtäkt mot barn under 15 år inte kräver bevisning om brist på samtycke eller tvång och en misstänkt ofta kopplas till flera brott.¹⁹¹ Att många brott mot barn 7–15 år anmäls av vårdnadshavare, skola, socialtjänst eller polis ger dessutom tidig dokumentation och vittnen, vilket underlättar utredningen.¹⁹²

Tabell 2 Andel handlagda våldtäktsbrott som lett till personuppkläring per år, för brottsoffer i olika åldersgrupper.

År	Kvinna 18 år eller äldre	Man 18 år eller äldre	Flicka 15–17 år	Pojke 15–17 år	Flicka under 15 år	Pojke under 15 år
2016	8 %	3 %	8 %	7 %	24 %	19 %
2017	6 %	5 %	11 %	8 %	19 %	15 %
2018	8 %	4 %	26 %	5 %	32 %	14 %
2019	12 %	5 %	14 %	24 %	24 %	25 %
2020	11 %	5 %	17 %	20 %	31 %	19 %
2021	10 %	8 %	15 %	16 %	34 %	27 %
2022	13 %	6 %	13 %	2 %	42 %	25 %
2023	10 %	4 %	15 %	5 %	28 %	13 %
2024	10 %	6 %	13 %	9 %	35 %	19 %

Källa: Officiell statistik över handlagda brott, Brottsförebyggande rådet (Brå)

Andel handlagda brott av oaksam våldtäkt som lett till personuppkläring har varierat årligen sedan brottet infördes 2019. Då förhållandevis få brott registreras årligen kan man räkna med stora variationer i upplärningen. Vid anmälan och initial utredning av våldtäkt registreras brottet som ett uppsåtligt brott då det vid anmälningstillfället är svårt att bedöma om brottet skett med uppsåt eller om gärningspersonen varit oaksam. Antalet

¹⁹⁰ Mailkorrespondens med Åklagarmyndigheten 2025-09-23.

¹⁹¹ Brottsförebyggande rådet (Brå) 2025c; Åklagarmyndigheten 2025b.

¹⁹² Brottsförebyggande rådet (Brå) 2023b.

brott med kvinnliga brottsoffer har legat mellan 105 och 184 brott per år under perioden. Motsvarande siffror för manliga brottsoffer är mellan 6 och 20 brott per år.

Tabell 3 Antal handlagda brott av oaktsam våldtäkt samt andel handlagda brott av oaktsam våldtäkt som lett till personuppkläring per år.

År	Kvinna 18 år eller äldre		Man 18 år eller äldre	
	Antal handlagda brott	Andel personuppklarade brott	Antal handlagda brott	Andel personuppklarade brott
2019	105	1 %	6	0 %
2020	181	2 %	17	0 %
2021	154	3 %	20	0 %
2022	184	5 %	10	10 %
2023	136	0 %	12	0 %
2024	156	3 %	14	14 %

Källa: Officiell statistik över handlagda brott, Brottsförebyggande rådet (Brå)

De nya reglerna om våldtäkt, genom den så kallade samtyckeslagen, infördes 2018 och har lett till fler polisanmälningar, åtal och fällande domar. Brå bedömer att tillämpningen sedan den första utvärderingen 2020 blivit tydligare och mer enhetlig, och att åklagare och domstolar i större utsträckning delar en gemensam tolkning av vad som är bristande samtycke.¹⁹³ Samtidigt kvarstår utmaningar, särskilt kring oaktsam våldtäkt som ofta är svår att styrka, och försvarsadvokater lyfter oro för rättssäkerheten och oklara gränser för vad som är straffbart. Brå föreslår därför mer information till allmänheten, särskilt unga, om vad lagen innebär i praktiken, samt att olika typer av våldtäktsbrott tydligare särskiljs i stämningsansökningar.¹⁹⁴ Jämställdhetsmyndigheten instämmer i Brås förslag.

Polisen har fått extra resurser för våldtäktsutredningar, men den kraftiga ökningen av anmälningar gör att arbetsbelastningen fortsatt är hög. Trots resursförstärkning, utvecklade arbetssätt för spårsäkring och dokumentation samt ett stort engagemang hos utredare har uppkläringensprocenten bara ökat marginellt, och cirka 90 procent av anmälningarna leder inte till åtal. Detta beror främst på att våldtäkt generellt är svårt att styrka när det saknas vittnen och teknisk bevisning. Att få någon fälld för oaktsam våldtäkt är extra komplicerat, eftersom åklagaren då måste kunna bevisa att den misstänkte i och för sig inte var medveten om att målsäganden inte deltog frivilligt men *borde* ha förstått det. Det kan vara svårt för både åklagare och domare att tolka vad det kravet innebär i praktiken.¹⁹⁵

Tidigt åklagarinträde är centralt för att effektivt utreda våldtäktsbrott. Under de senaste åren har dock *andelen åklagarinträden inom 48 timmar vid våldtäktsbrott*, minskat något. Andelen ökade mellan 2016 och 2020 från 69 till 77 procent år 2020. År 2024 har andelen sjunkit något till 73 procent. En möjlig förklaring är att mängden åklagarledda brottsmål ökat under senare år, varav fler brott än tidigare också innefattar komplex digital bevisning såsom molnlagrade data som måste analyseras innan ärendet kan förde-las.¹⁹⁶ Fler får alltså åklagarinträde inom 48 timmar idag än innan strategin lanserades. Däremot behöver den uppåtgående trend som syntes fram till 2020 fortsätta.

¹⁹³ Brottsförebyggande rådet (Brå) 2025f.

¹⁹⁴ Brottsförebyggande rådet (Brå) 2025f.

¹⁹⁵ Brottsförebyggande rådet (Brå) 2025f.

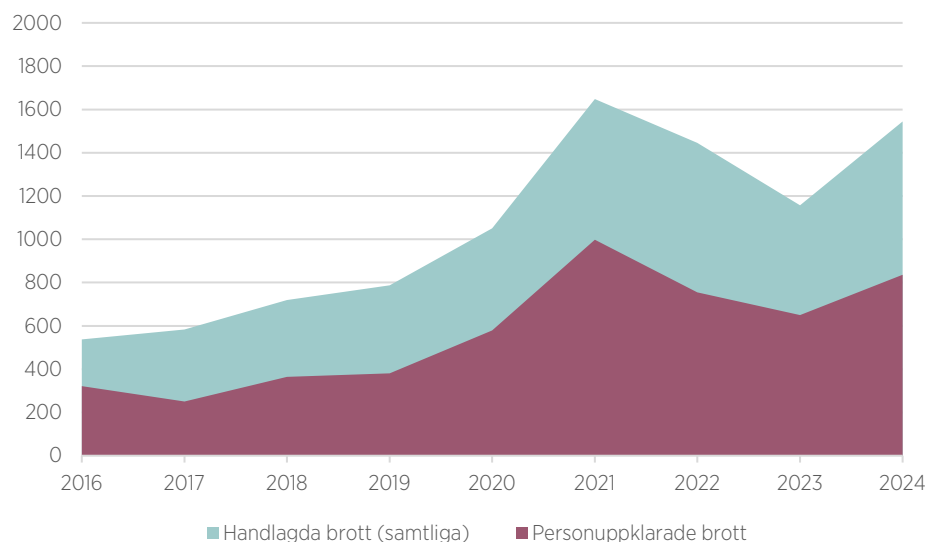
¹⁹⁶ Åklagarmyndigheten 2024.

En varierande ärendemängd av prostitution och människohandel för sexuella ändamål gör brotten svåra att följa

Brott inom områden prostitution och människohandel för sexuella ändamål präglas av ett svårt bevisläge för några av brotten och av att flera av brotten är beroende av särskilda insatser såsom spaning, användning av hemliga tvångsmedel och tillslag. Detta tar sig uttryck i att antalet brott som handläggs ofta varierar och därmed också andelen brott som uppklaras.

Andel handlagda brott av köp av sexuell handling som lett till personuppklarings är relativt hög, 43–61 procent under perioden. Det hänger samman med att brottet oftast upptäcks genom särskilda insatser som spaning och tillslag, vilket ger ett gott bevisläge. Antalet handlagda brott beror i hög grad på polisens insatser och har ökat från 537 brott 2016 (60 procent uppklarade) till 1 545 brott 2024 (52 procent uppklarade).

Figur 5 Antal handlagda och personuppklarade brott av köp av sexuell handling per år.

Källa: Officiell statistik över handlagda brott, Brottsförebyggande rådet (Brå)

Andel handlagda brott av utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling som lett till personuppklarings varierar kraftigt mellan åren: 31 procent uppklarades 2016, 24 procent 2024 och som högst 67 procent 2019. Det rör sig om få registrerade brott (171 år 2016 och 119 år 2024), stora mörkertal, utredningar som är beroende av barnets utsaga samt tids- och teknikkrävande bevisning. Brottet anmäls sällan av den utsatta själv och upptäcks oftast genom resurskrävande digital spaning.¹⁹⁷

Andel handlagda koppleribrott som lett till personuppklarings ökade mellan 2017 och 2018, men har därefter stadigt sjunkit. Antalet handlagda brott har ökat från 97 brott 2016 till 195 brott 2024, vilket kan vara en del av förklaringen till att andelen uppklarade brott inte ökat. År 2024 var andelen uppklarade brott 9 procent.

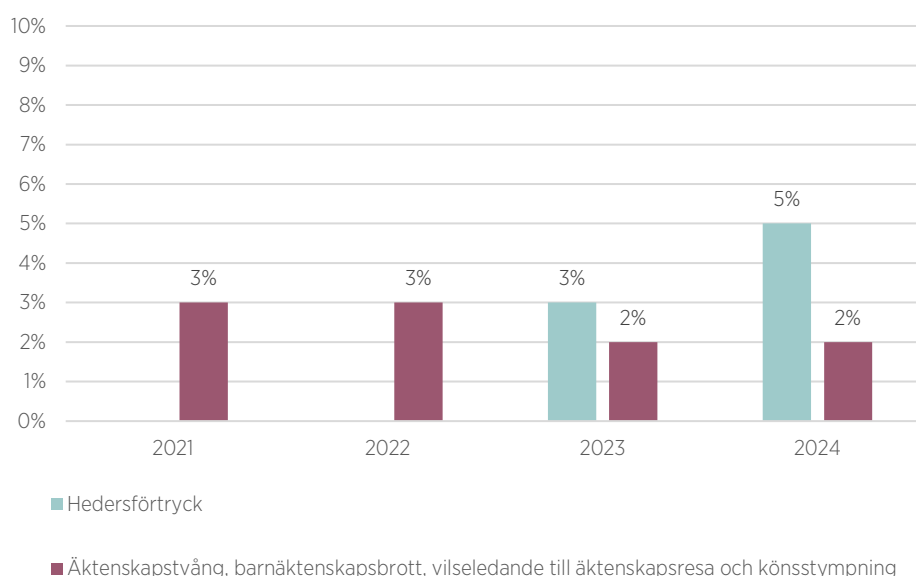
Andel handlagda brott av människohandel för sexuella ändamål som lett till personuppklarings har inte ökat under strategiperioden utan visar en relativt stor årlig variation. Det finns ingen tydlig skillnad i uppklaringsgraden mellan brott där barn är brottsoffer

¹⁹⁷ Brottsförebyggande rådet (Brå) 2022c.

jämfört med brott där vuxna är brottsoffer. Under 2024 personupplärades inga brott avseende personer 18 år eller äldre. Inga brott som involverar barn under 18 har personupplärats sedan 2020.

Komplexiteten i hedersrelaterade brott försvårar upplärningen

Figur 6 Andel handlagda brott av hedersförtryck samt andel handlagda brott av en sammanslagning av brotten äktenskapstvång, barnäktenskapsbrott, vilseledande till äktenskapsresa och könsstympning som lett till personupplärning per år.

Källa: Officiell statistik över handlagda brott, Brottsförebyggande rådet (Brå)

Sedan brottet *hedersförtryck* infördes 2022 har få ärenden handlagts (95 år 2023 och 57 år 2024). Inga brott mot män eller pojkar har upplärats. År 2024 upplärades fyra procent av brott mot kvinnor över 18 år och sju procent av brott mot flickor under 18 år. *Andelen upplärade brott om könsstympning* ligger stabilt på en låg nivå. Antalet handlagda brott är mycket få; 24 per år 2016–2017, därefter 40–62 fram till 2023 och 37 år 2024. Ett brott upplärades 2017, två brott 2021 och ett brott 2022. Även för *äktenskapstvång, barnäktenskapsbrott och vilseledande till äktenskapsresa* är antalet brott under 80 per år och personupplärningen 2–3 procent sammantaget. Den låga uppläringsgraden hänger samman med komplexa utredningslägen, ovilja att vittna på grund av social press och att flera förövare ofta är inblandade, vilket försvårar att knyta enskilda personer till gärningen.¹⁹⁸

Under strategiperioden har regeringen skärpt lagstiftningen mot hedersrelaterat våld och förtryck genom att införa barnäktenskapsbrott och hedersmotiv som straffskärpningsgrund (2020) samt brottet hedersförtryck (2022). Genomslaget är dock hittills begränsat: tillämpningen utvecklas långsamt, vägledande praxis saknas och antalet domar är lågt, även om hedersmotiv används något oftare. Domstolarnas bedömningar varierar, vilket visar behov av fler prejudikat och mer metodstöd.¹⁹⁹ En statlig utredning har föreslagit ytterligare skärpningar i lagstiftningen, bland annat att hemliga tvångsmedel

¹⁹⁸ Brottsförebyggande rådet (Brå) 2021b.

¹⁹⁹ Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck 2025.

(såsom hemlig avlyssning och övervakning av elektronisk kommunikation) ska kunna användas för att utreda äktenskapsbrott och barnäktenskapsbrott.²⁰⁰

²⁰⁰ SOU 2025:59 2025.

FÖRBÄTTRAD KUNSKAP OCH METODUTVECKLING

Strategins fjärde målsättning handlar om förbättrad kunskap om mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck och prostitution och människohandel hos allmänheten, samt berörda yrkesgrupper och beslutsfattare på alla samhällsnivåer, liksom utveckling av metoder och arbetssätt för att motverka våldet genom forskning, utvärdering och uppföljning.²⁰¹ Målsättningen följer Istanbulkonventionens uppmaning att stödja forskning och samla in statistik för att ta reda på våldets grundorsaker, konsekvenser och förekomst, liksom hur effektiva åtgärderna för att tillämpa konventionen är. Målsättningen följer också konventionens uppmaning om att vidta åtgärder för att utbildning om våld mot kvinnor ska ingå i formella läroplaner på alla utbildningsnivåer, och kraven på att anordna eller förstärka lämplig utbildning för berörda yrkesgrupper.

För att bedöma måluppfyllelse vad gäller målet om förbättrad kunskap och metodutveckling har Jämställdhetsmyndigheten utgått från följande frågeställningar för strategiperioden 2017–2025:

- Har kunskaper om våldets konsekvenser och utbredning i samhället ökat under strategiperioden?
- Har kunskapen om mäns våld mot kvinnor ökat hos allmänhet och berörda yrkesgrupper under strategiperioden?
- Har kunskapen om fungerande arbetssätt och effekten av insatser ökat under perioden?

Resultat av centrala åtgärder för förbättrad kunskap och metodutveckling

Ökad kunskapsproduktion men den kontinuerliga datainsamlingen behöver utvecklas

Europarådets expertgrupp GREVIO framförde 2019 att Sverige behöver utveckla insamlingen av data och regelbundet genomföra nationella studier av alla former av våld mot kvinnor, som utgångspunkt för fortsatta åtgärder.²⁰² Sedan dess har flera nationella studier med fokus på förekomst och förståelse för olika former av våld som innefattas av den nationella strategin genomförts. Jämställdhetsmyndighetens bedömning är att kunskapsproduktionen inom statliga myndigheter har ökat under strategiperioden. Datainsamling som genomförts under strategiperioden innefattar fler våldsutsatta grupper och fler samhällssektorer. Samtidigt är det Jämställdhetsmyndighetens bedömning att det fortfarande saknas en tillräckligt systematisk och kontinuerlig kunskapsupbyggnad. Den kontinuerliga datainsamlingen behöver utvecklas för att i högre grad kunna användas i uppföljande syfte, men också i högre grad fungera vägledande för fortsatta åtgärder.

²⁰¹ Skr 2016/17:10 2016.

²⁰² Europarådet 2019.

Utökade kunskapsunderlag genom kartläggning i det lokala brottsförebyggande arbetet

Kunskapsunderlag om våld i nära relationer inkluderades under den inledande perioden av strategin i mycket låg utsträckning i kommuners och lokalpolisområdens sammanställningar av data kring brott och bedömningar av var brottsproblemen är som störst, det så kallade lägesbilsarbetet. Mot bakgrund av detta fick Brå 2022 ett regeringsuppdrag att i samverkan med Jämställdhetsmyndigheten och i samråd med Socialstyrelsen ta fram ett utvecklat metodstöd till kartläggning av våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål.²⁰³ Brås årsrapportering av det brottsförebyggande arbetet i Sverige visar att en stor ökning har skett av andelen lokalpolisområden som svarar att de arbetat mot våld i nära relation, något som fler än hälften av lokalpolisområdena uppger i 2023 års undersökning jämfört med en tredjedel som uppgav det i 2022 års undersökning.²⁰⁴ Våld i nära relation är ett av de fem vanligaste brottsproblem som kommuner vidtar åtgärder mot 2024.²⁰⁵

Brås enkät till kommunernas brottsförebyggande samordnare från 2024 visar att:

- Tre av fyra kommuner har kartlagt våld i nära relation i kommunens lägesbild
- En av tre kommuner har kartlagt sexualbrott i kommunens lägesbild
- En av fem kommuner har kartlagt hedersrelaterat våld och förtryck i kommunens lägesbild och
- En av tio kommuner har kartlagt prostitution och människohandel i kommunens lägesbild.
- Två av tre kommuner uppger att de genomfört åtgärder mot våld i nära relation
- En av fem kommuner uppger att de genomfört åtgärder mot hedersrelaterat våld och förtryck
- En av tio kommuner uppger att de genomfört åtgärder mot sexualbrott och
- En av tio kommuner uppger att de genomfört åtgärder mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål.²⁰⁶

Resultaten avspeglas delvis även i Jämställdhetsmyndighetens och Länsstyrelsernas nationella kommunenkät om arbetet med mäns våld mot kvinnor. Ungefär hälften av de 248 kommuner som besvarat enkäten har genomfört en lokal kartläggning av våld, varav hälften av de kommunerna (64 kommuner) har gjort det inom ramen för sin brottsförebyggande lägesbild. Ytterligare 22 kommuner har tagit fram kartläggningen i samverkan med det lokala brottsförebyggande arbetet.²⁰⁷

Socialtjänsten behöver utveckla arbetet med kunskapsunderlag för att planera verksamhet

Då socialtjänsten ska planera sin verksamhet så att den möter behoven hos våldsutsatta, är det angeläget att socialtjänsten har en god uppfattning om omfattningen av mäns våld mot kvinnor i kommunen. Mellan 2017 och 2021 frågade Socialstyrelsen kommunernas socialförvaltningar om de kartlagt förekomsten av vuxna som utsatts för våld av närstående. Över

²⁰³ Brottsförebyggande rådet (Brå) 2022b.

²⁰⁴ Brottsförebyggande rådet (Brå) 2024a.

²⁰⁵ Brottsförebyggande rådet (Brå) 2025b.

²⁰⁶ Brottsförebyggande rådet. 2024. Preliminär statistik från Brås enkät till kommunens brottsförebyggande samordnare.

²⁰⁷ Jämställdhetsmyndigheten 2025c.

perioden var det cirka 40–43 procent av kommunerna som angav att de hade gjort detta, utan någon större variation över tid. Mellan 2019 och 2021 angav 40–42 procent av kommunerna att de kartlagt antalet barn som utsatts för eller bevittnat våld av närstående.²⁰⁸

Den nya socialtjänstlag som trädde i kraft 2025 innebär bland annat ett stärkt fokus på att socialtjänsten ska bedriva verksamheten i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet. Det innebär bland annat att systematisk och löpande uppföljning behöver bli tydligare och gälla för samtliga av socialtjänstens verksamhetsområden. I skattningar som landets kommuner gjort inför införandet av ny lagstiftning skattar verksamheterna lågt på alla påståenden som handlar om att utveckla egen lokal kunskap, om uppföljning och analys av den egna verksamheten. Särskilt lågt skattas påståenden som handlar om att följa upp jämställdhets- och jämlikhetsaspekter.²⁰⁹

En utredning har haft i uppdrag att föreslå ett samlat regelverk för socialtjänstdataregister. Syftet med uppdraget har varit att skapa långsiktiga och stabila förutsättningar för den fortsatta utvecklingen av en kunskapsbaserad socialtjänst genom att stärka den nationella statistiken inom socialtjänsten. En ny lag om socialtjänstdataregister föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

I juni 2024 fick Socialstyrelsen i uppdrag att förbereda för införandet av en socialtjänstdataregisterlag samt att fördela statsbidrag till kommunerna för kostnader som avser förberedelser för sådan lag. Uppdraget slutredovisas 2026.

Kampanjer får stort genomslag men behöver utvärderas mer

Relativt få regeringsuppdrag har ett fokus på att öka kunskaper hos allmänheten. Ett undantag är Brottsoffermyndighetens kampanj *Av fri vilja*, som lanserades hösten 2018 för att informera unga om Sveriges nya sexualbrottslagstiftning. En utvärdering av kampanjen visar att den har fått ett mycket stort genomslag i målgruppen och nått ut till nästan sju av tio, 67 procent, i åldern 18–25 år. Trots att kunskapen om den nya sexualbrottslagstiftningen var mycket hög även innan kampanjen uppger 28 procent att kampanjen har gett dem ny kunskap. Därutöver anser 47 procent att kampanjen har gjort dem mer positiva till lagstiftningen. Uppföljningen visar också att 20 procent av målgruppen uppger att kampanjen fått dem att prata mer om frågan. Resultatet är representativt för befolkningen och bygger på 957 insamlade svar i åldrarna 18–25 år via Kantar Sifos webbpanel.²¹⁰ Kampanjen har efter avslutat regeringsuppdrag inte genomförts återkommande.

Varje år i nära anslutning till alla hjärtans dag återkommer kampanjen *Svartsjuka är inte romantiskt* som fokuserar på våld i ungas relationer. Kampanjen är sedan 2019 rikstäckande och har fått stor spridning. I en uppföljning anger en majoritet av målgruppen, unga 19–23 år, att kampanjen påverkat deras syn på vad som räknas som våld och hur en bra relation ser ut.²¹¹

Myndigheter på nationell, regional och lokal nivå sprider återkommande kunskap om våld till allmänheten, ofta i samverkan med civilsamhällesorganisationer. Kampanjer sprids ofta mer intensivt i anslutning till internationella dagar för uppmärksammande, så som exempelvis FN:s internationella dag för avskaffande av våld mot kvinnor den 25 november. Kampanjveckorna *En vecka fri från våld* och *Orange week* är exempel på sådana kampanjer. Flera kampanjer för att öka medvetenhet om hedersrelaterat våld och

²⁰⁸ Socialstyrelsen 2025b.

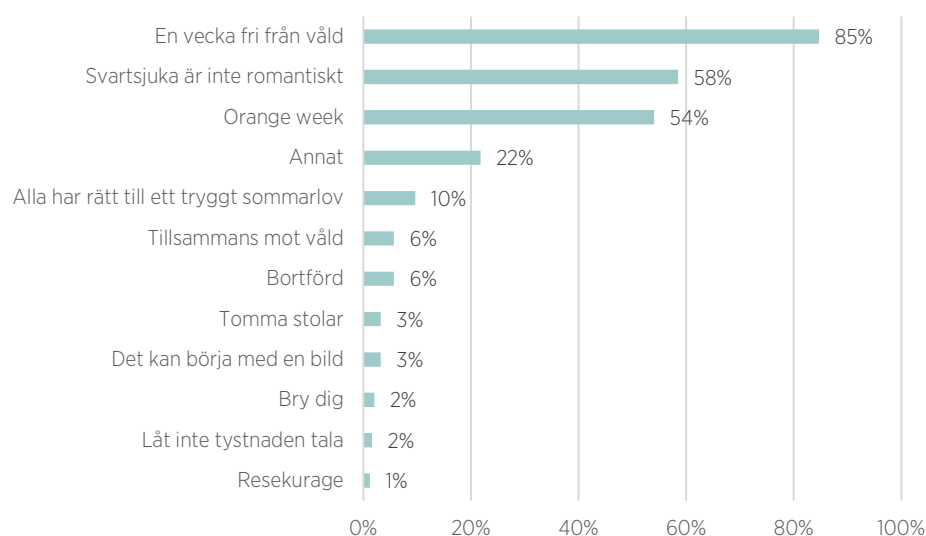
²⁰⁹ Sveriges kommuner och regioner (SKR) 2025.

²¹⁰ Brottsoffermyndigheten u.å.

²¹¹ Länsstyrelsen Västra Götaland 2020.

förtryck har också fått relativt stor spridning. Det gäller exempelvis *Bortförd*, *Tomma stolar* och *Alla har rätt till ett tryggt sommarlov*. Kampanjer som uppmanar unga att ta avstånd från sexköp såsom *Låt inte tystnaden tala*, eller uppmanar svenskar som reser utomlands att uppmärksamma sexuell exploatering av barn, såsom *Resekurage* har fått relativt liten spridning bland landets kommuner men sprids i andra kanaler.

Figur 7 Andel kommuner som genomfört kampanjer eller andra medvetandehöjande insatser med våldsförebyggande syfte under de senaste 12 månaderna, 2025.

Källa: Kommunenkät om mäns våld mot kvinnor 2025. Jämställdhetsmyndigheten.

I likhet med GREVIO konstaterar Jämställdhetsmyndigheten att fler systematiska utvärderingar behöver genomföras för att öka insikterna om i vilken mån kampanjer nått olika grupper i allmänheten och lyckats öka kunskap, förändra attityder samt beteenden.

Reformerat examensmål har implementerats inom flera professionsutbildningar

En central reform under strategiperioden i syfte att höja grundläggande kunskaper hos några berörda yrkesgrupper är införandet av ett nytt examensmål i högskoleförordningen: kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck och prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Målet infördes 2018 i grundutbildningar för fysioterapeuter, jurister, läkare, psykologer, sjuksköterskor, socionomer, tandhygienister och tandläkare. Förändringen berör 84 program vid 27 olika lärosäten. En uppföljande kartläggning av Universitetskanslersämbetet (UKÄ) visar att:

- samtliga utbildningar som fick examensmålet har utvecklat undervisning inom området.
- några utbildningar som saknar examensmål om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer har utvecklat sin undervisning i dessa frågor.

I ett antal lärarutbildningar saknas dock undervisning inom området helt. De två dominerande skälen som uppges till att inte erbjuda undervisning är att det inte finns mål

enligt examensordningen och att det är svårt att skapa utrymme i utbildningar som redan har många mål som ska rymmas inom utbildningen.

Den tydligaste förändringen i UKÄ:s uppföljande kartläggning gäller om mål om mäns våld mot kvinnor är inskrivna i utbildningarnas utbildningsplaner. Kartläggningen visar övergripande på en positiv utveckling. År 2015 svarade 16 procent att så är fallet. År 2022 är motsvarande siffra 70 procent. Jämförelsen mellan 2015 och 2022 visar att det är betydligt vanligare nu med undervisning inom området jämfört med den förra kartläggningen. Allra störst är ökningen bland jurist- och tandläkarutbildningar, följt av socionom-, läkar-, och sjuksköterskeutbildning. Många lärosäten introducerade utbildningsmomentet i samband med ändringen av examensordningen 2018 och särskilt tydligt framkommer detta i sjuksköterskeutbildningen.²¹²

Nationellt och regionalt kunskaps- och metodstöd för socialtjänst och hälso- och sjukvård har bidragit till utveckling

Socialstyrelsen hade under perioden 2012–2022 uppdrag att tillhandahålla och kvalitets-säkra kunskaps- och metodstöd, samt att fördela statsbidrag för att utveckla arbetet inom området. Stödet riktades till socialtjänst, hälso- och sjukvård och ideella organisationer. Det genomfördes i samverkan med andra nationella myndigheter, nationella kompetenscentrum och länsstyrelserna utifrån en myndighetsgemensam genomförandeplan. Såväl medel som kompetensstöd har upphört från och med 2023. I en analys av måluppfyllelsen som gjordes av Myndigheten för vård och omsorgsanalys konstateras att:

- kompetensstödsuppdraget har bidragit till kompetensutveckling
- utvecklingsmedlen har haft stor betydelse för utvecklingsarbetet inom kommuner, regioner och ideella organisationer
- nästan alla kommuner och regioner har använt utvecklingsmedel för kompetens- och kvalitetsutveckling
- den långsiktiga effekten av utvecklingsmedel och kompetensstöd i ordinarie verksamhet är svår att bedöma.²¹³

Kommuner med specialiserad verksamhet för kompetensförsörjning når fler yrkesgrupper

Några få regioner och några kommuner driver eller samverkar kring egna kompetenscentrum som stöd för kunskaps- och metodutvecklingen av personal inom kommunen och regionens hälso- och sjukvård. Resultaten från Jämställdhetsmyndighetens och länsstyrelsernas kommunenkät tyder på att de kommuner som har specialiserad verksamhet för kunskaps- och metodstöd genomför mer och till innehållet bredare utbildning som når fler yrkesgrupper.²¹⁴ Om det är just den specialiserade verksamheten som är förklaringen till skillnaderna eller om det är andra bakomliggande faktorer kräver ytterligare analys.

Ett nationellt och regionalt kunskaps- och metodstöd för universellt våldsförebyggande arbete är under uppbyggnad

Ett nationellt och regionalt kunskaps- och metodstöd för det universellt inriktade våldsförebyggande arbetet är under uppbyggnad. Jämställdhetsmyndigheten har sedan 2022

²¹² Universitetskanslersämbetet (UKÄ) 2022.

²¹³ Myndigheten för vård- och omsorgsanalys 2023.

²¹⁴ Jämställdhetsmyndigheten 2025c.

årligen erbjudit processtödsutbildning i våldsförebyggande arbete för länsstyrelsernas utvecklingsledare och sakkunniga med den våldsförebyggande handboken *Inget att vänta på* som utgångspunkt. Utbildningen har syftat till att stärka länsstyrelsernas roll i arbetet med kompetensstöd i länen kring det våldsförebyggande arbetet. Under perioden 2022–2025 har samtliga 21 länsstyrelser deltagit i processtödsutbildningen med sakkunniga utvecklingsledare inom området mäns våld mot kvinnor, jämställdhet, brottsförebyggande arbete, folkhälsa, alkohol-, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS), föräldraskapsstöd, med flera. Processtödsutbildningen har inte utvärderats, men i länsstyrelsernas redovisningar under strategiperioden framgår att handboken har fått allt större spridning och utvecklats till en bas för flera länsstyrelsernas kunskaps- och implementeringsstöd i länen kring det våldsförebyggande arbetet.²¹⁵

Kunskapsöversikter om grad av vetenskapligt stöd för våldsförebyggande insatser visar på behov av mer forskning om våldsförebyggande effekter

Den översiktliga kunskapen om graden av vetenskapligt stöd för våldsförebyggande insatser och metoder har ökat under strategiperioden. Bland annat har en forskningsöversikt tagits fram på uppdrag av Jämställdhetsmyndigheten som granskat utvärderingsforskning kring metoder med genusperspektiv som förebygger mäns våld mot kvinnor på universell och selektiv nivå. Översikten identifierar ett antal internationella metoder som visat på god effekt på olika områden av mäns våld mot kvinnor och som bedöms vara implementeringsbara i Sverige. Även en rad lovande svenska initiativ som skulle kunna utvecklas och effektutvärderas.²¹⁶

Jämställdhetsmyndigheten har under strategiperioden även tagit fram en översikt som presenterar svensk utvärderingsforskning om förebyggande insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck riktat till pojkar och unga män på universell och selektiv nivå. Översikten visar att antalet strukturerade metoder som har utvecklats är få. Arbetet bedrivs utifrån ett relativt svagt kunskapsläge. Fyra befintliga förebyggande programinsatser har utvärderats av forskare. Utvärderingarna är dock inte utformade på ett sådant sätt att de kan säga något om de studerade insatsernas effekt.²¹⁷

Under perioden har Jämställdhetsmyndigheten även gjort en kartläggande litteraturoversikt med syfte att identifiera utvärderade metoder och arbetssätt för att förebygga prostitution, sexuell exploatering av barn, sexuella övergrepp mot barn samt människohandel för sexuella ändamål. Översikten visar bland annat att det finns få utvärderade interventioner som kan vägleda en kunskapsbaserad praktik. De flesta interventionerna har endast utvärderats vid ett tillfälle. Få insatser tycks utvecklade för att spridas eller skalas upp. Inga interventioner har ett uttalat maktperspektiv eller genusförändrande ansats. Materialet ger inga entydiga resultat och forskningsläget är för bristfälligt för att kunna uttala sig om evidens eller rekommendera specifika program eller arbetssätt.²¹⁸

Ett annat centralt uppdrag under strategiperioden är Fortes uppdrag att kartlägga forskning om mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Kartläggningen visar att trots viss evidens för vissa former av insatser och program är de vetenskapliga kunskapsluckorna stora. Forte bedömer att utvecklingen av långsiktig forskning som på ett tillförlitligt sätt kan mäta insatserns effekter är särskilt angeläget.

²¹⁵ Länsstyrelserna u.å.

²¹⁶ Jämställdhetsmyndigheten 2020b.

²¹⁷ Jämställdhetsmyndigheten 2021a.

²¹⁸ Jämställdhetsmyndigheten 2022a.

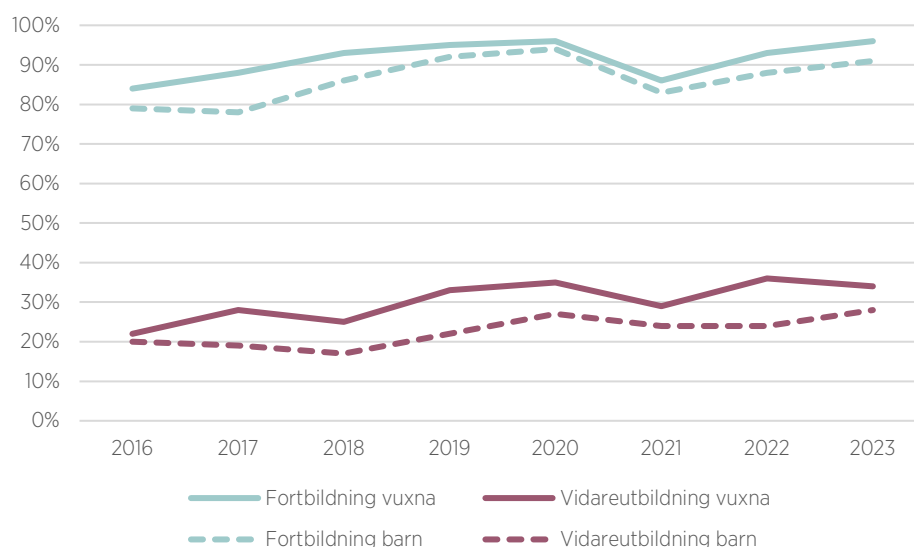
Forte föreslår en strategisk forskningssatsning som inriktas mot att bygga upp bred tvärvetenskaplig forskning om olika metoder, arbetssätt och insatser för att förebygga och behandla våld. Detta bedöms som viktigt för att kunna bygga upp relevant och tillförlitlig kunskap på området som stöd för yrkesverksamma och för policyutvecklingen i arbetet med att bekämpa och förebygga våldet.²¹⁹

Vetenskapsrådet tillfördes i forskningspropositionen år 2020 en anslagsökning för införandet av bland annat det nationella forskningsprogrammet om brottslighet, i forskningspropositionen 2024 öronmärkta medel för forskning om mäns våld mot kvinnor.²²⁰ Ett projektbidrag lystes ut med fokus på forskning om förebyggande arbete, jämställdhet och våld i nära relationer under våren 2025 och tilldelades under hösten 2025.²²¹ De vanligaste forskningsämnena bland projekten som tilldelats medel var sociologi och kriminologi.²²² En projektbidragsutlysning för forskning om våld i nära relationer, hedersrelaterat våld samt människohandel är planerad till våren 2026.²²³

Utvecklingen utifrån indikatorerna inom målområdet

Andelen kommuner som erbjuder fortbildning eller vidareutbildning till handläggare som utreder barn och vuxna som utsatts för eller bevittnat våld har ökat med i genomsnitt 12 procentenheter mellan 2016 och 2023. Nivåerna för vidareutbildning på högskolenivå är dock fortsatt betydligt lägre än för fortbildning, vilket kan begränsa kvalitet och specialistkunskap i utredningar. År 2025 erbjuder 90 procent av kommunerna fortbildning och 30 procent vidareutbildning till barnhandläggare, medan 95 procent erbjuder fortbildning och 35 procent vidareutbildning till vuxenhandläggare.²²⁴

Figur 8 Andel kommuner som under det senaste året genomfört fortbildning samt vidareutbildning om våld i nära relationer till handläggare som utreder barn respektive vuxna.

²¹⁹ Forte 2022a.

²²⁰ Klimat- och näringslivsdepartementet & Utbildningsdepartementet 2024; Utbildningsdepartementet 2020.

²²¹ Vetenskapsrådet u.å.-a.

²²² Vetenskapsrådet u.å.-a.

²²³ Vetenskapsrådet u.å.-b.

²²⁴ Frågan i Öppna Jämförelser har förändrats från att avse en uppföljningstid på 12 månader till en uppföljningstid på 24 månader. Därmed presenteras siffrorna för 2025 separat från siffrorna till och med 2023.

Källa: Öppna Jämförelser, Socialstyrelsen.

Jämställdhetsmyndigheten visar i en rapport om kunskapsluckor och utbildningsbehov hos yrkesverksamma att det finns en varierande kunskapsnivå bland personal inom dessa grupper.²²⁵ Svaren i Jämställdhetsmyndighetens kommunenkät från 2025 visar att våld i vuxnas partnerrelationer är den vanligaste våldsformen i det kunskaps- och metodstöd som kommunerna erbjuder sina medarbetare. Sett till basutbildningar inkluderar 78 procent av kommunerna detta i sitt stöd, tätt följt av våld mot barn och unga som utövas av närstående vuxen (60 procent) och hedersrelaterat våld och förtryck mot vuxna och barn (70 respektive 66 procent). Endast 38 procent av kommunerna erbjöd sina medarbetare basutbildning om prostitution och människohandel för sexuella ändamål och 31 procent om sexuell exploatering av barn. Den yrkesgrupp som i första hand uppges ha fått utbildning är personal inom socialtjänsten. 89 procent av kommunerna i Jämställdhetsmyndighetens kommunenkät har angett att individ- och familjeomsorgens verksamheter får kunskaps- och metodstöd. Därefter följer äldreomsorg, socialpsykiatri och funktionshindersverksamheter. Verksamheter som ligger utanför socialnämndens och omsorgsnämndens ansvarsområden, exempelvis skolan, får i mindre utsträckning stöd.

²²⁵ Jämställdhetsmyndigheten 2023b.

ÖVERGRIPANDE SLUTSATSER

Detta avslutande kapitel redovisar delmålsövergripande slutsatser av vad som kan ha påverkat måluppfyllelsen och vad som krävs för ökad måluppfyllelse, med medskick för det fortsatta arbetet med en ny nationell strategi.

Jämställdhetspolitiska satsningar kan minska mäns våld mot kvinnor – data behöver utvecklas för att bättre förstå utvecklingen

Den utveckling som skett i Sverige över tid med en gradvis minskning av mäns dödliga våld mot kvinnor, skulle kunna förklaras med ökade satsningar inom jämställdhetspolitiken sedan 1990-talet på att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Att motsvarande utveckling uteblivit vad gäller det dödliga våldet mot kvinnor som är yngre än 26 skulle kunna förklaras av att samhällets åtgärder är än mer otillräckliga vad gäller att förebygga och bekämpa killars och mäns våld mot yngre kvinnor.²²⁶ På samma sätt är det rimligt att förklara varför grupper av kvinnor som utsätts för diskriminering i samhället är mer våldsutsatta än kvinnor generellt. Det gäller exempelvis kvinnor ur minoritetsgrupper, hbtqi-personer eller kvinnor med funktionsnedsättning där flera rapporter pekar på såväl svagare samhällsskydd som bristande samhälleligt stöd, samtidigt som de pekar på betydligt högre nivåer av våldsutsatthet.²²⁷

Ett antal internationella studier pekar på samband mellan nivåer av jämställdhet i samhället och förekomst av mäns våld mot kvinnor, såväl dödligt våld som icke-dödligt våld. Tillgång till välfungerande sociala trygghetssystem, rättsliga skyddsmekanismer och stödinsatser minskar risken för dödligt våld. I länder där våld i hemmet betraktas som en ”privat angelägenhet” och inte ett samhällsproblem är dödligheten markant högre.²²⁸ Jämställdhetsmyndigheten kan dock konstatera att datainsamling och forskning om mäns dödliga våld mot kvinnor kräver fortsatt utvärdering och utveckling av bättre data för att bättre förstå orsakssamband mellan samhällets insatser och dödligt våld mot kvinnor. Jämställdhetsmyndigheten bidrar till kunskapsutvecklingen och forskningen kring våld i ungas nära relationer. Det arbetet fortsätter, bland annat genom en fördjupad och kvalitativ studie om dödligt partnervåld mot unga, med fokus på personer som utövar våld.²²⁹ Jämställdhetsmyndigheten ser också att de nuvarande indikatorerna som används för att följa utvecklingen av mäns dödliga våld mot kvinnor, över tid bör innefatta allt det våld som innebär att en kvinna eller flicka uppsåtligen dödas på grund av sitt kön, det som internationellt benämns som femicid. Det skulle exempelvis innebära att dödande av kvinnor och flickor med hedersmotiv, eller dödande av kvinnor som exploateras i människohandel och prostitution för sexuella ändamål skulle inkluderas i statistiken.²³⁰

²²⁶ Caman & Skott 2023.

²²⁷ Myndigheten för delaktighet (MFD 2023; Jämställdhetsmyndigheten 2025g; Brandén m.fl. 2024.

²²⁸ UNODC 2022.

²²⁹ Jämställdhetsmyndigheten 2025a.

²³⁰ European Institute for Gender Equality (EIGE) 2021a.

Politiska omorienteringar och tillfälliga regeringsuppdrag påverkar målpuppfyllelsen

En tioårig strategi sträcker sig över flera mandatperioder vilket gör att det kan ske stora omorienteringar efter allmänna val. Inom området mäns våld mot kvinnor har regeringen styrt med åtgärdsprogram, utöver den nationella strategin.

Jämställdhetsmyndigheten bedömer att den nationella strategin och de regeringsuppdrag som myndigheterna fått inom området har bidragit till att myndigheterna är mer aktiva och att frågor om mäns våld mot kvinnor har fått en högre prioritet i samhället. Samtidigt ser Jämställdhetsmyndigheten att många tillfälliga regeringsuppdrag kan försvåra ett långsiktigt hållbart arbete, där myndigheter får förutsättningar att planera och följa upp sitt arbete. För ökad målpuppfyllelse ser Jämställdhetsmyndigheten behov av att regeringen i högre grad styr genom förordning med instruktion och myndighetsdialog, där uppföljning av åtgärdernas resultat får ett större fokus.

Normutvecklingen i samhället påverkar målpuppfyllelsen – medvetandehöjande åtgärder bör ges större utrymme

Samma år som den nationella strategin började gälla briserade #metoorörelsen, hösten 2017. Kvinnor runtom i världen delade med sig av egna erfarenheter av mäns våld, både i privatlivet och i arbetslivet. Delandet av gemensamma erfarenheter av sexism skapade ett medialt fönster, vilket innebar upplevelser av ett ökat erkännande av sexuellt våld som ett strukturellt problem i den offentliga sfären.²³¹ Sedan 2013 drev även sociala rörelser i Sverige frågor om sexuellt våld och betydelsen av sexuellt samtycke. Brottsförebyggande rådet bedömer att den ökning av anmälda sexualbrott som syns sedan millennieskiftet, och särskilt perioden 2012–2017, kan tolkas som en ökad rapporteringsbenägenhet mot bakgrund av flera uppmärksammade upprop mot sexualbrott som förändrat synen på vad ett sexualbrott är och därmed ökat benägenheten att rapportera om det i undersökningar. Det är exempelvis inte orimligt att anta att toppnoteringen under 2017 delvis återspeglas av #metoo-uppropet som inträffade under hösten samma år.²³² Även den nationella telefonlinjen för våldsutsatta, *Kvinnofridslinjen*, märkte en ökning och besvarade mellan 90 och 115 samtal i stället för att som tidigare besvara 80–90 samtal per dygn. Det första halvåret besvarades i snitt 123 samtal per dygn.²³³ En möjlig förklaring till den nedåtgående trenden som sedan följer vad gäller rapporterade sexualbrott skulle kunna vara att den faktiska utsattheten har minskat, i takt med att uppmärksamheten och medvetenheten kring sexualbrott har ökat. Men det skulle även kunna bero på en minskad rapporteringsbenägenhet till följd av att uppmärksamheten kring sexualbrott inte har varit lika stor som under 2010-talet.²³⁴

Tidsperioden för strategins genomförande har också präglats av en utveckling med mer negativa attityder till jämställdhet. Forskning visar att vissa grupper av unga män i västvärlden under de senaste åren i allt större utsträckning utvecklat antifeministiska och könskonservativa attityder. Inte minst genom engagemang i den så kallade *manosfären* – en nätkultur som främjar manlig överhöghet och som bygger på evolutionspsykologi och marknadslogik i synen på kön och sexualitet.²³⁵ Det här markerar ett skifte från tidigare

²³¹ Karlsson 2024.

²³² Brottsförebyggande rådet (Brå) 2025a.

²³³ Nationellt centrum för kvinnofrid u.å.

²³⁴ Brottsförebyggande rådet (Brå) 2025a.

²³⁵ Van Valkenburgh 2021.

generationers mer progressiva hållning till jämställdhet.²³⁶ Manosfären har blivit en samlingsplats för idéer om att män är samhällets förlorare, där maskulinitet kopplas till offerpositioner och motstånd (i vissa fall våldsbejakande) mot feminism, vilket har resulterat i en remaskuliniseringsstrategi vilken erbjuder unga män en väg att återta sin manlighet samtidigt som det fungerar som en politisk mobilisering för att återställa manliga privilegier.²³⁷ Det är Jämställdhetsmyndighetens bedömning att denna utveckling utgör motkrafter i jämställdhetsarbetet och försvårar arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.

Våld måste förstås som ett sammanhängande system. Dödligt och skadligt våld hänger samman med mer diffusa och utbredda former av våld, och normer som stödjer våldsanvändning. Det innebär att förebyggande insatser måste rikta sig uppströms, mot de mer diffusa och vanligt förekommande våldsformerna, om målet är att minska de direkt skadliga och dödliga uttrycken av våld.²³⁸

Jämställdhetsmyndigheten bedömer att regelbundna insatser för att öka allmänhetens medvetenhet om och förståelse för våld, är en underutnyttjad åtgärd i det våldsförebyggande arbetet. För ökad måluppfyllelse bör centrala myndigheter, tillsammans med civilsamhällesorganisationer, utveckla ett långsiktigt arbete för att bidra till allmänhetens kunskap om det våld som innefattas i strategin, kopplingen till kön och andra relevanta faktorer med betydelse för att förebygga våld. Systematiska utvärderingar behöver genomföras för att öka insikterna om i vilken mån befintliga insatser nått olika grupper i allmänheten och lyckats öka kunskap, förändra attityder och beteenden.

Arbetet mot kommersialisering och exploatering av kvinnokroppen och de digitala dimensionerna av mäns våld mot kvinnor behöver utökas

Utredningen om skydd, stöd och vård för personer som har utsatts för övergrepp vid produktion eller distribution av pornografi visar på våldsutsatthet i pornografiproduktion.²³⁹ Jämställdhetsmyndighetens kartläggning visar att den sexuella exploateringen i takt med att samhället digitaliseras har flyttats från gatan till nätet. Exploateringen i sig sker i allt högre omfattning digitalt – genom bilder, filmer, pornografiproduktion och livesända övergrepp.²⁴⁰ Vi vet också att yngre kvinnor i högre grad än äldre kvinnor är utsatta för våld och att våldet inte sällan har digitala dimensioner. Det är därför viktigt att synliggöra hur digitalt våld och digitalisering påverkar ungas värderingar. I det bör ingå att utreda hur den grova pornografins skadeverkningar kan förebyggas och bekämpas – inte minst i det våldsförebyggande arbetet som riktas till barn och unga, vilket inte har gjorts i tillräcklig utsträckning hittills.

Forskning visar också att nätbaserade hot och trakasserier påverkar kvinnors deltagande i politiken, vilket ytterligare understryker betydelsen av ett aktivt arbete mot digitala dimensioner av mäns våld mot kvinnor, inom ramen för ett brett jämställdhetsarbete.

Kommersialisering och exploatering av kvinnokroppen i reklam, medier och pornografi i syfte att reproducera föreställningar om kvinnors underordning omfattas av delmålet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra, men de samlade åtgärderna inom strategin har hittills inte fokuserat på frågorna i särskilt hög grad. Teknologifaciliterad

²³⁶ Gottzén & Areschoug 2025.

²³⁷ Gottzén 2025a.

²³⁸ Hearn m.fl. 2022.

²³⁹ SOU 2023:98 2023.

²⁴⁰ Jämställdhetsmyndigheten 2025f.

objektifiering och sexualisering av kvinnor och flickor är ett område inom delmålet som behöver få ett större fokus i en ny nationell strategi. Jämställdhetsmyndighetens pågående uppdrag om digitala dimensioner av mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel kan användas som ett avstamp för arbetet framåt. Uppdraget slutredovisas 27 februari 2026.

Regeringsuppdrag till sektorsmyndigheten kan stärka jämställdhetspolitiska effekter

Myndigheter med sektorsansvar, exempelvis Brå, Skolverket och Socialstyrelsen, har stor potential att bidra till jämställdhet på samhällsnivå genom att de har stor påverkan på andra aktörers arbete nationellt, regionalt och lokalt. Uppdrag till myndigheter med sektorsansvar att samverka med andra myndigheter och jämställdhetsintegrera stöd och vägledningar kan ha särskilt stor betydelse.²⁴¹ Exempelvis menar Jämställdhetsmyndigheten att den typ av utveckling som påbörjats under strategiperioden vad gäller att identifiera olika kvinnofridsbrott i den lokala lägesbilden för det brottsförebyggande arbetet, som påskyndats genom metodstöd av Brå och Jämställdhetsmyndigheten²⁴², bör få fortsatt stöd. Det finns stor jämställdhetspolitisk potential i utvecklad samverkan mellan Brå och Jämställdhetsmyndigheten kring myndighetsgemensamma kunskaps- och metodstöd, som tar fasta på fler steg i processen – som att utveckla orsaksanalyser och brottsförebyggande åtgärder rörande kvinnofridsbrott som identifierats i det lokala lägesbilsarbetet.

Jämställdhetsmyndigheten ser även att pågående uppdrag till Skolverket om arbete för att förebygga, upptäcka och åtgärda mäns våld mot kvinnor, inklusive våld i ungas relationer och hedersrelaterat våld och våld och förtryck har stor betydelse för utvecklingen inom det våldsförebyggande området. Den kartläggning som genomförts visar på utmaningar i arbetet, bland annat med att upptäcka och förebygga våld i ungas nära relationer, och hedersrelaterat våld och förtryck. I det fortsatta arbetet kommer Skolverket utifrån kartläggningens resultat att bedöma behovet av att ta fram eller utveckla kompletterande eller nya stöd och insatser inom området. Detta arbete kommer det sedan att redogöras för i uppdragets slutredovisning den 1 december 2026.²⁴³ Även här ser Jämställdhetsmyndigheten stor potential i utvecklad samverkan kring kunskaps- och metodstöd för det våldsförebyggande arbetet.

Om mäns våld mot kvinnor ska upphöra behöver våld förebyggas på flera arenor samtidigt med utgångspunkt i risk- och skyddsfaktorer för våldsutövande

Strategins intentioner var inledningsvis ett skifte från att hantera våldets konsekvenser till att hantera våldets orsaker. Jämställdhetsmyndigheten ser en förflyttning i proaktiv riktning under strategiperioden, genom att nationella, regionala och lokala myndigheter har bedrivit ett mer aktivt och strukturerat arbete. Samtidigt är det Jämställdhetsmyndighetens bedömning att det inte skett ett tydligt proaktivt skifte, enligt intentionerna med strategin då den togs fram. Detta blir tydligt i hur kommunerna själva beskriver utmaningar med en proaktiv ansats inom det våldsförebyggande området. Trots att det till viss

²⁴¹ Jämställdhetsmyndigheten 2025b.

²⁴² Brottsförebyggande rådet (Brå) 2022b.

²⁴³ Skolverket 2025a; 2025b.

del finns övergripande inriktningsbeslut i kommunerna som stödjer ett mer proaktivt arbete, visar uppföljningen att det i praktiken ofta enbart är socialtjänsten som arbetar med frågan om mäns våld mot kvinnor – och de arbetar främst med akuta insatser, riktade direkt till våldsutsatta och våldsutövare.

Den nya socialtjänstlagen, som trädde i kraft i juli 2025, syftar bland annat till att göra socialtjänsten mer förebyggande. I de länsdialoger som de regionala stödstrukturerna (RSS) arrangerat har många kommuner angett samverkan som en nyckel till ett mer proaktivt arbete.²⁴⁴ Liknande erfarenheter har gjorts i arbetet med konceptet *En kommun fri från våld* där den breda samverkan och den kommunövergripande ansatsen tycks fungera som en nyckel för att få till stånd en proaktiv rörelse i det lokala våldsförebyggande arbetet.²⁴⁵

För ökad måluppfyllelse i det förebyggande arbetet ser Jämställdhetsmyndigheten behov av ökade satsningar på ett universellt våldsförebyggande arbete, det vill säga ett arbete som är inriktat på att förebygga våld innan det uppstår. Ett sådant arbete behöver bedrivas på flera arenor samtidigt, såsom i olika skolverksamheter, ungdomsmottagningar, fält- och fritidsverksamhet, föräldraskapsstöd, samhällsorientering, samhällsplanering, idrottsföreningar och annat föreningsliv. Att gå från att arbeta reaktivt och ofta med akuta insatser till ett mer proaktivt och förebyggande förhållningssätt innebär ett paradigmskifte. En förutsättning för denna förflyttning är att det förebyggande arbetet genomförs tvärssektoriellt. Det förebyggande och främjande arbete som bedrivs i olika verksamheter behöver kopplas samman med socialtjänstens förebyggande arbete. Det gäller exempelvis arbetet med sexuell hälsa och reproduktiva rättigheter, folkhälsoarbetet och det brottsförebyggande arbetet. Över lag måste det universellt förebyggande arbetet beakta risk- och skyddsfaktorer av betydelse för förekomst av våld mot flickor och kvinnor samt främja alternativ till våld i sammanhang där dessa faktorer är relevanta och möjliga att påverka.²⁴⁶

I arbetet med att stoppa mäns våld mot kvinnor och förändra grundläggande orsaker till ett samhälle som inte är jämställt är pojkars och mäns aktiva delaktighet och ansvar en nyckelfaktor.²⁴⁷ Strategin har bidragit till stärkt styrning av arbetet kring hedersnormer och barns rättigheter. De samlade åtgärderna har dock inte i tillräckligt hög utsträckning förändrat de underliggande könsnormer som reproducerar våld. Könsneutralitet är en övergripande tendens i myndigheternas samlade arbete inom området. För att mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck och utnyttjande i prostitution och människohandel ska upphöra behöver fler åtgärder fokusera på våldets orsaker och förebygga att våld alls uppstår. Det finns flera risk- och skyddsfaktorer för våldsutövande – orsakssambanden är komplexa och bör inte förenklas. Samtidigt bedömer Jämställdhetsmyndigheten att de samlade åtgärderna inom politikområdet behöver bedrivas utifrån kunskap om kopplingen mellan flickors och kvinnors våldsutsatthet och mäns överordnade position i samhället. För ökad måluppfyllelse bör skadliga normer för maskulinitet få ett ökat fokus, då dessa normer är den enskilda riskfaktor som påverkar flest våldsformer inom ramen för den nationella strategin.²⁴⁸ Mot bakgrund av den negativa utveckling som sker i unga killars attityder till våld och jämställdhet, är det särskilt angeläget att arbeta

²⁴⁴ Sveriges kommuner och regioner (SKR) 2025.

²⁴⁵ Borås stad 2020; Länsstyrelsen Västerbotten 2020; MÄN & Västerås stad 2017.

²⁴⁶ Jämställdhetsmyndigheten 2020a.

²⁴⁷ Arbetsmarknadsdepartementet 2022; Caman & Skott 2023; Jämställdhetsmyndigheten 2022c; Strid m.fl. 2023.

²⁴⁸ Hagemann-White 2011; Hester & Lilley 2014.

med skadliga maskulinitetsnormer bland barn och unga. Det kan exempelvis genomföras genom informationskampanjer, våldsförebyggande metoder med genusförändrande ansats eller inom ramen för arbetet med sexualitet, samtycke och relationer.

Skolans arbete med sexualitet, samtycke och relationer behöver förstärkas

Skolan har en central roll i att motverka normer som rättfärdigar våld, men har ännu inte lyckats fullt ut med sitt uppdrag. Det förstärkta uppdraget om sexualitet, samtycke och relationer under strategiperioden är en viktig möjlighet, men arbetet har inte utvecklats i linje med intentionerna. För att nå ökad målluppfyllelse krävs ett stärkt stöd till skolans undervisning om våld, sexualitet, samtycke och relationer, samt en utbildningspolitik som stärker skolans förebyggande roll.

Läroplansutredningen föreslår att sexualundervisning inte längre ska vara ett övergripande mål utan begränsas till enskilda ämnen som biologi och hem- och konsumentkunskap, med start 2028.²⁴⁹ Samtidigt föreslås att området stryks ur lärarutbildningens examensmål.²⁵⁰ Jämställdhetsmyndigheten bedömer att den utbildningspolitiska utvecklingen innebär risk för att försvaga skolans jämställdhetsuppdrag.

Internationell forskning, liksom rekommendationer från UNESCO och WHO²⁵¹, visar att en sammanhållen och långsiktig sexualundervisning integrerad i skolans värdegrund och undervisning är avgörande för ungas hälsa, trygghet och rättigheter. Skolinspektionens granskningar visar att skolornas arbete på området brister, men att framgångsrika skolor har rektorer som aktivt integrerar frågorna i skolans systematiska kvalitetsarbete, exempelvis kring värdegrundsarbete och likabehandling.²⁵²

Om läroplansutredningens föreslagna förändringar genomförs kring skolans sexualundervisning, är det än viktigare att lärare rustas med kunskaper om sexualundervisning i sin grundutbildning. Lärare behöver både faktakunskaper och pedagogiska kunskaper om hur undervisning om sexualitet, samtycke och relationer kan bedrivas i skolorna. Lärarutbildningen bör även få examensmål om mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck. Därutöver behöver ytterligare resurser tillföras för att skolan ska höja kvaliteten i undervisningen utifrån de brister som påtalats.

Ett myndighetsövergripande kunskaps- och metodstöd kan stärka det våldsförebyggande arbetet

Utvecklingen av ett tvärsektoriellt våldsförebyggande arbete kräver utveckling av en tvärsektoriell nationell och regional samverkansstruktur för det våldsförebyggande arbetet. Jämställdhetsmyndigheten har i tidigare redovisningar föreslagit att en sådan samverkansstruktur tar sin utgångspunkt i en gemensam organisering, baserad på berörda myndigheters olika roller och ett gemensamt mål att ge ett samordnat, tvärsektoriellt och konkret kunskaps- och metodstöd till regionala och lokala aktörer.

Det processtöd som länsstyrelsernas utvecklingsledare och sakkunniga fått av Jämställdhetsmyndigheten sedan 2022 utifrån den våldsförebyggande handboken *Inget att vänta på*,²⁵³ behöver utvecklas och förstärkas.

²⁴⁹ SOU 2025:19 2025.

²⁵⁰ SOU 2024:81 2024.

²⁵¹ Goldfarb & Lieberman 2021.

²⁵² Skolinspektionen 2025.

²⁵³ Processtödsutbildningen utifrån handboken *Inget att vänta på*.

Myndigheter behöver i högre grad utveckla kunskaps- och metodstöd i samverkan, med fokus på hur stödet ska komma till nytta i arbetet på lokal nivå, främst hos yrkesverksamma i kommuner och regioner. För ökad måluppfyllelse bör en myndighetsövergripande genomförandeplan för ett samlat nationellt och regionalt kunskaps- och metodstöd för det våldsförebyggande arbetet tas fram. Ett särskilt fokus bör vara att stärka utvecklingen i kommuner och regioner och att bidra till utveckling inom områden med svagare utveckling, så som universell våldsprevention, prostitution och människohandel samt hedersrelaterat våld och förtryck. Det nationella samordningscentrum mot våld som föreslås ligga på Jämställdhetsmyndigheten, skulle kunna utgöra ett samordnande nav för utarbetande, implementering och uppföljning av sådan genomförandeplan, rätt resurssatt och med uppdrag hos andra myndigheter och nationella kunskapscentrum som stödjer genomförandet.

Utveckling, uppföljning och utvärdering av det återfallsförebyggande arbetet behöver beakta könsaspekter och inkludera ungas våldsutövande

Nationell samordning, metodutveckling och lagstiftning för det återfallsförebyggande arbetet har förstärkts. Det innebär ett utökat arbete med bättre förutsättningar än tidigare, men arbetet är under uppbyggnad och metodologiska brister gör det svårt att bedöma behandlingseffekter. För ökad måluppfyllelse krävs mer uppföljning och utvärdering av vad som ger effekt i arbetet med att förebygga mäns upprepade våld mot kvinnor.

Jämställdhetsmyndigheten noterar att GREVIO (Europarådets expertgrupp för arbetet mot våld mot kvinnor) har uppmanat Sverige att utvärdera återfallsförebyggande program enligt internationella riktlinjer med tydligt könsperspektiv, samt att ta fram nationella riktlinjer och kvalitetskriterier i linje med Istanbulkonventionens grundläggande principer.²⁵⁴ Ett sådant arbete bör beakta Europarådets rekommendationer om att återfallsförebyggande program bör vara könssensitiva, bygga på förståelse av könsbaserat våld och ha kvinnors säkerhet som huvudmål.²⁵⁵

Jämställdhetsmyndigheten menar att vidareutveckling, uppföljning och utvärdering av den svenska praktiken bör beakta köns- och maktaspekter av våldsutövning. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt utveckling av återfallsförebyggande arbete med unga män som utövat våld, då detta är ett underutvecklat problemområde.

Fler våldsutövare behöver motiveras till att genomgå återfallsförebyggande program

Samtidigt som kvaliteten behöver öka i det återfallsförebyggande arbetet krävs ett utökat arbete för att fler våldsutövare ska motiveras att söka stöd och genomgå återfallsförebyggande program, såväl inom Kriminalvård som inom Frivård och inom socialtjänstens verksamheter. Tillgängliga data indikerar att våldsutövare kan motiveras till att ta emot stöd, men att mycket få når av det stöd som finns och att få fullföljer tillgängliga program.

Det faktum att stora delar av landet saknar verksamhet för personer som köper sexuella tjänster eller är oroliga för sin sexualitet och vill förändra sitt beteende (så kallade KAST-verksamheter) påverkar måluppfyllelsen negativt. För ökad måluppfyllelse bör socialtjänstens ansvar för att erbjuda insatser som syftar till att ändra beteendet hos den som utsatt närstående för våld eller andra övergrepp kompletteras med ett ansvar för att

²⁵⁴ Europarådet 2024a.

²⁵⁵ Europarådet 2024b.

erbjuda insatser för den som utnyttjat kvinnor och barn för sexuell exploatering samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Incitamenten för att fråga om våld bör förstärkas

Fler offentliga aktörer har ökat beredskapen för att upptäcka våldsutsatta kvinnor, och till viss del även barn och våldsutövare. För att det utvecklingsarbete som påbörjats ska bli mer långsiktigt bedömer Jämställdhetsmyndigheten att det i klientnära myndigheters instruktioner bör göras tillägg som stärker incitamenten för att fråga om våld. De myndigheter som påbörjat utvecklingen bör få uppdaterade skrivningar i de avsnitt som rör myndigheternas arbete med jämställdhet (Arbetsförmedlingen 8 §, Försäkringskassan 2 § p. 12, Migrationsverket 4 § p. 6, Socialstyrelsen 2 §).

Det arbete som pågår med att våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck i det systematiska arbetsmiljöarbetet skulle ytterligare kunna förstärkas genom att detta våld inkluderas i de arbetsmiljöföreskrifter som har fokus på hot och våld. Jämställdhetsmyndigheten anser därför att Sverige, i likhet med våra grannländer Danmark, Finland och Norge, bör ratificera ILO:s konvention om avskaffande av våld och trakasserier i arbetslivet.²⁵⁶ En utredning har konstaterat att svensk lagstiftning är förenlig med konventionen och att inga lagändringar krävs.²⁵⁷

Fler åtgärder behöver fokusera på likvärdig tillgång till stöd och skydd för våldsutsatthet oavsett bakgrund och livssituation

Grupper av kvinnor som utsätts för diskriminering i samhället är mer våldsutsatta än kvinnor generellt. Det gäller exempelvis kvinnor ur minoritetsgrupper, hbtqi-personer eller kvinnor med funktionsnedsättning där flera rapporter pekar på såväl svagare samhällsskydd som bristande samhälleligt stöd, samtidigt som högre nivåer av våldsutsatthet.²⁵⁸ Rätt och möjlighet till kroppslig och psykisk integritet kräver att alla har tillgång till jämlikt skydd och stöd vid våldsutsatthet. Ett arbete har påbörjats under strategiperioden utifrån flera kartläggningsuppdrag. Vissa uppdrag pågår fortfarande, som exempelvis uppdrag om att sammanställa lägesbild och främja våldsförebyggande insatser om våld och förtryck mot kvinnor och barn som rör de nationella minoriteterna, inklusive urfolket samer.

En ny nationell strategi behöver inkludera fler åtgärder för att även personer som utsätts för diskriminering i samhället får tillgång till stöd och skydd. Det innebär att framtida åtgärder i högre grad behöver beakta fler maktordningar såsom sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck, social bakgrund, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller ålder.

Återkommande nationell tillsyn kan stärka socialtjänstens, hälso- och sjukvårdens och tandvårdens arbete

Nationell tillsyn av arbetet med våldsutsatta kvinnor och barn har genomförts vid tre tillfällen, 2008–2009, 2012–2013 samt 2021–2023. Vid varje nationell tillsyn har omfattande brister kunnat konstateras. Jämställdhetsmyndigheten bedömer att nationell tillsyn kan stimulera utvecklingsarbete i berörda verksamheter och bidra med kunskap till

²⁵⁶ International Labour Organization (ILO) 2019: 190.

²⁵⁷ SOU 2021:86 2021: 190.

²⁵⁸ Myndigheten för delaktighet (MFD) 2023; Jämställdhetsmyndigheten 2025g; Brandén m.fl. 2024.

Socialstyrelsens arbete med kunskapsstöd. Tillsynen skulle även kunna fungera uppföljande om den genomfördes med ett likartat upplägg, återkommande med viss periodicitet, förslagsvis var fjärde år. Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har redan skrivningar i instruktion om att särskilt belysa villkor och förhållanden i relation till kön, liksom att, inom sitt verksamhetsområde, förebygga och motverka brottslighet. För en återkommande nationell tillsyn av socialtjänstens, hälso- och sjukvårdens samt tandvårdens arbete inom området bör myndigheten få särskilda regeringsuppdrag.

Hälso- och sjukvården behöver stärka sin kapacitet i arbetet med våldsutsatta och integrera i området i ordinarie kunskapsstyrning

Hälso- och sjukvården har trots föreskrifter och allmänna råd på området stora brister i arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Exempelvis saknas sammanhållna vårdkedjor i flera regioner som omfattar identifiering av våld, diagnos och dokumentation av skador, förmedling till stödinsatser och i förekommande fall, upprättande av rättsmedicinskt intyg. Sammantaget används vårdens resurser inte effektivt, då många patienter återkommer utan att få rätt insatser. Socialstyrelsen har föreslagit att det inrättas ett nationellt kunskapscentrum. Jämställdhetsmyndigheten har tidigare dragit slutsatsen att kunskap om upptäckt, skydd och stöd inom hela området mäns våld mot kvinnor, såväl inom socialtjänst som hälso- och sjukvård, på sikt bör rymmas inom det råd för kunskapsstyrning av vård och omsorg som samlas vid Socialstyrelsen. En annan möjlig väg för att nå ökad måluppfyllelse bedöms kunna vara att våld blir ett eget programområde, som ett tillägg till de 26 nationella programområden (NPO) som leder kunskapsstyrningen inom hälso- och sjukvården. Sammantaget bör högre måluppfyllelse kunna nås om hela området mäns våld mot kvinnor ryms inom ordinarie styrsystem för hälso- och sjukvården.

Mer utredning krävs av tillgången till skydd och stöd för unga våldsutsatta

Underlag om arbetet med våld i ungas nära relationer pekar på att detta våld osynliggörs inom offentliga verksamheter och att unga själva har ett lågt förtroende för det stöd och den hjälp som erbjuds via offentliga verksamheter.²⁵⁹ Jämställdhetsmyndigheten ser behov av en ökad kunskap om hur verksamheter såsom stödcentrum för unga brottsoffer, ungdomsmottagningar och socialtjänstens utredande verksamheter arbetar med killars våld mot tjejer och våld i ungas nära relationer. Det finns behov av kunskapsunderlag kring hur de organisatoriska glappen ser ut och hur offentliga verksamheter kan erbjuda kontaktvägar och skydd- och stödinsatser som är anpassade för unga våldsutsatta.²⁶⁰

Likvärdigt stöd för personer utsatta för prostitution och människohandel för sexuella ändamål behöver säkerställas och socialtjänstens ansvar förtydligas

De förslag som lämnats i den statliga utredningen om exitprogram för personer som är utsatta för prostitution behöver omhändertas och omsättas i praktik för att säkerställa tillgången till nationellt likvärdigt stöd. Med hänsyn till konstaterade brister i identifiering, skydd, stöd, vård och rehabilitering bedöms att målgruppernas våldsutsatthet och egenskap av brottsoffer behöver tydliggöras. Jämställdhetsmyndigheten stödjer utredningens förslag om ett tillägg till 5 kap. 11 § socialtjänstlagen där det tydliggörs att

²⁵⁹ Korkmaz & Överlien 2023.

²⁶⁰ Jämställdhetsmyndigheten 2025a.

socialnämnden ansvarar för att personer som utnyttjas eller har utnyttjats i sexuell exploatering, prostitution eller människohandel för sexuella ändamål får det stöd och den hjälp de behöver för att förändra sin situation.²⁶¹

Barnrättsperspektivet bör fortsatt stärkas i familjerättsliga processer och skyddat boende

GREVIO betonar att domarutbildning om våld mot kvinnor bör vara obligatorisk och omfatta trauma- och offerbeteende, könsstereotyper, rättens ansvar att undvika skadligt bemötande av brottsutsatta samt Istanbulkonventionens principer.

Tillsammans med Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) har Jämställdhetsmyndigheten utvecklat ett webbaserat kunskapsstöd som bland annat innehåller fakta om våldets uttryck, omfattning och konsekvenser. Stödet riktar sig till poliser, åklagare, domare och personal inom Kriminalvården. Jämställdhetsmyndigheten har också tagit fram en fördjupad bilaga om hur domare kan handlägga mål om vårdnad, boende och umgänge på ett våldsmedvetet sätt. Jämställdhetsmyndigheten bedömer dock att det kvarstår behov av kompetensutveckling om våld i familjerättsliga ärenden. För ökad måluppfyllelse bör Domstolsakademin genomföra obligatoriska utbildningsinsatser för domarna som innefattar kunskap om mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, våld mot barn, hedersrelaterat våld och förtryck och ekonomiskt våld inklusive eftervåld.

Det behöver även utredas hur förutsättningarna för att pröva frågorna om vårdnad, boende och umgänge kan förbättras. Därutöver bör det utredas hur ett alternativt förfarande skulle kunna se ut som stärker domstolens möjlighet att säkerställa skydd för våldsutsatta och tillämpa ett starkare barnrättsperspektiv.

Sedan 1 juli 2025 finns föreskrifter och allmänna råd om skyddat boende. Detta kan främja en större likvärdighet mellan verksamheter i olika delar av landet. Jämställdhetsmyndigheten anser dock att delar av föreskrifterna skulle kunna utvecklas med hänsyn till ett starkt barnrättsperspektiv och större hänsyn till att barn i skyddat boende behöver en meningsfull tillvaro. Trots en viss utveckling under strategiperioden är fortfarande andelen kommuner som har rutiner för att säkra skolgången för barn i skyddat boende mycket låg. Jämställdhetsmyndigheten anser därför att Socialstyrelsen bör se över möjligheterna att förtydliga detta i föreskriften om skyddat boende.

Könsperspektivet behöver stärkas i genomförandet av reformeringen av skyddat boende

Föreskriften om skyddat boende ställer krav på bland annat säkerhetsplanering, personalens kompetens och lokalernas skyddsanordningar. GREVIO har påtalat risker med att socialtjänsten hänvisar våldsutsatta kvinnor och barn till utförare av skyddat boende, utan klarhet i om dessa utförare tillräckliga specialistkunskaper om mäns våld mot kvinnor.²⁶² Det är av stor betydelse att verksamheter som möter våldsutsatta kvinnor strävar efter att stärka våldsutsattas egenmakt och undvika sekundär viktimisering – det vill säga att undvika att våldsutsatta kvinnor genom samhällets insatser eller bemötande utsätts för ytterligare skada. Jämställdhetsmyndigheten anser att Socialstyrelsen bör se över möjligheterna att stärka vissa perspektiv och praktiker som enligt beprövad erfarenhet tidigare visat sig viktiga för skyddsformen. Detta inkluderar bland annat kompetens om

²⁶¹ SOU 2023:97 2023.

²⁶² Europarådet 2024a.

hur boendet kan skapa en meningsfull tillvaro och hjälpa den våldsutsatta med avnormaliseringsprocessen, det vill säga att förstå den egna våldsutsattheten. Här bör arbetssätt som utvecklats av den ideella kvinnojour rörelsen tas tillvara.²⁶³

Tillämpningen av lagstiftarens intentioner med brottet grov kvinnofridskränkning bör utredas

Antalet brott som registreras som grov kvinnofridskränkning har minskat under lång tid, men inte till följd av att brotten minskat.²⁶⁴ Tillämpningen av kvinnofridskränkningens brott i förhållande till lagstiftarens intentioner med kvinnofridsreformen (prop. 1997/98:55) bör därför utredas vidare. Brottsförebyggande rådet har tidigare konstaterat att majoriteten av åtal och domar av grov kvinnofridskränkning innefattar misshandel och mycket få fall består av upprepade gärningar som rättsligt kan betraktas som lindriga.²⁶⁵ Utifrån skrivningen i propositionen (prop. 1997/98:55) framgår att fridskränkningens brott *”kan således bestå av såväl upprepade misshandelsbrott, vilka också sedda var för sig skulle ge fängelse av betydande längd, som ett antal hemfridsbrott eller ofredandebrott vilka, om de bedömts isolerat, skulle ge böter eller högst ett kortare fängelsestraff”* (vår understrykning). Detta framgår också av en dom från Högsta domstolen.²⁶⁶ Utifrån andra leden i skrivningen bör det utredas varför inte fler brott registreras som grov kvinnofridskränkning och om Polisens arbetssätt kring registrering av brott behöver utvecklas.

Ny lagstiftning på området mäns våld mot kvinnor behöver fortsätta utvärderas

Rättsvårdande myndigheter har utvecklat arbetssätt för att öka personuppkläringen av brott som rör mäns våld mot kvinnor. Ny lagstiftning, så som exempelvis samtyckesreformen rörande sexualbrott, har potential att verka normerande. Lagändringar kring till exempel kontaktförbud och hedersförtryck kan på sikt stärka rättsväsendets möjligheter, men genomslaget är hittills begränsat. Det är viktigt att tillämpningen av ny och förändrad lagstiftning följs upp, för att säkerställa att tillämpningen sker i linje med lagstiftarens intentioner. Samtidigt har ny lagstiftning och ett ökat inflöde av anmälningar påverkat utredningsarbetet.

Statistiken om kontaktförbud behöver utvecklas

Åklagarmyndigheten för i dagsläget inte statistik över överprövningar av kontaktförbud. Det vore positivt att kunna följa hur stor andel av besluten som överprövas och hur stor andel som får ett ändrat beslut efter överprövning. Det skulle ge en bättre förståelse för hanteringen av kontaktförbudsärenden, och hur många skyddspersoner som får ett beviljat kontaktförbud. Jämställdhetsmyndigheten föreslår att regeringen ger Brå i dialog med Åklagarmyndigheten i uppdrag att se över möjligheterna att följa upp överprövningar av kontaktförbud.

Förbättrade möjligheter till informationsdelning och utvecklad myndighetssamverkan kan stärka rättsprocessen – men gemensamma arbetssätt och tolkning av lagstiftning är centralt för genomförandet

Förbättrade möjligheter för informationsdelning mellan myndigheter är centralt för att effektivisera brottsbekämpningen av mäns våld mot kvinnor. Detta har konstaterats av

²⁶³ Brännvall 2016; Holmberg & Enander 2005.

²⁶⁴ Brottsförebyggande rådet (Brå) 2019.

²⁶⁵ Brottsförebyggande rådet (Brå) 2019.

²⁶⁶ Högsta Domstolen 2024.

Polisen i flera sammanhang.²⁶⁷ Förändringar i sekretesslagstiftningen är ett steg på vägen för att underlätta informationsdelningen mellan myndigheter, men för att främja en likvärdig tillämpning och tolkning av lagstiftningen samt ett professionellt bemötande av brottsutsatta i alla delar av landet behöver utvecklingen av framgångsrika lokala exempel på samverkan följas noga i syfte att ta fram nationella riktlinjer.

Modeller där polis, socialtjänst och andra aktörer samverkar nära, och ofta är samlokaliserade, ger våldsutsatta ett tidigt, samordnat och specialiserat stöd, samtidigt som kvaliteten i utredning och rättsprocess stärks. Två exempel är Koncept Karin i Malmö och relationsvårdscentrum (RVC) i Stockholm som arbetar nära polis och åklagare, med strukturerade rutiner, specialistkompetens och tydliga kontaktvägar.²⁶⁸ Jämställdhetsmyndigheten föreslår att ett nationellt koncept för samverkansforum för våldsutsatta kvinnor, i linje med tidigare exempel, tas fram. Detta har också föreslagits tidigare av polisen.²⁶⁹ Det finns lokala exempel på denna typ av verksamhet från till exempel Bollnäs²⁷⁰, där man bland annat samlokaliserat socialtjänst, polis och kvinnojour, och i Trollhättan.²⁷¹ Socialstyrelsen har i uppdrag att ge förslag på hur ett samordnat stöd till våldsutsatta kan se ut och vilka aktörer som bör ingå. Uppdraget ska redovisas senast 10 april 2027.²⁷² Den typ av stödverksamhet som föreslås här bör heller inte villkoras utifrån att den våldsutsatta deltar i rättsprocessen, utan stödet bör kunna ges även om en rättsprocess ännu inte inletts.

Den kontinuerliga kunskapsupbyggnaden behöver förstärkas

Det saknas en tillräckligt systematisk och kontinuerlig kunskapsupbyggnad som kan ge en samlad bild av olika former av våld som innefattas i strategin. Återkommande nationella prevalensstudier skulle stärka kunskapsupbyggnaden över tid, tillsammans med regelbunden nationell tillsyn, upprepade kartläggningar, ytterligare förstärkningar i systematisk utvärdering och strategisk forskning i nära samarbete med myndigheter, regioner, kommuner och civilsamhälle som bedriver praktisk verksamhet på området.

Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) har fått i uppdrag att förbereda genomförandet av en befolkningsstudie avseende utsatthet för mäns våld mot kvinnor, våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål.²⁷³ Studien kommer sannolikt att bidra med värdefull kunskap på området, men är i dagsläget inte uttryckt som ett återkommande uppdrag vilket gör att behovet av ett kontinuerligt prevalensmått inte fullt ut blir uppfyllt.

Brå har beslutat att inom ramen för nationella trygghetsundersökningen genomföra frågemodulen ”Brott i nära relation” återkommande, vartannat år, vilket svarar upp mot behovet av kontinuerligt insamlade data kring våld i nära relationer. Jämställdhetsmyndigheten vill dock understryka att det är av stor vikt att frågor ställs på ett konsekvent sätt för att möjliggöra korrekta jämförelser över tid. Frågorna behöver också konstrueras utifrån en konsekvent definition av våld som bygger på en välgrundad förståelse för våldets könade och systematiska karaktär.

Av vikt för båda undersökningar är att använda ett tillräckligt stort undersökningsurval. Det är viktigt att statistiken håller för att kunna brytas ner på olika grupper, till

²⁶⁷ Polismyndigheten 2025b; 2025a.

²⁶⁸ Brottsförebyggande rådet (Brå) 2013.

²⁶⁹ Polismyndigheten 2025a.

²⁷⁰ Bollnäs kommun 2025.

²⁷¹ Trollhättans kommun 2023.

²⁷² Socialdepartementet 2024.

²⁷³ Arbetsmarknadsdepartementet 2025b.

exempel ålder eller andra bakgrundsvariabler. Detta är i sin tur viktigt för att kunna analysera våldsutsatthet bland olika grupper i befolkningen och därmed kunna ta fram och följa upp insatser för att få våldet att upphöra.

Särskilda kartläggningar som genomförts under strategiperioden kommer sannolikt att behöva upprepas med viss kontinuitet även framgent, i synnerhet rörande grupper som traditionellt sett är svåra att nå med konventionella befolkningsundersökningar. Hedersrelaterat våld och förtryck, våld mot kvinnor i nationella minoritetsgrupper och våld mot hbtqi-personer är ytterligare några exempel på områden som troligtvis kommer att behöva följas upp genom särskilda satsningar.

När regeringen lanserar större reformer behöver också uppföljningsstrukturen vara utredd. Ett exempel är den stora reformen kring införandet av examensmål om mäns våld mot kvinnor i en rad högskoleutbildningar. Om tydliga indikatorer för uppföljning hade tagits fram innan reformen trätt i kraft hade reformens effekt kunnat följas upp på ett tydligare och framför allt på ett mer kvantitativt sätt.

Kunskapsmål behöver införas i grundutbildning för fler sektorer och yrkesgrupper

Examensmålet om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer har varit avgörande för att föra in ämnesområdet i högre utbildning och bidra till att förstärka baskunskaper inom främst hälso- och sjukvård och socialt arbete. Fler sektorer och yrkesgrupper än de som inkluderats i reformen 2018 kan behöva grundläggande kunskaper inom området i sin yrkesutövning. Det gäller inte minst utbildningssektorn och rättsväsendet. Det finns också behov av utökad utbildning för yrkesgrupper inom vård och omsorg som har gymnasial grundutbildning eller grundutbildning inom yrkeshögskola. I GREVIO:s tematiska rapport från 2024 rekommenderas Sverige att införa systematisk och obligatorisk grund- och vidareutbildning om alla former av våld som omfattas av Istanbulkonventionen, särskilt för yrkesgrupper inom rättsväsendet, men även för lärare.

Kunskapskedjan från nationell nivå till lokal praktik behöver stärkas

En viktig slutsats i Statskontorets analys av myndigheternas arbete med den nationella strategin är att kunskapskedjan inom området behöver fungera bättre. En sådan kunskapskedja omfattar att identifiera behov, producera, sprida och tillämpa kunskap inom området. Många myndigheter arbetar med att ta fram och sprida kunskap inom området mäns våld mot kvinnor. Men för att det samlade arbetet ska bli mer effektivt behöver regeringen och myndigheterna prioritera insatser som syftar till att yrkesverksamma inom framför allt kommuner och regioner kan omsätta kunskaperna i praktiskt arbete.²⁷⁴

Sammantaget bedömer Jämställdhetsmyndigheten att det i nuläget finns brister i systematik och organisation för återkommande utbildning och metodstöd till yrkesverksamma i kommuner och regioner. Bristerna finns i hela kunskapskedjan från nationell, till regional och lokal nivå. Det innebär en överhängande risk för geografiska skillnader och varierande kompetensnivå bland yrkesverksamma i relevanta yrkesgrupper. Jämställdhetsmyndigheten bedömer att ökad måluppfyllelse skulle gynnas av utbyggnaden av specialiserad verksamhet för kompetensförsörjning inom området i kommuner och regioner. Resultat av uppföljningen tyder på att kommuner med sådan verksamhet genomför mer och till innehåller bredare utbildning som når fler yrkesgrupper.

²⁷⁴ Statskontoret 2021.

Forskningsöversikter kring utvecklingen av våldsförebyggande insatser och metoder pekar på brister i utvärderingsforskningen, liksom brister i bärande strukturer för att omhänderta resultatet av utvärderingsforskning i praktiken. Forte ser behov av en verksamhet som kombinerar betydande analyskapacitet med ett nära samarbete med myndigheter, regioner och kommuner som bedriver praktisk verksamhet på området kring insatsers utformning och utvärdering.²⁷⁵ Jämställdhetsmyndigheten delar denna bedömning.

Det statsbidrag för visst våldsförebyggande arbete som fördelas av Jämställdhetsmyndigheten sedan 2022 innebär en utvecklad samverkan mellan civilsamhälle, regioner och kommuner med högskolor och universitet kring utvärdering och utveckling av delar av det våldsförebyggande arbete som pågår i Sverige.²⁷⁶ Även forskningsinsatser och pågående uppdrag kring programutveckling lägger en grund för den systematik som krävs gällande våldsförebyggande metoder och arbetssätt. Detta bör ytterligare förstärkas med en nationell stödstruktur för uppföljning och utvärdering av våldsförebyggande metoder. Kommuner, regioner och andra aktörer behöver ett utökat stöd för implementering, uppföljning och utvärdering av våldsförebyggande metoder och arbetssätt. Det nationella samordningscentrum mot våld som föreslås ligga på Jämställdhetsmyndigheten skulle kunna utgöra en sådan stödstruktur, rätt resurssatt och med stärkt koppling till lärosäten med erfarenhet och uppdrag att utvärdera våldsförebyggande metoder.

²⁷⁵ Forte 2022b.

²⁷⁶ Jämställdhetsmyndigheten 2025d.

BILAGA 1. INDIKATORFÖRTECKNING

Här listas samtliga tillgängliga indikatorer som Jämställdhetsmyndigheten använder i syfte att följa upp den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Indikatorer som inte följts upp i rapporten är kursiverade.

Delmål 6 (utsatthet för våld)

- Andel individer utsatta för misshandel föregående kalenderår
- Andel individer utsatta för misshandel föregående kalenderår efter brottsplats, relation till gärningspersonen, gärningspersonens kön och om gärningspersonen var påverkad av alkohol eller någon drog
- Antal individer som avlidit till följd av dödligt våld per år
- Andel individer utsatta för sexualbrott föregående kalenderår
- Andel individer utsatta för sexualbrott föregående kalenderår efter brottsplats, relation till gärningspersonen, gärningspersonens kön och om gärningspersonen var påverkad av alkohol eller någon drog
- Andel elever i årskurs 9 som uppger att de har blivit tafsade eller tagna på ett sexuellt sätt mot sin vilja, eller blivit tvingade till att göra något som de upplevde som sexuellt, under de senaste 12 månaderna

Målsättning 1 (Ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld)

- Andel kommuner där socialtjänsten erbjuder stödsamtal med/utan biståndsbeslut till våldsutövare
- Andel elever i årskurs 9 som uppger att de skulle använda våld om en annan elev kallade den för något dumt
- Andel elever i årskurs 9 som tycker att det inte är fel att använda våld för att få respekt
- *Andel unga (16–25 år) som instämmer med stereotypa påståenden om jämställdhet och könsroller*
- Andel partnervårdsklienter i Kriminalvården som bedöms ha medelhög eller hög risk för återfall, som har genomfört ett program mot relationsvåld under verkställighet i frivård eller anstalt
- Andel sexualbrottsklienter i Kriminalvården som bedöms ha medelhög eller hög risk för återfall, som har genomfört ett program mot sexualbrott under verkställighet i frivård eller anstalt

Målsättning 2 (Förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn)

- Andel kommuner där socialtjänsten har en aktuell skriftlig rutin för hur handläggaren ska säkra skolgången för barn i skyddat boende
- Andel kommuner där socialtjänstens verksamhetsområde våld i nära relationer har aktuella skriftliga överenskommelser om samverkan i enskilda ärenden med externa aktörer
- Andel kommuner där socialtjänsten verksamhetsområden har aktuella skriftliga rutiner vid indikation på att en vuxen utsatts för våld i nära relationer

- Andelen gravida kvinnor som i samband med inskrivning till mödrahälsovård tillfrågas om utsatthet för våld
- Antal registrerade, befintliga och nyupptäckta, flickor och kvinnor som förekommer inom hälso- och sjukvården med en diagnoskod för könsstympning

Målsättning 3 (Effektivare brottsbekämpning)

- Andel handlagda misshandelsbrott inomhus i nära relationer som lett till personupplärning per år (personupplärningsprocenten)
- Andel handlagda brott av grov kvinnofridskränkning som lett till personupplärning per år (personupplärningsprocenten)
- Andel handlagda brott av barnfridsbrott per år (personupplärningsprocent)
- Andelen beviljade kontaktförbud av de ansökte kontaktförbuden per region (polisregioner)
- Genomströmningstid (mediantid) från framställan till beslut avseende kontaktförbud
- Andel handlagda våldtäktsbrott som lett till personupplärning per år (personupplärningsprocenten och lagföringsprocenten)
- Andel handlagda brott av oaktsam våldtäkt som lett till personupplärning per år (personupplärningsprocenten och lagföringsprocenten)
- Andel anmälda våldtäktsärenden som från anmälningstillfället får ett åklagarinträde inom 48 timmar, per kalenderår
- Andel handlagda brott av hedersförtryck per år (personupplärningsprocent)
- Andel handlagda brott av tvångsäktenskap som lett till personupplärning per år (personupplärningsprocenten)
- Andel handlagda brott av äktenskapstvång som lett till personupplärning per år (personupplärningsprocenten)
- Andel handlagda brott av vilseledande till tvångsäktenskapsresa som lett till personupplärning per år (personupplärningsprocenten)
- Andel handlagda brott av könsstympning som lett till personupplärning per år (personupplärningsprocenten)
- Andel handlagda brott av köp av sexuell tjänst som lett till personupplärning per år (personupplärningsprocenten)
- Andel handlagda brott av köp av sexuell handling av barn som lett till personupplärning per år (personupplärningsprocenten)
- Andel handlagda brott av kontakt med barn i sexuellt syfte (grooming) som lett till personupplärning per år (personupplärningsprocenten)
- Andel handlagda koppleribrott som lett till personupplärning per år (personupplärningsprocenten)
- Andel handlagda brott av människohandel för sexuella ändamål som lett till personupplärning per år (personupplärningsprocenten)

Målsättning 4 (Förbättrad kunskap och metodutveckling)

- Andel kommuner som under det senaste året genomfört fortbildning om våld i nära relationer till handläggare som utreder barn
- Andel kommuner som under det senaste året genomfört fortbildning om våld i nära relationer till handläggare som utreder vuxna

REFERENSER

- Adebahr, R., Zamore Söderström, E., Arver, S., Jokinen, J., & Görts Öberg, K. (2021). Reaching Men and Women at Risk of Committing Sexual Offences - Findings From the National Swedish Telephone Helpline PrevenTell. *Journal of Sexual Medicine*, 18(9), 1571–1581.
- Akademiskt primärvårdscentrum. (2022). ”Jag visste inte att vården kunde hjälpa mig.” – Om kvinnors utsatthet för våld i nära relationer i Region Stockholm.
- Arbetsförmedlingen. (2024). Återrapport – Uppdrag om ökad upptäckt av våld 2022–2024.
- Arbetsmarknadsdepartementet. (2021). Åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor 2021–2023 (A2021/02397).
- Arbetsmarknadsdepartementet. (2022). Fördjupad uppföljning av arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Skr. 2021/22:267.
- Arbetsmarknadsdepartementet. (2024a). Fri och trygg utan våld och förtryck. Åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel 2024–2026 (A2024/00869).
- Arbetsmarknadsdepartementet. (2024b). Uppdrag att sammanställa och sprida information om ekonomiska aspekter av våld i nära relationer (A2024/00777).
- Arbetsmarknadsdepartementet. (2025a). Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende Jämställdhetsmyndigheten. Ändringsbeslut 2025-02-20 (A2025/00170).
- Arbetsmarknadsdepartementet. (2025b). Utgiftsområde 13. Anslag 3.1.
- Arbetsmiljöverket. (2025). Arbetsmiljöstatistik Rapport 2025:01 Arbetsmiljön 2024
- Barnombudsmannen. (2025). ”Det har alltid funnits våld, alltså när det har funnits problem.” Återrapportering av regeringsuppdraget om barn och ungas uppväxt- och levnadsförhållanden och risk för att involveras och utnyttjas i kriminalitet
- Blom, K. (2025). Sexuellt samtycke bland unga – mellan ideal och praktik.
- Bollnäs kommun. (2025). Slutrapport Trygghetens hus.
- Borås stad. (2020). Projektet En kommun fri från våld – Borås. Slutrapport maj 2020.
- Branden, J., Nilsson, Lena Maria., Burman, Monica., San Sebastian, Miguel., Stoor, Jon Petter. (2024). Våld mot samiska kvinnor.
- Brottsförebyggande rådet (Brå). (u.å.-a). ECPA 2022: Sårbara individer. <https://bra.se/kunskapsstod/lokalt-och-regionalt-stod/ecpa/ecpa-2022-sarbara-individer> . Hämtad 2025-11-28.
- Brottsförebyggande rådet (Brå). (u.å.-b). Skolundersökningen om brott.
- Brottsförebyggande rådet (Brå). (2010). Mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer Slutredovisning av ett regeringsuppdrag.
- Brottsförebyggande rådet (Brå). (2013). Utvärdering av koncept Karin – en samverkansmodell i Malmö för personer som utsatts för våld i nära relationer. 2013:8.
- Brottsförebyggande rådet (Brå). (2019). Grov kvinnofridskränkning – Brottets hantering och utveckling i rättskedjan 1998–2017.
- Brottsförebyggande rådet (Brå). (2021a). Informationsdelning mellan socialtjänst och polis, i brottsförebyggande arbete med barn och unga.
- Brottsförebyggande rådet (Brå). (2021b). Remissyttrande över Ett särskilt hedersbrott (SOU 2020:57).
- Brottsförebyggande rådet (Brå). (2021c). Våld i ungas parrelationer.
- Brottsförebyggande rådet (Brå). (2022a). Brottsutvecklingen till och med 2021.

- Brottsförebyggande rådet (Brå). (2022b). *Metodstöd för kartläggning av tre våldstyper – våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck*.
- Brottsförebyggande rådet (Brå). (2022c). *Utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling: En uppföljning av lagens tillämpning*.
- Brottsförebyggande rådet (Brå). (2023a). *Kvalitetsgranskning av anmälda misshandelsbrott efter relationstyp 2019–2021*.
- Brottsförebyggande rådet (Brå). (2023b). *Polisanmälda brott mot barn i åldern 7–15 år*.
- Brottsförebyggande rådet (Brå). (2024a). *Det brottsförebyggande arbetet i Sverige. Nuläge och utvecklingsbehov 2024*.
- Brottsförebyggande rådet (Brå). (2024b). *Dödligt våld i Sverige sedan 1990. Omfattning, utveckling och karaktär*. (2024:6).
- Brottsförebyggande rådet (Brå). (2024c). *Konstaterade fall av dödligt våld*.
- Brottsförebyggande rådet (Brå). (2024d). *Kriminalstatistiken – Begrepp och definitioner*.
- Brottsförebyggande rådet (Brå). (2024e). *Polisens utredning av grova brott och brott mot särskilt utsatta brottsoffer. Personaltillväxt och utredningsresultat. Delredovisning: Utvärdering av satsningen på 10 000 fler polisanställda*.
- Brottsförebyggande rådet (Brå). (2025a). *Brottsutvecklingen till och med 2024*.
- Brottsförebyggande rådet (Brå). (2025b). *Det brottsförebyggande arbetet i Sverige. Nuläge och utvecklingsbehov 2025*.
- Brottsförebyggande rådet (Brå). (2025c). *Handlagda brott 2024 – Slutlig statistik*.
- Brottsförebyggande rådet (Brå). (2025d). *Nationella trygghetsundersökningen. Uppföljningsintervjuer 2024* (2025:2).
- Brottsförebyggande rådet (Brå). (2025e). *Risk för våld i partnerrelation. En statistisk analys av socio-demografiska faktorer*. (2025:1).
- Brottsförebyggande rådet (Brå). (2025f). *Samtyckeslagens tillämpning och konsekvenser*.
- Brottsoffermyndigheten. (u.å.). *Kampanj om frivilligt sex nådde sju av tio unga*. <https://www.brottsoffermyndigheten.se/om-oss/aktuellt/nyheter/kampanj-om-frivilligt-sex-nadde-sju-av-tio-unga/>. Hämtad 2025-11-28.
- Brännvall, M. (2016). *Frigörelse med förhinder. Om polisanmälan när kvinnor tar sig ur mäns våld i nära relationer*.
- Caman, S., & Skott, S. (2023). *Dödligt partnervåld mot unga*.
- Donevan, M., Jonsson, Linda., Svedin, Carl Göran. (2023). *Osynliga brottsoffer: Intervjustudie bland personer som blivit filmade eller fotograferade för pornografiproduktion*.
- Dufort, M., Gumpert, C. H., & Stenbacka, M. (2013). Intimate partner violence and help-seeking – a cross-sectional study of women in Sweden. *BMC Public Health*, 13(1), 866.
- Ekström, V. (2016). *Det besvärliga våldet: Socialtjänstens stöd till kvinnor som utsatts för våld i nära relationer*. Linköpings universitet, Institutionen för samhälls- och välfärdsstudier, Socialt arbete. Linköpings universitet, Filosofiska fakulteten.
- Enander, V., Krantz, G., Lysell, H., & Örmon, K. (2021). Before the killing: intimate partner homicides in a process perspective, Part I. *Journal of Gender-Based Violence*, 5(1), 59–74.
- Eshraghi, B., Marions, L., Berger, C., & Berggren, V. (2024). “A part of my life”. A qualitative study about perceptions of female genital mutilation and experiences of healthcare among affected women residing in Sweden. *BMC Women’s Health*, 24(1), 304.
- Europarådet. (2011). *Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet*. (Europarådets fördragsserie – nr 210).
- Europarådet. (2019). *GREVIO Baseline Evaluation Report Sweden*. GREVIO/Inf (2018)15.

- Europarådet. (2024a). *Building trust by delivering support, protection, and justice. First thematic evaluation report, Sweden. GREVIO (2024)12.*
- Europarådet. (2024b). *Guidance for safe and effective perpetrator programmes: Article 16 of the Istanbul Convention A comparative study and recommendations on programmes for perpetrators of domestic and sexual violence.*
- European Institute for Gender Equality (EIGE). (2021a). *Femicide: a classification system.*
- European Institute for Gender Equality (EIGE). (2021b). *The cost of gender-based violence in the European Union.*
- European Institute for Gender Equality (EIGE). (2025). *Improving the collection of national administrative data on femicide in the EU*
- Folke, O., & Rickne, J. (2023). Sexuella trakasserier på jobbet ökar den ekonomiska ojämställdheten. *SNS Analys 94, mars 2023.*
- Folkhälsomyndigheten. (2019). *Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) i Sverige 2017 – Resultat från befolkningsundersökningen SRHR2017.*
- Folkhälsomyndigheten. (2021). *Pornografianvändning och sexuell hälsa – Resultat från undersökning SRHR2017*
- Folkhälsomyndigheten. (2025). *Ungas hälsa, relationer och sexliv – Resultat från UngKAB23. En enkätstudie om ungas sexuella och reproduktiva rättigheter och hälsa.*
- Forte. (2022a). *Förebyggande arbete och riskhantering av våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. En systematisk kartläggning.*
- Forte. (2022b). *Missiv till Uppdrag att kartlägga forskning om mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.*
- Fulu, E., Jewkes, R., Roselli, T., & Garcia-Moreno, C. (2013). Prevalence of and factors associated with male perpetration of intimate partner violence: findings from the UN Multi-country Cross-sectional Study on Men and Violence in Asia and the Pacific. *The Lancet Global Health, 1*(4), e187–e207.
- Funderberg, J., & Rönnblom, M. (2025). *Machofabriken – Utvärdering till organisationen MÄN.*
- Goldfarb, E. S., & Lieberman, L. D. (2021). Three Decades of Research: The Case for Comprehensive Sex Education. *Journal of Adolescent Health, 68*(1), 13–27.
- Gottzén, L. (2025a). Exploring the Link Between Masculinity and Violent Extremism: Remasculinization as Individual and Political Project. *Sociology Compass, 19*(8), e70100.
- Gottzén, L. (2025b). Vulnerability, sovereign masculinity and male identity politics in the manosphere. *Gender and Justice, 1*(1), 13–31.
- Gottzén, L., & Areschoug, S. (2025). Young Masculinities and Political Subjectivity in and Beyond the Manosphere. *YOUNG, 33*(5), 431–439.
- Gunnarsson, K., Ceder, S., & Bengtsson, J. (2024). Tema: Sexualitet, samtycke och relationer: Utbildningsvetenskapliga studier av ett föränderligt kunskapsområde. *Utbildning och Demokrati, 33*(2), 3–13.
- Hagemann-White, C. (2011). Factors at play in the perpetration of violence against women, violence against children and sexual orientation violence – A multi-level interactive model. I *Feasibility study to assess the possibilities, opportunities and needs to standardize national legislation on violence against women, violence against children and sexual orientation violence*. Europeiska kommissionen.
- Hart, A., Löfgren, C., Carlström, C., & Elmerstig, E. (2024). A thin line between consent and abuse – Reflections on sexual experiences among Swedish young adults with intellectual disabilities. *Journal of Intellectual Disabilities, 29*(3), 629–650.
- Hearn, J., Strid, S., Humbert, A. L., & Balkmar, D. (2022). Violence Regimes: A Useful Concept for Social Politics, Social Analysis, and Social Theory. *Theory and Society, 51*(4), 565–594.

- Hester, M., & Lilley, S.-J. (2014). *Preventing Violence Against Women: Article 12 of the Istanbul Convention - A collection of papers on the Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence.*
- Holmberg, C., & Enander, V. (2005). *Varför går hon? om misshandlade kvinnors uppbrottsprocesser.*
- Holmström, C., Plantin, L., & Elmerstig, E. (2020). Complexities of sexual consent: young people's reasoning in a Swedish context. *Psychology and Sexuality*, 11(9), 1–16.
- Hydén, H. (2002). *Normvetenskap.* Sociologiska institutionen, Univ.
- Högsta Domstolen. (2024). "Den grova kvinnofridskränkningen II" i NJA 2024 s.632.
- Inspektionen för vård och omsorg (IVO). (2024). *Tillsyn av socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck Slutredovisning av regeringsuppdrag A2021/01714.*
- International Labour Organization (ILO). (2019). *Violence and Harassment Convention, 2019 (No. 190).*
- Jernbro, C., & Landberg, Å. (2024). *Våld i ungas nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.*
- Jämställdhetsmyndigheten. (u.å.). "Islandsprojektet svarar på GREVIOS råd om stärkt barnfokus och samverkan. <https://jamstalldhetsmyndigheten.se/fakta-om-jamstalldhet/istanbulkonventionen-europeiskt-avtal-om-vald-mot-kvinnor/inspirerande-exempel-som-svarar-mot-grevios-rekommendationer/islandsprojektet-svarar-pa-grevios-rad-om-starkt-barnfokus-och-samverkan/>. Hämtad 2025-11-10.
- Jämställdhetsmyndigheten. (2020a). *Handboken Inget att vänta på.*
- Jämställdhetsmyndigheten. (2020b). *Våldsprevention i Sverige: En forskningsöversikt.*
- Jämställdhetsmyndigheten. (2021a). *Förebyggande arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck. Riktat till pojkar och unga män i Sverige – utvärderingsforskning och praktik.*
- Jämställdhetsmyndigheten. (2021b). *Könsdiskriminering, sexuella trakasserier och ohälsa i arbetslivet.*
- Jämställdhetsmyndigheten. (2022a). *Att förebygga sexuell exploatering. En omfattande kartläggande litteraturöversikt gällande metoder och arbetssätt för att förebygga sexuell exploatering av barn, sexuella övergrepp mot barn, prostitution samt människohandel för sexuella ändamål.*
- Jämställdhetsmyndigheten. (2022b). *Uppgifter om våld är inget undantag.*
- Jämställdhetsmyndigheten. (2022c). *Våldsförebyggande satsningar ger resultat.*
- Jämställdhetsmyndigheten. (2022d). *Översätta, anpassa och utvärdera två våldsförebyggande program. Safe Dates och Dating Matters.*
- Jämställdhetsmyndigheten. (2023a). *Kartläggning av kommuners arbete mot mäns våld mot kvinnor.*
- Jämställdhetsmyndigheten. (2023b). *Kunskap om våld avgörande för rätt bemötande.*
- Jämställdhetsmyndigheten. (2023c). *Ogiltig frånvaro för jämställdheten. En uppföljning av det jämställdhetspolitiska delmålet om en jämställd utbildning.*
- Jämställdhetsmyndigheten. (2023d). *Sätt barnen i centrum för tvisten om deras liv. Redovisning av uppdrag att följa upp hur uppgifter om våld eller andra övergrepp beaktas i mål om vårdnad, boende och umgänge.*
- Jämställdhetsmyndigheten. (2023e). *Forskningsöversikt om politikens digitalisering ur ett jämställdhetsperspektiv.*
- Jämställdhetsmyndigheten. (2024a). *Ett fortsatt stärkt arbete mot prostitution och människohandel 2023.*
- Jämställdhetsmyndigheten. (2024b). *Kommunernas förutsättningar i arbetet mot mäns våld mot kvinnor.*
- Jämställdhetsmyndigheten. (2024c). *Ett värdigt liv – att åldras fredad från våld*

- Jämställdhetsmyndigheten. (2025a). *Att se, agera och förändra. Vägar framåt i arbetet mot killars våld mot tjejer och våld i ungas nära relationer.*
- Jämställdhetsmyndigheten. (2025b). *Delredovisning jämställdhetsintegrering i myndigheter 2025. 54 myndigheters arbete.*
- Jämställdhetsmyndigheten. (2025c). *Kommunenkät om mäns våld mot kvinnor 2025.*
- Jämställdhetsmyndigheten. (2025d). *Statsbidrag för visst våldsförebyggande arbete. Sammanfattande redogörelse av beviljade projekt- och verk-samhetsbidrag för bidragsår 2023–2024.*
- Jämställdhetsmyndigheten. (2025e). *Våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck – en arbetsplatsfråga. Att inkludera våld i nära relationer i det systematiska arbetsmiljöarbetet.*
- Jämställdhetsmyndigheten. (2025f). *"Hon vill bara att tiden ska gå" – En kartläggning av profiler och webbplatser som marknadsför sexuella handlingar mot betalning.*
- Jämställdhetsmyndigheten. (2025g). *Utanför normen, utanför skyddsneten? Redovisning av rege-ringsuppdraget att kartlägga hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer och analysera behov av insatser.*
- Kaldal, A., & Andersson, M. (2024). Justice and Recovery for Victimised Children: Institutional Tensions in Nordic and European Barnahus Models. I *Criminal Law and Children's access to Barna-hus Services*. (s. 45–62).
- Karlsson, L. (2024). #MeToo Activism as Pragmatic Justice Seeking. *Feminist Legal Studies*, 32(2), 143–161.
- Karlstads universitet, Rädda Barnen & World Childhood Foundation. (2025). *Utvärdering av Stopp! Min Kropp! – En studie av effekter på barns kunskap om kroppslig integritet, gränser och säker-het online.*
- Karolinska universitetssjukhuset. (u.å.). *Graviditetsregistret.*
- Kivi, M., & Bergström, G. (2025). *KAST – Samtalskontakt för Köpare av Sexuella Tjänster.*
- Klimat- och näringslivsdepartementet, & Utbildningsdepartementet. (2024). *Forskning och innovat-ion för framtid, nyfikenhet och nytta. Proposition 2024/25:60.*
- Korkmaz, S., & Överlien, C. (2023). *Våld i ungas nära relationer & det ideella stödet: Möjligheter och begränsningar.*
- Kriminalvården. (2025). *Programgenomförande för partnervålds- och sexualbrottsklienter i Krimi-nalvården 2024.*
- Lindberg, L., Ulfsdotter, M., Jalling, C., Skärstrand, E., Lalouni, M., Lönn Rhodin, K., Månsdotter, A., & Enebrink, P. (2013). The effects and costs of the universal parent group program – all chil-dren in focus: a study protocol for a randomized wait-list controlled trial. *BMC Public Health*, 13(1), 688.
- Länsstyrelsen Stockholm. (2017). *Särskilda jämställdhetsåtgärder – våld i nära relationer, Kommun-enkät 2017, Totalrapport.*
- Länsstyrelsen Stockholm. (2023). *Välj att sluta – En telefonlinje för personer som utövar våld i nära relationer – Slutrapport för verksamhetsåret 2022.*
- Länsstyrelsen Västerbotten. (2020). *Våldsprevention Västerbotten – Ett initiativ för att jobba vålds-preventivt med genusförändrande ansats i små kommuner.*
- Länsstyrelsen Västmanland & Mälardalens Högskola. (2021). *Vem ser oss? En studie om kvinnor i missbruk och deras upplevelser av våld i nära relation*
- Länsstyrelsen Västra götaland. (2020). *Svartsjuka är inte romantiskt. Kampanjuppföljning.*
- Länsstyrelsen Östergötland. (2022). *Kärleken är fri – Sammanställning av erfarenheter 2011–2022.*
- Länsstyrelserna. (u.å.). *Länsstyrelsernas redovisningar av arbetet mot mäns våld mot kvinnor 2018–2024.*

- Malmö stad. (u.å.). *Projekt Trygg relation – fri från våld*. <https://malmo.se/Sa-arbetar-vi-med.../Trygghet-och-sakerhet/Trygghetsskapande-arbete/Projekt-Trygg-relation---fri-fran-vald.html>. Hämtad 2025-11-10.
- Mediemyndigheten. (2025a). *Ungar & medier 2025. En statistisk undersökning av ungas medievanor och attityder till medieanvändning*.
- Mediemyndigheten. (2025b). *Mellan gemenskap och utsatthet. En rapport om digitala medier och psykisk ohälsa bland unga tjejer med NPF*
- Myndigheten för delaktighet (MFD). (2023). *Statistik om förekomst av våld mot personer med funktionsnedsättning*
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). (2025). *Så tycker unga 2025. Demokrati och viktiga samhällsfrågor*.
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) & UMO. (u.å.). *Utbildningspaketet Rätt att veta!*
- Myndigheten för vård- och omsorgsanalys. (2019). *Stegvis skillnad. En granskning av hjälplinjen PrevenTells arbete för att förebygga sexualbrott*.
- Myndigheten för vård- och omsorgsanalys. (2023). *Medel mot våld. Måluppfyllelsen för utvecklingsmedel och kompetensstöd till arbete mot våld i nära relationer*.
- MÄN, & Västerås stad. (2017). *En kommun fri från våld – Många små steg tillsammans gör skillnad*.
- Nationell Uppföljning av Socialtjänstens Omställning (NUSO). (2024). *PM#1 Inledande nationella resultat från delstudie 1 om avslutade barnavårdsutredningar 2024-10-02*.
- Nationellt centrum för kvinnofrid. (u.å.). *#metoo har gjort avtryck*. <https://www.uu.se/centrum/nck/nyheter-fran-nck/arkiv/2022-10-14-metoo-har-gjort-avtryck>. Hämtat 25-12-01.
- Nationellt centrum för kvinnofrid. (2021). *Redovisning av uppdrag att stärka och utveckla den nationella stödtelefonen för våldsutsatta (A2020/00866/JÄM)*.
- Nationellt centrum för kvinnofrid, & Jämställdhetsmyndigheten. (u.å.). *Kunskap om våld*. <https://kunskapomvald.se/>. Hämtat 2025-12-01.
- Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck. (2025). *Omvärldsanalys – Trender, analyser och bedömningar gällande utvecklingen på området hedersrelaterat våld och förtryck*.
- Nilsson Lundmark, E. (2022). *Att synliggöra det osynliga. En socioekonomisk analys av hedersrelaterat våld och förtryck*.
- Polismyndigheten. (2025a). *Slutrapport; Mäns dödliga våld mot kvinnor - Analyshubben, Operation Beta*.
- Polismyndigheten. (2025b). *Stärkt kompetens hos polisanställda för att bemöta personer med psykisk ohälsa i ärenden om brott i nära relation, Slutredovisning av regeringsuppdraget Ju2022/02417*.
- Polismyndigheten, & Länsstyrelsen Östergötland. (2021). *Samverkan inom "Kärleken är fri" – rapportering och lärdomar*.
- RFSU. (u.å.). *Ungdomar blir allt bättre på att fråga om samtycke vid sex*. <https://www.rfsu.se/om-rfsu/press/pressmeddelanden/2021/ungdomar-blir-allt-battre-pa-att-fraga-om-samtycke-vid-sex/>. Hämtat 2025-12-02.
- Rikskriscentrum. (2025). *Verksamhetsberättelse 2024*.
- Riksrevisionen. (2025). *Statens insatser mot ekonomiskt våld i nära relationer*.
- Sjöberg, S., Donohue, C., Nässén, N., Löf, C. (2023). *Shanazi hjältars arbete för att förebygga och motverka hedersrelaterat våld och förtryck*.
- Skolinspektionen. (2025). *Undervisning om sexualitet, samtycke och relationer*.
- Skolverket. (2025a). *Huvudmäns, förskolors och skolors arbete mot mäns våld mot kvinnor - En kartläggning*.

- Skolverket. (2025b). *Undervisning om sexualitet, samtycke och relationer i anpassade grundskolan* (2025:16).
- Skr 2016/17:10. (2016). *Regeringens skrivelse Makt, mål och myndighet - feministisk politik för en jämställd framtid*.
- Socialdepartementet. (2024). *Regleringsbrev för Socialstyrelsen. S2024/00479*.
- Socialdepartementet. (2025). *Uppdrag till Statskontoret att följa upp och analysera effekterna av reformen om skyddat boende*.
- Socialstyrelsen. (u.å.). *Patientregistret och medicinska födelseregistret*.
- Socialstyrelsen. (2020). *Behandlingsmetoder för personer som utövar våld i nära relationer*.
- Socialstyrelsen. (2022a). *Anmälningar om barn som far illa eller misstänks fara illa 2021 – Uppföljning och analys av utvecklingen*.
- Socialstyrelsen. (2022b). *Evidensbaserad praktik i socialtjänsten 2022*.
- Socialstyrelsen. (2022c). *Socialstyrelsens utredningar av vissa skador och dödsfall 2018–2021* (Nr 2022-1–7738).
- Socialstyrelsen. (2023). *Att genomföra insatser för att stödja en jämlik och kunskapsbaserad hälso- och sjukvård för personer som har utsatts för sexuellt våld*.
- Socialstyrelsen. (2024a). *Att genomföra insatser för att stödja en jämlik och kunskapsbaserad hälso- och sjukvård för personer som har utsatts för sexuellt våld*.
- Socialstyrelsen. (2024b). *Kartläggning av skyddade boenden i Sverige*.
- Socialstyrelsen. (2024c). *Socialstyrelsens utredningar av vissa skador och dödsfall 2022–2023*.
- Socialstyrelsen. (2025a). *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om skyddat boende HSLF-FS 2025:3*.
- Socialstyrelsen. (2025b). *Öppna jämförelser av våld i nära relationer*.
- Socialstyrelsen. (2024d, april 9). *Fler söker hjälp för att sluta använda våld i nära relation*.
Socialstyrelsen. <https://www.socialstyrelsen.se/om-socialstyrelsen/pressrum/press/fler-soker-hjalp-for-att-sluta-anvanda-vald-i-nara-relation/>
- SOU 2001:72. (2001). *Barnmisshandel – att förebygga och att åtgärda*.
- SOU 2004:121. (2004). *Ett slag i luften – Om myndigheter, mansvåld och makt. Betänkande av Utredningen om kvinnofridsuppdragen*.
- SOU 2021:86. (2021). *ILO:s konvention om våld och trakasserier i arbetslivet. Betänkande av Utredningen om ILO:s konvention om våld och trakasserier i arbetslivet*.
- SOU 2023:97. (2023). *Ut ur utsatthet*.
- SOU 2023:98. (2023). *Sexuellt utnyttjande i pornografiska syften - våldsutsatthet som behöver synliggöras*.
- SOU 2024:81. (2024). *Ämneskunskaper och lärarskicklighet – en reformerad lärarutbildning*.
- SOU 2025:19. (2025). *Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande*.
- SOU 2025:28. (2025). *Frihet från våld, förtryck och utnyttjande. En jämställdhetspolitisk strategi mot våld och en stärkt styrning av centrala myndigheten*.
- SOU 2025:59. (2025). *Stärkt lagstiftning mot hedersrelaterat våld och förtryck - Betänkande av Utredningen om förstärkta åtgärder mot hedersrelaterat våld och förtryck*.
- Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU). (2021). *Föräldrastödsprogram för att förebygga utagerande beteende hos barn: En systematisk översikt*.
- Statskontoret. (2021). *Mäns våld mot kvinnor – en analys av myndigheternas arbete med den nationella strategin*. (2021:3).
- Stiftelsen Allmänna Barnhuset. (2021). *Unga, sex och internet - efter #metoo*

- Stiftelsen Allmänna Barnhuset. (2025). *Barn som rättighetsbärare i öppenvårdsinsatser*.
- Strid, S., Ekbrand, H., Westerstrand, J., & Carsbring, A. (2023). Mäns våld mot kvinnor i det jämställda Sverige: Resultat från en prevalensstudie. *Tidsskrift för kvinnorsforskning*, 47(2–3), 130–151.
- Sveriges kommuner och regioner (SKR). (2020). *Vården vid sexuellt våld. Nuläge och vägar framåt*.
- Sveriges kommuner och regioner (SKR). (2021). *Hälso- och sjukvård för våldsutsatta. Så kan arbetet utvecklas*.
- Sveriges kommuner och regioner (SKR). (2025). *Skattat läge 2025. Insikter om läge och behov inför den nya socialtjänstlagen*.
- Thorell, L. B. (2009). The Community Parent Education Program (COPE): Treatment Effects in a Clinical and a Community-based Sample. *Clinical Child Psychology and Psychiatry*, 14(3), 373–387.
- Totalförsvarets forskningsinstitut. (2021). *Toxiskt språk i svenska digitala miljöer*.
- Trollhättans kommun. (2023). *Trollhättans samverkanshus mot våld. En förstudie om en förstärkt samverkansmodell för att motverka våld hos barn ungdomar och vuxna*.
- Universitetskanslerämbetet (UKÄ). (2022). *Hur mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer beaktas i högre utbildning*.
- UNODC. (2022). *Global Study on Homicide: Gender-related killing of women and girls*.
- Utbildningsdepartementet. (2020). *Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige. Prop. 2020/21:60*.
- Van Valkenburgh, S. P. (2021). Digesting the Red Pill: Masculinity and Neoliberalism in the Manosphere. *Men and Masculinities*, 24(1), 84–103.
- Vetenskapsrådet. (u.å.-a). *Projektbidrag för forskning om brottslighet: förebyggande arbete, jämställdhet och våld i nära relationer*. <https://www.vr.se/soka-finansiering/utlysningar/2024-11-12-projektbidrag-for-forskning-om-brottslighet-forebyggande-arbete-jamstalldhet-och-vald-i-nara-relationer.html> Hämtad 2025-11-26.
- Vetenskapsrådet. (u.å.-b). *Projektbidrag för forskning om våld i nära relationer, hedersrelaterat våld samt människohandel*. <https://www.vr.se/soka-finansiering/utlysningar/2025-11-11-projektbidrag-for-forskning-om-vald-i-nara-relationer-hedersrelaterat-vald-samt-manniskohandel.html>. Hämtad 2025-12-01.
- Vikander, M., & Strand, S. (2025). Enhancing domestic violence risk assessments with children's perspectives: Exploring risk, vulnerability and protective factors through forensic interviews. *Child & Family Social Work*, 30(2), 120–129.
- Västra götalandregionen. (2025). *En möjlighet att rädda liv - Framtagandet av en regional rutin till stöd för vårdens möjlighet att lämna uppgifter till polisen för att förebygga allvarligt våld i nära relationer*.
- World Health Organization (WHO). (2021). *Violence against women prevalence estimates, 2018: global, regional and national prevalence estimates for intimate partner violence against women and global and regional prevalence estimates for non-partner sexual violence against women*.
- Åklagarmyndigheten. (u.å.). *Hedersrelaterat våld*. <https://www.aklagare.se/aklagarens-roll/olika-brottstyper/hedersrelaterad-brottslighet/>. Hämtad 2025-12-01.
- Åklagarmyndigheten. (2011). *Åklagarmyndighetens föreskrifter om kontaktförbud*, ÅFS 2011:6.
- Åklagarmyndigheten. (2018). *Åklagarmyndighetens årsredovisning 2017*.
- Åklagarmyndigheten. (2021a). *Faktablad om barnfridsbrott*.
- Åklagarmyndigheten. (2021b). *Åklagarmyndighetens årsredovisning 2020*.
- Åklagarmyndigheten. (2022). *Åklagarmyndighetens årsredovisning 2021*.
- Åklagarmyndigheten. (2023a). *Uppdrag som ämnesspecialist - Beslut ÅM2023-1086*.

- Åklagarmyndigheten. (2023b). *Åklagarmyndighetens årsredovisning 2022*.
- Åklagarmyndigheten. (2024). *Åklagarmyndighetens årsredovisning 2023*.
- Åklagarmyndigheten. (2025a). *Människohandel och människoexploatering. Rättslig vägledning 2025:1*.
- Åklagarmyndigheten. (2025b). *Sexualbrott (del 1) – Lagstiftnings- och rubriceringsfrågor. Rättslig vägledning 2024:9. Rättad april 2025*.
- Åklagarmyndigheten. (2025c). *Åklagarmyndighetens årsredovisning 2024*.

Jämställdhetsmyndigheten | Vikingsgatan 3, 411 04 Göteborg
031-3929000 | info@jamstalldhetsmyndigheten.se | jamstalldhetsmyndigheten.se